

Høgskolen i **Hedmark**

Rapport 2011

01.03.2012

INNHold

1. Innledning	s.4
2. Resultatrapportering	
2.1 Rapportering på mål	
2.1.1 Sektormål 1	s.7
2.1.2 Sektormål 2	s.21
2.1.3 Sektormål 3	s.30
2.1.4 Sektormål 4	s.38
2.2 Annen rapportering	
2.2.1.a Rapportering på kvalitet i grunnskolelærerutdanningen	s.50
2.2.1.b Rapportering av NOKUT-evaluering av førskolelærerutdanning	s.50
2.2.2 Rapportering om strategi for samarbeid med arbeidslivet	s.52
2.2.3 Rapportering om bruk av studieplasser	s.52
2.2.4 Rapportering på studentkapasitet	s.54
2.2.5 Rapportering på midler tildelt over statsbudsjettet 281	s.55
2.2.6 Rapportering om SAK	s.57
2.2.7 Rapportering på saker fra Sivilombudsmannen og Riksrevisjonen	s.57
2.2.8 Rapportering om større investeringsprosjekter	s.57
2.2.9 Rapportering om reduksjon av midlertidig tilsetning	s.58
2.2.10 Rapportering om etiske retningslinjer	s.58
2.2.11 Rapportering om forvaltning av fullmakter	s.58
2.2.12 Særskilte rapporteringskrav for enkelte institusjoner	s.59
2.2.13 Rapportering på sikkerhet og beredskap	s.59
2.2.14 Rapportering på felles føringer for alle statlige virksomheter	s.60
Inkluderende arbeidsliv	
Brukerundersøkelser	
Lærlinger i staten	
Aktivitets- og redegjørelsesplikt	
Planer 2012	s.67

Forkortelser brukt i rapporten

HH	Høgskolen i Hedmark
LUNA	Avdeling for lærerutdanning og naturvitenskap, Campus Hamar
FH	Avdeling for folkehelsefag, Campus Elverum
ØLR	Avdeling for økonomi- og ledelsesfag, Campus Rena
AØL	Avdeling for anvendt økologi og landbruk
HA	Høgskoleadministrasjonen
PIU	Prosjekt Innlandsuniversitetet
UNISKA	Universitetsalliansen indre Skandinavia (samarbeid mellom høyskolene i Hedmark, Lillehammer, Gjøvik, Akershus og Østfold og Karlstads universitet og Högskolan i Dalarna)
SIH	Studentsamskipnaden i Hedmark
StorHK	Studentorganisasjonen i Hedmark

Innledning

I 2011 uteksaminerte Høgskolen i Hedmark 787 kandidater. Blant disse var 335 på ulike lærerutdanningsprogram (inkludert 35 på master), 165 var sykepleiere, 86 var innenfor økonomi-, organisasjons- og ledelsesfag (inkludert 24 på master) og 50 innenfor jord- og skogbruk. Høgskolen har arbeidet med en gjennomgang av studieporteføljen og utlyste noe færre program i 2011. Nasjonalt opplevde vi en liten nedgang i søkerinteresse, men i det lokale opptaket var det en økning. Totalt lytte høgskolen ut 1763 studieplasser, og per 1.10. hadde 1950 studenter møtt, noe som tilsvarer et overopptak på 11 %.

Høgskolen fikk i 2011 akkreditert to strategisk viktige utdanningstilbud. Det var PhD i anvendt økologi og master i folkehelse med vekt på endring av livsstilsvaner. Godkjenningen av PhD-en var en milepæl i høgskolens historie og kom som resultat av en langvarig satsing på forskning og kompetanseutvikling innenfor dette området som har stor regional relevans ut fra Hedmarks status som landets største jord- og skogbruksfylke. Masteren i folkehelsevitenskap var også en viktig milepæl fordi den er en tverrfaglig satsing mellom sykepleie og idrettsfag på det nye campuset på Elverum som ble tatt i bruk ved årsskiftet. Masteren er også et uttrykk for den samhandlingen med ulike parter i arbeidsliv om folkehelse som innflyttingen i flerbruksanlegget Terningen Arena representerer.

Høgskolen har i 2011 en klar forbedring av gjennomstrømningstallene. Når det gjelder antall publiseringspoeng, går vi noe ned. Selv om vi har ambisjoner om ytterligere vekst også i antall poeng, er vi likevel fornøyd med at også i 2011 økte *antallet* vitenskapelige publikasjoner, at stadig flere ansatte bidrar til poengene (hele 41 % i 2011) og at stadig flere sampubliserer internasjonalt (38 % av tidsskriftartiklene i 2011). I 2011 har vi også lyktes med å få to hovedprosjekter fra Regionale forskningsfond. Samtidig må vi intensivere arbeidet med søknader om eksterne forskningsmidler fra NFR og EU. Eksterne forskningsmidler fra andre kilder er viktig for å øke forskningsinnsatsen.

Senter for praksisrettet utdanningsforskning har hatt sitt første fulle år i 2011 og lykkes godt med å skaffe eksterne FoU-prosjekter. Avdelingen for folkehelse og avdelingen for økonomi- og ledelsesfag vant i fjor et stort nasjonalt anbud om helselederutdanning knyttet til samhandlingsreformen. Dette er et prosjekt som gir direkte kontakt med arbeidslivets problemstillinger og spennende utviklingsmuligheter på tvers av de to avdelingene. Høgskolen har en betydelig BOA-aktivitet og vil arbeide målrettet for å opprettholde dette.

I 2011 fikk høgskolen vurdert og godkjent sitt kvalitetssystem i NOKUTs andre evalueringsrunde. NOKUT valgte blant annet å se på hvordan høgskolen kvalitetssikret utdanningen i lys av at institusjonen er en flercampus-høgskole. I NOKUTs rapport heter det at høgskolens system kjennetegnes av at det stimulerer til kvalitetsarbeid og kvalitetskultur. Dette er en karakteristikk vi er stolte av og som forplikter. Vi har allerede igangsatt arbeid med å følge komiteens utviklingsråd.

Høgskolen fikk i oppdrag fra Kunnskapsdepartementet å drifte sekretariatet for arbeidet med rammeplan for ny førskolelærerutdanning. Det har vært en spennende utfordring å følge arbeidet med den nye utdanningen så tett og samtidig få muligheter til å bidra til utviklingen. Førskolelærerutdanningen er en stor og viktig profesjonsutdanning for høgskolen og derfor er vi også veldig godt fornøyd med den økte kompetansen sekretariatsfunksjonen har gitt oss.

2011 har i høy grad vært preget av at samarbeidet i Prosjekt Innlandsuniversitetet har gått inn i en ny fase. Det nye universitetsprosjektstyret har blant annet vedtatt overordnet

budsjettmodell for en ny institusjon. Det har vært 7 administrative grupper som har utredet ulike sider ved den administrative virksomheten parallelt med en rekke SAK-finansierte prosjekt av mer faglig karakter. Det har vist seg vanskeligere enn antatt å enes om faglig og administrativ ledelses- og organiseringsmodell. Prosessen tar lenger tid enn planlagt og strekker seg derfor nå inn i 2012.

Fra 1.8. var det ny styreperiode i høgsolen. Det gamle høgsolenestyret vedtok å opprettholde ordningen med valgt rektor og tilsatt høgsolenedirektør, men at det skulle være ansettelse av prorektor. Lise Iversen Kulbrandstad ble gjenvalgt som rektor, mens Anna Linnea Ottosen ble ansatt som prorektor med hovedvekt på utdannings spørsmål. Fram til 1.8. hadde styret følgende sammensetning: Anne Kathrine Fossum (ekstern), Eldar Kjendlie (ekstern), Hanne Alvsing (ekstern), Sevat Lappegård (ekstern), Marianne Bjerke Hansen (student), Thomas Engen (student), Mette Løhren (intern), Petter Dyndahl (intern), Kari Kvigne (intern), Torstein Storaas (prorektor, nestleder) og Lise Iversen Kulbrandstad (rektor og styreleder). Fra 1.8. har styret hatt følgende sammensetning: Maren Kyllingstad (ekstern), Tormod Hermansen (ekstern), Atle Hauge (ekstern), Hanne Marte Narud (ekstern), Thomas Engen (student), Kaia Bredvold (student), Gerd Wikan (intern), Petter Dyndahl (intern), Torstein Storaas (intern), Lise Iversen Kulbrandstad, rektor, styrets leder). Hanne Marte Narud har vært langvarig sykemeldet fra september. I hennes sted har vara Line M. Rustad møtt.

Høgsolenestyret har i 2011 hatt 7 styremøter og 1 seminar, og dessuten gjennomført 1 fellesseminar med styrene ved Høgskolene i Gjøvik og Lillehammer. Styret har også, ved rektor, Anne Kathrine Fossum/Maren Kyllingstad, Petter Dyndahl og Thomas Engen, vært representert i Universitetsprosjektstyret.

Høgsolenestyret er opptatt av sin faglig-strategiske rolle. Det nye styret ble kastet rett inn i arbeidet med å fastsette faglige og administrative modeller for en felles høgsolen, og har brukt mye tid på dette i høstsemesteret. Styret har også påbegynt dialogrunde mellom avdelingene og har hatt dialog med læringsmiljøutvalget. I sitt arbeid bygger styret på tilbakemeldingene fra etatstyringsmøtet, NOKUTs evaluering av kvalitetssystemet, dialogmøtet med KD om SAK, KDs tilstandsrapport, statsbudsjett dokumentet og tildelingsbrev. I løpet av året har styret diskutert den strategiske satsingen med innsatsområder og vedtatt at satsingen i neste periode skal spisses til strategiske forskningsområder. Styret har bestilt og fått utredning om bioteknologi og om høgsolenens fleksible utdanningstilbud. Styret har videre diskutert høgsolenens prosjekt for å bistå studentorganisasjonen med å styrke studentdemokratiet og hatt dialog med Studentsamskipnaden i Hedmark om studentvelferd. Styret har tematisert arbeidet med studiekvalitet i forbindelse med den årlige kvalitetsrapporten.

Høgsolen i Hedmark har i 2011 arbeidet videre med utvikling av den interne organiseringen, med sikte på å styrke både muligheter for faglige synergier og forvaltningsmessig flyt. Det mest fremtredende prosjektet knytter seg til at det er vedtatt og gjennomført en endret organisering av den faglige virksomheten ved høgsolenens avdeling på Elverum. Fra 01.01. 2011 ble de to enhetene som i 2006 ble fusjonert til høgsolenens Avdeling for helse- og idrettsfag, for første gang samlokalisert i det nye bygget på Terningen Arena.

Høgsolen har et driftsmessig overskudd på driften for 2011 på kr 3,756 mill og et positivt resultat på Bidrags- og Oppdragsfinansiert aktivitet (BOA) på kr 3,662 mill. Til sammen innebærer dette at høgsolen bringer med seg en positiv inngående balanse på samlet kr 7,418 mill inn i 2012.

Styret har også i 2011 hatt gjennomgang av økonomistatus på alle styremøter.

Styret arbeider med mål- og resultatstyringen ved gjennomgang av rapport og planer og gjennom en egen halvårsrapportering på plandokumentet som også inneholder vurdering av restrisiko. Det nye styret har arbeidet med ulike sider ved mål- og resultatstyringen på flere styremøter i høstsemesteret.

I 2012 vil styret arbeide videre med samarbeidet i Prosjekt Innlanduniversitetet, med å styrke høgskolens regionale oppgave og med å diskutere høgskolens profil i nasjonal og internasjonal sammenheng. Videre vil styret gjennom dialog med avdelingene drøfte de faglige satsingene og resultatene og se nærmere på videreutvikling av fleksible utdanningstilbud.

Det nye styret vil gjennomføre sin første selvevaluering i løpet av vårsemesteret 2012.

Sektormål 1

Universiteter og høyskoler skal tilby utdanning av høy internasjonal kvalitet som er basert på det fremste innenfor forskning, faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid og erfaringskunnskap

De punkter under sektormål 1, som departementet ønsker omtalt særskilt, er integrert i den løpende teksten nedenfor.

Virksomhetsmål 1.1

Høgskolene skal utdanne kandidater med høy kompetanse med relevans for samfunnets behov

Vurdering av oppnåelse av virksomhetsmål 1.1 og utviklingen i styringsparameterne

Sentrale virkemidler i arbeidet med å utdanne kandidater med høy kompetanse med relevans for samfunnets behov er: innretning og robusthet relatert til studieprogrammer og det enkelte studium, høyt kvalifisert og FoU-aktivt personale, god dialog med studenter og eksterne samarbeidspartnere og et godt samarbeid med andre høyere utdanningsinstitusjoner – nasjonalt og internasjonalt.

Høgskolen legger mye arbeid i den årlige gjennomgangen av studieprogrammet. Det er utarbeidet en årlig syklus som danner grunnlaget for styrets vedtak om studieprogrammet i november hvert år. Det legges stor vekt på at studieprogrammet har en klar forankring i den strategiske planen, og at det så langt som mulig også reflekterer samfunnets behov. I den vurderingen av studietilbudene som gjøres, inngår en rekke viktige faktorer. I rapporten for 2010 redegjorde høgskolen for slike faktorer. Disse går hvert år inn i de vurderinger som gjøres, ikke minst er søkertallene over tid viktige. Overordnet vurderer vi det som viktig å finne en god balanse mellom kontinuitet og fornyelse. Dette skaper en viss grad av forutsigbarhet, samtidig som det gir grunnlag for en grundig vurdering av nye studietilbud. Høgskolens fagområder kan sies å ha ligget fast over lengre tid, mens det er kombinasjonen av emner som kan være ny. Denne ”langsomhet” henger sammen med fagpersonalets kompetanse – det tar tid å bygge opp et fagmiljø som tilfredsstiller de akkrediteringskrav som ligger i NOKUTs forskrifter.

I forbindelse med opprettelsen av *Råd for samarbeid med arbeidslivet* gjennomførte høgskolen en intern kartlegging av alle samarbeidsfora om utdanningsprogram som høgskolen deltar i. HHs studieprogram kjennetegnes allment ved en kobling til arbeidslivet: Lavere grads studier er profesjonsutdanninger, yrkesrettede utdanninger og utdanninger med tydelig bransjetilknytninger. Profesjonsutdanningene har samarbeid med arbeidslivet gjennom faste, nasjonalt bestemte praksisordninger, men typisk for mange av HHs øvrige utdanningsprogram er at det også der er utviklet ulike varianter av praksisordninger for å styrke koblingen til arbeidslivet. NOKUT-komiteen som vurderte høgskolens kvalitetssystem andre runde i 2011,

syntes dette var et interessant trekk ved institusjonen og valgte å se nærmere på det. Eksempler fra høgskolens egen gjennomgang av samarbeid utenom praksissamarbeid i profesjonsutdanningene, er:

- Terningen Nettverk, samarbeid om folkehelseprofil og innovasjon i alle utdanningene på Elverum,
- Østerdalen sivilt-miltært samarbeid
- Samarbeidsråd for BA i Service Management
- Bransjesamarbeid for BA i revisjons- og regnskapsførerfag
- Innovation Music Network, musikkbransjesamarbeid knyttet til BA i Music Management og BA i musikkproduksjon,
- Norwegian Community for Digital Creativity, bransjesamarbeid om spillutdanningene
- Bransjesamarbeid med bioteknologiklynga i Hamar om MA i næringsrettet bioteknologi

I økende grad legger høgskolen vekt på samarbeid med arbeidsliv og regionen i arbeidet med utvikling av studiene. Studieprogrammet diskuteres for eksempel alltid i avdelingsrådene (som har representanter fra arbeidslivet) før det legges fram for styret. For å øke dialogen med de ulike regionene i Innlandet om studieprogrammet er det fra 2012 lagt inn faste møtepunkter i årshjulet.

Med den stadig sterkere understrekning av sammenhengen mellom utdanning og forskning, arbeider høgskolens bevisst med den forskningsbaserte undervisningen. At vi har langt på vei har lykket med dette viser den betydelige faglige utvikling som har skjedd ved høgskolen de siste ti årene. I dag har høgskolen 8 masterstudier, og den første PhD-graden – Anvendt økologi – ble akkreditert av NOKUT i 2011. Høgskolen sendte en fornyet søknad om PhD i profesjonsrettede lærerutdanningsfag våren 2011. Alt i alt viser dette den vekt som høgskolen legger på sammenhengen mellom utdanning og forskning som grunnlag for måloppnåelsen under sektormål 1.

I forlengelsen av dette kan også nevnes den styrking av utdannings- og forskningsledelsen som er gjennomført i 2011. De tre største avdelingene har nå egne prodekaner for forskning, mens to av avdelingene også har prodekaner for utdanning. I tråd med dette er sammensetningen av Utdanningsutvalget og Forsknings- og utviklingsutvalget endret, slik at prodekanene nå er faste medlemmer. Dermed er det sikret en klar forankring i avdelingenes ledelse. Dermed får vi et bedre grunnlag for en samlet og tydelig strategiske ledelse av både utdannings- og forskningsfeltet.

Strategisk arbeid med å videreutvikle høgskolens faglige profil

Høgskolens arbeid i Prosjekt Innlandsuniversitetet, med etableringer av mastergrader og PhD-program, har vært en sentral ramme for den langsiktige profileringen av høgskolens studieprogram. Samtidig er denne satsingen på høyere grads studier og oppbygging av fagmiljøenes kompetanse som prosjektet har gitt muligheter for, viktige bidrag i arbeidet med å utdanne kandidater med høy kompetanse med relevans for samfunnets behov. Høgskolen har satset på å utvikle mastergrader med tilknytning til profesjonsutdanningene (lærerutdanninger og sykepleie- og helseutdanninger) og med tilknytning til områder med særlig regional relevans og samarbeid (anvendt økologi, bioteknologi og offentlig forvaltning).

Styrking av profesjonsutdanningenes forskningsforankring og praksistilknytning

Profesjonsutdanningene har alltid vært en viktig del av Høgskolen i Hedmark. Med profesjonsutdanning tenkes her i første rekke på grunnskolelærerutdanning, førskolelærerutdanning, sykepleierutdanning, tannpleierutdanning, faglærerutdanning – dette er utdanninger som for de flestes vedkommende bygger på nasjonale rammeplaner. I de nasjonale evalueringer som er gjort av lærer- og sykepleierutdanninger, er både forskningsforankring og praksisfeltet blitt vurdert særskilt. Det kan nevnes at når det gjelder grunnskolelærerutdanningene er det inngått partnerskoleavtaler med 32 skoler i 6 kommuner. Det samarbeides tett med praksisfeltet, og det tilbys 15 studiepoeng til alle lærere ved høgskolens partnerskoler og til lærere som er praksislærere på praksisskoler. I førskolelærerutdanningen er det innarbeidet tverrfaglige oppgaver knyttet til praksisopplæringen i barnehagene. Arbeid med å planlegge innføring av ny rammeplan fra høsten 2013 er i gang. Den planlagte PhD i profesjonsrettede lærerutdanningsfag vil bidra til en klar forskningsforankring av lærerutdanningene.

Samarbeidet med partnerskoler om praksis er videreutviklet. Høgskolen har også deltatt i FoU-prosjekter om praksis med andre institusjoner. Dette har gjort miljøet rustet til å styrke praksisforankringen og bidra til å utvikle integrerte utdanninger. Høgskolen har også samarbeidet i GNIST-prosjektet både i Hedmark og i Oppland for å styrke rekrutteringen til læreryrket. Dessuten har vi arbeidet godt i prosjekt om veiledning av nyutdannede lærere der det samarbeides med fem kommuner.

Høgskolens har hatt en langsiktig satsing på å styrke forskning og faglærerkompetansen knyttet til lærerutdanningene. Det har skjedd gjennom kompetansebygging, to strategiske innsatsområder, tre mastergrader, søknad om akkreditering av PhD innenfor profesjonsrettede lærerutdanningsfag, prioritering av stipendiatstillinger til fagområdet, satsing på eksternfinansierte forskningsprosjekt med blant annet et strategisk høgskoleprosjekt og etablering av Senter for praksisrettet utdanningsforskning. Denne satsingen har gjort høgskolens fagmiljø godt rustet til forventningene om å styrke lærerutdanningenes forskningsforankring som et ledd i arbeidet med å heve kvaliteten.

Helse- og idrettsfag Når det gjelder helse- og idrettsutdanningene er, som allerede nevnt, organiseringsendringen kanskje et av de viktigste tiltakene, med blant annet etablering av funksjoner som prodekaner for forskning og utdanning. Det er lagt stor vekt på å utdanne praksisveiledere både for sykepleien og for tannpleien. 20 veiledere fullførte denne utdanningen i 2011. Det har også vært gjennomført fagdager for praksisveiledere. Studietilbudet er styrket ved at BA i folkehelse startet høsten 2011 med 31 studenter. MA i folkehelsevitenskap startet også samme høst med 17 studenter. Med disse to studiene er det lagt et godt grunnlag for å styrke koplingen mellom helse- og idrettsfag. Det er her folkehelseaspektet har sin forankring. Høgskolen samarbeider med Høgskolen i Gjøvik om å legge grunnlag for en framtidig PhD i helse. Det er innført folkehelseemner både i sykepleie- og tannpleiestudiene. For helsefagenes vedkommende er det jevnlig møter med relevante samarbeidspartnere, herunder kommune- og spesialisthelsetjenesten og med Sykehus Innlandet. Videre er det utviklet et BOA-prosjekt om ”Helseledelse i kommunesektoren” sammen med avdelingen på Rena. Høgskolen vant her det nasjonale anbudet og opplæringen startet høsten 2011. Dette er eksempel på hvordan høgskolen arbeider mot samhandlingsreformen. Slike reformer stiller krav til hvordan det tenkes omkring studietilbud og samarbeid med det offentlige helsetilbudet.

Andre sentrale fagområder

Økonomi- og ledelsesfag. Disse fagene har de tre siste årene hatt en meget positiv utvikling i søker- og studenttall, og har det største studentmiljøet innen økonomi- og ledelsesfag i Innlandet. Et nytt egenfinansiert studium ble introdusert i 2011; 30 studiepoengsenheten *Risiko, sårbarhet og beredskap*. Studiet er utviklet som ledd i det sivil-militære samarbeidet og i samarbeid med Elverumregionens næringsutvikling. Behovet for studiet er tydeliggjort i kontakt med andre eksterne miljøer. Spesielt ble det et uttrykt kompetansebehov i forbindelse med at kommunene er pålagt å ha egne beredskapsplaner. Sammen med det tidligere etablerte Årsstudiet i *Krisehåndtering* utgjør det nye studiet en helhetlig tilnærming og en fordypningsmulighet innen fagfeltet *Samfunnssikkerhet, krisehåndtering og beredskap* i et ledelsesperspektiv.

I prosjektet *Studieprogram 2012* har avdelingen på Rena i 2011 gjennomgått økonomi- og ledelsesfagene bl a med målsetting om at avdelingens studieprogram skal framstå med en tydeligere profil enn tidligere. En slik spissing av studieporteføljen harmonerer også med påpekninger i Kunnskapsdepartementets rapport *"Tilbud og etterspørsel etter høyere utdannet arbeidskraft fram mot 2020"* (utgitt des 2010). Her har departementet sett på framtidig behov for ulike typer utdanninger, og peker på at det vil bli ubalanse på nasjonalt nivå i forhold til blant annet høyere økonomisk-administrativ utdanning. Kunnskapsdepartementet konkluderer med at utdanningstilbudet innen disse utdanningene må økes.

Skog- og landbruksfagene Høgskolen har revidert alle studieplaner på Evenstad for å utvikle en mer profilert studieportefølje, robuste fagområder og forskningsbasert undervisning. Gjennomgangen har resultert i en beslutning om å erstatte turismestudier med studier innenfor naturveiledning der høgskolen har bredere og mer robust kompetanse.

Arbeid med bacheloroppgaven har også vært tematisert. Den blir nå organisert slik at studentene kan velge en forskningsbasert profil med en del statistikk, vitenskapelig metode og en forskningsbasert bacheloroppgave; eller en entreprenørskapsprofil med en del økonomi, næringsutvikling og skrive en forretningsplan til bacheloroppgave. Profilen med innovasjon og entreprenørskap vil gi studentene muligheten til å utvikle sine egne arbeidsplasser med relevans for samfunnets/regionens behov. På Blæstad er dette allerede ivaretatt med emnet entreprenørskap i landbruket og vitenskapelige metoder.

Bioteknologi. NIFU utredet i 2011 høgskolens satsing på bioteknologi. En utfordring for dette fagområdet har vært at bachelorstudiet har rekruttert svakt de siste årene til tross for omfattende tiltak for å øke rekrutteringen. Samtidig har høgskolen hatt stor suksess med å gjøre masterstudiet i næringsrettet bioteknologi engelskspråklig. Den sterke bioteknologiske næringsklyngen i Hamar har bidratt til mastergradsstudiet gjennom II-stillinger som brukes i veiledning av studentene. Mange masterstudenter skriver næringsrettede oppgaver nettopp i samarbeid med disse bedriftene. Etter en grundig utredning av høgskolens bioteknologiske satsing vedtok høgskolestyret at bachelorstudiet fases ut, men at høgskolen tilbyr et engelskspråklig årsstudium for internasjonale studenter. Særlig oppmerksomhet rettes mot partnere innenfor EU-EØS. Dette blir dermed et tiltak for å sikre fortsatt god rekruttering til masteren. Styret vedtok å gå videre med utredning om bidrag inn i et regionalt forskningscenter, og få vurdert mulighetene for et framtidig nasjonalt SAK-samarbeid om bachelor.

Fleksible utdanningstilbud

Av våre egenfinansierte studenter går nå ca. 40 % på fleksible utdanningstilbud. Den store andelen av disse er på de store profesjonsutdanningene, organisert som campusbaserte samlingsstudier. Det er nå kun en ordinær desentral utdanning i dette segmentet, med sykepleierutdanning på Kongsvinger.

Utviklingstrendene i våre fleksible utdanninger går mot samlingsbaserte og nettbaserte utdanninger i ulike varianter og kombinasjoner. Samlingene skjer til vanlig på høgskolens faste campus. Innen de nettbaserte undervisningsaktivitetene skjer det stadig utvikling både innen nettbaserte videoforelesninger som lærere spiller inn, og interaktive løsninger som aktiviserer og tester studentene. I vårsemesteret 2011 ble det gjennomført en grundig utredning av høgskolens fleksible utdanningsvirksomhet. Utredningsrapporten har vært utgangspunkt for flere styredrøftinger og en allsidig kommunikasjon med fylke og kommuner om organisering av voksnes utdanning i vår region. Slik kommunikasjon vil nå også bli bedre innarbeidet i høgskolens faste rutiner, slik at hele samarbeidet på dette området blir mer forutsigbart. Blant en serie SAK-prosjekter høgskolen har hatt sammen med høgskolene i Gjøvik og Lillehammer, har også fleksibilisering av utdanning vært tema i flere prosjekter i 2011 og videre i 2012.

Oppsummerende vurdering av måloppnåelse

Målet som er satt i virksomhetsmål 1.1 er krevende, men vår vurdering er at vi er i en positiv utvikling. Det langsiktige, målrettede arbeidet med studieprogrammet skjer i tråd med ett av målene i høgskolens strategiske plan, nemlig: strategisk mål 3: *Målrettet studieutvikling*, der målet er at høgskolens studietilbud skal være samlet i robuste fagområder som svarer på samfunnsoppdraget. Samtidig er det en løpende vurdering av studentrekruttering – som kriterium på om vi treffer med studietilbudene.

Tabell for styringsparametere - virksomhetsmål 1.1

Styringsparameter	Resultat					Ambisjonsnivå 2011
	2007	2008	2009	2010	2011	
Antall kvalifiserte førstevalgssøkere per studieplass	1,0	1,10	1,21	1,26	1,27	1,3

Antall kvalifiserte førstevalgssøkere per studieplass

Nasjonalt har det siden midten av 2000 vært knyttet forventninger til økt søking til høyere utdanning grunnet økning i ungdomskullene. Reelt så man den største søkerøkningen i 2009 og 2011 med hhv. 12 % og 5 % økning for landet samlet. Til sammenligning hadde HH en økning 9,5 % i 2009, og en liten tilbakegang i 2011 (-2 %). Samlet er HH fornøyd med utviklingen i søkertallene de siste årene, og har i antall førstevalgssøkere stabilisert seg som landets 6. – 7. best søkte høgskole. Det er verdt å merke seg at høgskolen av strategiske og praktiske grunner tilbyr godt rekrutterende grunnutdanninger også i det lokale opptaket, slik at høgskolens samlede ”konkurranseskraft” i realiteten er noe bedre enn hva som fremkommer i nasjonale søkerstatistikker.

Som styringsparameter benyttes antall kvalifiserte førstevalgssøkere til hver utlyste studieplass i det nasjonale opptaket (NOM). Tallstørrelsen indikerer ”styrken” i søkertallene, dvs

sannsynligheten for å fylle studieplassene. Faktorene som påvirker resultatet er: antall utlyste studieplasser, antall primærsøkere (førstevalgssøkere) og hvor mange av søkerne som er kvalifisert for opptak. Utviklingen som fremkommer i tabellen over viser et gradvis bedret resultat for høgskolens evne til å fylle studieplassene.

Grunnskolelærerutdanning har en større andel ikke-kvalifiserte søkere grunnet karakterkrav ved opptak (37,6 % av søkerne er ikke kvalifisert – gjelder både ved HH og som landsnitt), og trekker således ned det samlede tallet for antall kvalifiserte førstevalgssøkere per studieplass. Høgskolen nådde ikke fullt ut ambisjonsnivået som var satt for 2011. Først og fremst skyldes dette en liten tilbakegang i søkertallene i det nasjonale opptaket (-2 %). Det er verdt å merke seg at høgskolen av strategiske og praktiske grunner tilbyr godt rekrutterende grunnutdanninger også i det lokale opptaket, slik at høgskolens samlede "konkurranseskraft" i realiteten er noe bedre enn hva som fremkommer når bare tall for det nasjonale opptaket vurderes.

I DBH-rapporten for 2011 er HHs resultat på 1,3 (kvalifiserte primærsøkere pr. plass) noe lavere enn snittet for de statlige høgskolene, som er 1,5. Likevel er det bare fem høgskoler som har bedre resultater enn oss: Høgskolene i Oslo (2,5), Bergen (2,2), Sør-Trøndelag (1,9), Akershus (1,5) og Buskerud (1,4). Høgskolene i Ålesund og Lillehammer har samme resultat som HH, mens Høgskolen i Gjøvik har 0.94.

Tall fra SSB viser fra og med 2012 en utflating i størrelsen på ungdomskullene, og søkerutviklingen nasjonalt indikerer ikke økt studietilbøyelighet. Når ambisjonsnivået for 2012 (se plandelen) viser et økt ambisjonsnivå signaliserer dette først og fremst en optimisme knyttet til høgskolens konkurransekraft i markedet.

Virksomhetsmål 1.2

Høgskolene skal tilby et godt læringsmiljø med undervisnings- og vurderingsformer som sikrer faglig innhold og læringsutbytte

Vurdering av oppnåelse av virksomhetsmål 1.2 og utviklingen i styringsparameterne

Utdanningskvalitet og kvalitetssystemet, NOKUTs evalueringer

Gjennom den årlige tilfredshetsundersøkelsen, studieevalueringer og andre tiltak i kvalitetssystemet, får høgskolen systematiske kunnskaper om studentenes læringsmiljø og utdanningskvalitet og om hvordan dette kan forbedres.

Høgskolens kvalitetssystem for utdanning har vært revidert og videreutviklet gjennom et planmessig arbeid siden 2009. Våren 2011 gjennomførte NOKUT en evaluering av systemet gjennom et innledende møte med høgskoleledelsen i januar og et hovedbesøk i mars. Under hovedbesøket møtte den sakkyndige komiteen cirka femti studenter og ansatte fra alle deler av høgskolen gjennom ti ulike grupper. Evalueringen var en god opplevelse og virket utviklende på alle deler av høgskolen. Evalueringsrapport og godkjenning forelå i august. Rapporten gir etter vår vurdering en god og nyttig analyse av høgskolens kvalitetsarbeid. Ett av fokusområdene for evalueringen denne gangen var *praksis*-delen av de utdanningene som har praksis. Dette gjaldt også utdanninger som ikke har dette pålagt i nasjonale rammeplaner, men har utviklet det som en del av studiet. Flere av utviklingsrådene i slutten av

evalueringsrapporten handlet derfor også om praksisundervisningen, og blant annet om hvordan våre gode erfaringer fra praksis i ulike utdanninger kan samordnes og deles.

Evalueringsordningene er de siste årene utviklet særlig ved innføring av en *studieevaluering* til erstatning for den tidligere semesterevalueringen. Ett av momentene denne ordningen ivaretar, er at den har eksterne deltakere. Høgskolen inviterer her en representant fra feltet vi utdanner for, sammen med en uteksaminert kandidat til å være med å evaluere studiene. Erfaringer fra de første studieevalueringene i 2010 og 2011 ble oppsummert våren 2011. Ordningen ble justert på enkelte punkter og videreføres inneværende studieår. Det tar noe tid å få en slik ny ordning i god gjenge.

Høgskolens kvalitetsrapport har også vært videreutviklet trinnvis gjennom de siste årene, og dette tas også videre kommende år. Vi legger nå større vekt på å gjøre en samlet analyse av utdanningskvalitet i høgskolen på grunnlag av flere ulike kilder, som studenttilfredshetsundersøkelse, rapporten fra avdelingene og nøkkeltall.

Ett av SAK-prosjektene som har vært gjennomført sammen med høgskolene i Gjøvik og Lillehammer har utviklet en systembeskrivelse av et nytt felles kvalitetssystem for en ny felles Innlandshøgskole/-universitet.

Hver avdeling har et kvalitetsutvalg som skal bidra til forankring av kvalitetsarbeidet i fagmiljøene. I løpet av 2011 har Høgskolens strategiske ledergruppe tematisert ulike evalueringsordninger, med særlig vekt på undervis- og studieevalueringer. Også studentorganisasjonen har vært engasjert i dette. Et viktig årlig statuspunkt for kvalitetsarbeidet er kvalitetskonferansen. Her møtes vitenskapelig ansatte, studenter, teknisk-administrativt ansatte og ledelse til diskusjon om studentenes tilfredshetsundersøkelse og om hvordan fjorårets undersøkelse er fulgt opp og hva man i kvalitetsarbeidet vil legge vekt på neste år ved hver avdeling.

Kvalifikasjonsrammeverkets understrekning av læringsutbytte er viktig som ledd i gjennomtenkningen av undervisnings- og evalueringsformer. Det er en stor oppgave å følge dette opp, men det er lagt en plan for å nå målet om at alle studieplaner skal være i tråd med rammeverket innen utgangen av 2012.

En viktig indikasjon på om vi lykkes med å skape gode læringsmiljø med relevante undervisnings- og vurderingsformer, er om studentene gjennomfører studiene på tilnærmet normert tid. Erfaringsmessig – og det gjelder hele sektoren – er frafallet størst det første året. Stor oppmerksomhet er rettet mot undervis- og semesterevalueringer, som er sentrale elementer i kvalitetssystemet der studentene, faglærere og studieledere bidrar. En annen av studentenes muligheter for å komme med vurderinger og forslag, er innspillsordningen.

En ny brosjyre om kvalitetssystemet gir oversikt og viser veien til nettressursene. Faglig ansatte er representert på ulike måter i avdelingenes kvalitetsgrupper, i høgskolens utvalg. Kvalitetskonferansen og priser for godt læringsmiljø er også tiltak for å synliggjøre kvalitetsarbeidet. Likevel konstaterer høgskolen at det er en utfordring å forankre kvalitetssystemet enda bedre i fagmiljøene.

NOKUTs evalueringer, revideringer og akkrediteringer blir fulgt systematisk opp. I 2011 har arbeid med å utvikle ny førskolelærerutdanning, i kjølvannet av NOKUTs evaluering fra 2010,

fått mye oppmerksomhet. Dette skyldes både at høgskolen fikk ansvar for å drifte sekretariatet for rammeplanutvalgets arbeid, at flere ansatte ved høgskolen ble involvert i planarbeidet og at studieleder for førskolelærerutdanningen parallelt satte i gang arbeid med å følge planarbeidet og forberede innføringen av ny plan.

Utdanningsledelse

I arbeidet med å møte kvalitetsutfordringene i sektoren er utdanningsledelse et vesentlig område. I Tilstandsrapport for høyere utdanningsinstitusjoner 2011, står blant annet følgende om utdanningsledelse: ”Utdanningsledelse utøves på institusjonsnivået og kan defineres som institusjonens strategiske og operative styring av og tilsyn med sin utdanningsvirksomhet” (s.294). Høgskolen har valgt å møte denne utfordringen med utdanningsledelse på tre nivå; i tillegg til prorektor for utdanning som leder høgskolens utdanningsutvalg og har ansvar på institusjonsnivå, er det opprettet stillinger som prodekan for utdanning på avdelingsnivå. Prodekanene for utdanning på avdelingsnivå sitter også i høgskolens utdanningsutvalg. På studienivå er det studieledere med ansvar knyttet opp til ulike studier. Det er tatt initiativ til å opprette et eget forum hvor ansvarlige for utdanning på institusjonsnivå og avdelingsnivå har jevnlig møter for å diskutere strategisk viktige saker for utdanningsområdet, samordne den operative styringen og følge opp ulike tilnæringer for å kvalitetssikre utdanningene som tilbys.

Samarbeid med Studentorganisasjonen i Hedmark

Det ble i november 2010 etablert et prosjekt som skulle arbeide spesielt med studentdemokratiet ved Høgskolen i Hedmark. Erfaringene har vist at det er vanskelig med kontinuitet i studentdemokratiet, og at det er vanskelig å finne studenter som er villige til å sitte i ulike råd og organer. Prosjektgruppen la opp til bred involvering av alle parter i flere idedugnader. Innstilling ble levert i april 2011. Det ble foreslått en forenkling av organisasjonsstrukturen, noe som også kunne gjøre det enklere å rekruttere studenter til det studentdemokratiske arbeidet. Også studentenes nettsider på høgskolens internett skulle utvikles for å gjøre disse til en viktig og relevant informasjonskanal. Opplæring ble ansett som viktig og her ble det lagt en plan for samarbeid mellom Studentorganisasjonen, høgskolen og samskipnaden:

- Studentorganisasjonen skal ha hovedansvar for opplæring innen studentpolitiske forhold
- Høgskolen skal ha hovedansvar for opplæring innen administrative forhold (informasjon, kommunikasjon, økonomi)
- Studentsamskipnaden skal ha hovedansvar for opplæring innen styrearbeid og om samskipnadens organisasjon

Studentparlamentet vedtok ny organisering fra 1.1.2012 i tråd med anbefalingene. Studentorganisasjonen har etter dette administrativ støtte i form av en halv stilling som er knyttet til personalseksjonen i høgskoleadministrasjonen. Stillingen representerer en viktig kontinuitet for forholdet mellom høgskolen og studentene, og den skal bidra til å legge til rette for å videreutvikle studentdemokratiet.

I 2011 er det avholdt jevnlig dialogmøter med StorHK (Studentorganisasjonen i Hedmark) og dessuten egne kontaktmøter med HH, StorHK og Studentsamskipnaden i Hedmark. De faste møtene på avdelingene mellom studenttillitsvalgte og avdelingsledelsene skaper en god møteplass for informasjonsutveksling. Dette er også en arena for å følge opp tilfredshetsundersøkelsen og innspillordningen. Studentene har representasjon i alle relevante

råd og organer i høgskolen. De deltar i avdelingenes kvalitetsgrupper, og det er lagt opp til faste møter mellom studentorganene både sentralt og lokalt for å fange opp aktuelle spørsmål.

Læringsmiljøutvalget

Det viktigste verktøyet til LMU i Høgskolen i Hedmark er den årlige tilfredshetsundersøkelsen. Den er bygd opp rundt LMU sitt mandat og omhandler derfor spørsmål knyttet til undervisningsforhold, psykososiale forhold med relevans for læringsmiljøet, fysiske forhold og velferds- og studentsosiale forhold.

I 2011 ble nye virkemidler, som sms, tatt i bruk for å øke svarprosenten. Den økte da også til 40 %. Resultatene/tilbakemeldingene fra undersøkelsen ble primært behandlet og fulgt opp med tiltak på hver avdeling. Av forbedringer som ble utført i 2011, kan nevnes flere grupperom og gruppearbeidsplasser, bedre trådløst nettverk, utvidete åpningstider i kantinene og tettere oppfølging av studenter, både fra faglig og administrativt personale.

I tillegg til tilfredshetsundersøkelsen har LMU hatt fokus på de internasjonale studentene i 2011 i et samarbeid med de internasjonale koordinatorene på hver avdeling. Samarbeidet har resultert i mange konkrete tiltak for å bedre læringsmiljøet til de internasjonale studentene. Det skal også nevnes at StorHK har en egen fadderordning for de internasjonale studentene.

LMU har arrangert ett seminar for alle studieveilederne i høgskolen om hvordan møte studenter i krise. LMU ved utvalgets leder, har deltatt på den nasjonale LMU konferansen i Bodø med fokus på internasjonale studenter og i nominasjonskomiteen for Høgskolens årlige læringsmiljøpris.

LMU er opptatt av at saker skal løses på lavest mulig nivå i organisasjonen, og har derfor vært en pådriver til at studentrådet på hver avdeling/campus skal ha jevnlig dialog med ledelsen på avdelingen/campusen. Mange saker med relevans for læringsmiljøet drøftes derfor regelmessig på hver avdeling og tiltak iverksettes etter behov. Dette kan være en årsak til at LMU verken mottok noen saker fra enkeltstudenter eller gjennom høgskolens innspillsordning i 2011.

LMU har en årlig dialog med høgskolestyret. I årets dialog ble det blant annet diskutert tiltak for de internasjonale studentene og tiltak for å bedre studentdeltakelse i utvalget som har vært ustabil i 2011.

Universell utforming

Det operative ansvaret for universell utforming er tillagt Læringsmiljøutvalget. Konkret har arbeidet vært forankret i tilrettelegging for ulike typer funksjonshemmede studenter. Ved nybygg og ombygginger har prinsippet om universell utforming vært vektlagt, ut fra den erkjennelse at universell utforming passer for alle brukergrupper, både studenter og ansatte.

Priser for godt læringsmiljø

Pris for godt læringsmiljø ble første gang tildelt i 2010. Prisen skal stimulere og motivere fagmiljøene til å arbeide systematisk med å videreutvikle kvaliteten på sine utdanninger og bli mer opptatt av arbeid med utdanningskvalitet og læringsmiljø. Prisen beløper seg til kr 100.000 og ble i 2011 delt mellom to fagmiljøer:

Førskolelærerutdanningen på Hamar ble tildelt 70.000. Denne utdanningen var nylig blitt evaluert av NOKUT og fikk gode evalueringer. I

begrunnelsen fra komiteen heter det at fagmiljøet har lyktes godt i arbeidet med kvalitetsforbedring i alle ledd. Den kvalitetssterke utdanningen er et resultat av systematisk utviklingsarbeid hvor det hele veien er satt fokus på utdanningskvalitet og læringsmiljø. Ulike typer studiemodeller og mentorordning i matematikk er noen av tiltakene som nevnes spesielt.

Fagmiljøet ved BA i revisjon og regnskapsførerfag ble tildelt 30.000. Begge disse studieretningene er praktisk orienterte og legger stor vekt på å kombinere teoretiske perspektiver og praktiske utfordringer i undervisningen. Komiteen vektla i sin innstilling evnen til å trekke inn fagpersonell med dagsaktuell og relevant yrkesbakgrunn, både i undervisningen og i utviklingen av studiene. Graden av praksisrettede tiltak for studentene bidrar vesentlig til utvikling og forbedring av utdanningskvalitet og læringsmiljø.

Oppsummerende vurdering av måloppnåelse

Høgskolen har et strategisk mål om ”Inspirerende læringsmiljøer på attraktive campus”. Den systematiske oppfølgingen av kvalitetsarbeid på alle campus i samråd med studentene er derfor et viktig for å nå virksomhetsmålet. Høgskolen arbeider systematisk med gjennomstrømmingstiltak, og det er vår vurdering at vi er godt i gang med et målrettet arbeid som på sikt vil bedre resultatene. I 2011 ble det brukt mye tid på å legge et godt grunnlag for samarbeidet mellom høgskolen og studentorganisasjonen. Det er likevel problemer med å få nok studenter til å påta seg verv i råd og valgte organer ved høgskolen.

Tabell for styringsparametere - virksomhetsmål 1.2

Styringsparameter	Resultat					Ambisjonsnivå 2011
	2007	2008	2009	2010	2011	
Nye studiepoeng per egenfinansiert heltidsekvivalent per år	47,1	48,0	45,0	44,9	46,7	48
Studenter per undervisnings-, forsknings- og formidlingsstilling *	21,9	19,9	20,5	22,6	23,2	21,2
Gjennomføring i henhold til avtalte utdanningsplaner		78,6	88,9	87,0	89%	90,0
Egendefinert						
Grad av studenttilfredshet (studentenes tilfredshet med læringsmiljø og kvalitet)		81%	80%	82%	82%	80%

*inkl. stipendiater/forskere

Nye studiepoeng per egenfinansiert student pr. år

Høgskolen har i år lyktes med å øke antall nye studiepoeng per egenfinansiert heltidsekvivalent fra 44,9 i 2010 til 46,7 i 2011. Sektorsnittet (for hele UH-sektoren) i 2011 er 45,7 og det er vi godt over, men vi ligger fortsatt under snittet for de statlige høgskolene (som er 48,4). Så selv om det er en positiv utvikling, er vi ikke i mål med ambisjonen vår.

Det er en betydelig oppgang i den samlede studiepoengproduksjonen fra 3179,7 poeng i 2010 til 3522,3 poeng i 2011. Antall registrerte egenfinansierte studenter (heltidsekvivalenter) økte fra 4250,6 til 4523,4 i samme tidsrom, noe som er en del av forklaringen på oppgangen – det er flere studenter som produserer studiepoeng. Det er likevel en klar oppgang i studiepoeng pr. student fra 2010 til 2011, noe som kan tyde på at en langvarig innsats for å øke studiegjennomstrømming begynner å bære frukter.

Alle avdelinger har arbeidet systematisk med å styrke studiepoengproduksjon og med en mer systematisk bruk av utdanningsplaner også i 2011. De nye prodekanene for utdanning har et særlig ansvar for å følge opp dette sammen med studielederne på de enkelte studiene. Ved flere avdelinger er det nedlagt et stort arbeid for å hente inn studenter som står til rest med eksamener. Så langt det er mulig, følger avdelingene også opp studenter som faller ut av studiene, blant annet for å få vite mer om årsaken til at de slutter. Eksempelvis er det laget rutiner for tettere oppfølging av studenter som skriver masteroppgave, noe som inkluderer obligatoriske samlinger med fokus på skriving i begynnelsen av arbeidet. Mentorordning i matematikk er et annet eksempel som har gitt gode resultater. Det er også konstatert god effekt av eksamensmestringskurs. Det er også laget ordninger for studenter som har strøket til eksamen. Det er ved sykepleien utviklet nettbaserte videreutdanningskurs i legemidler og legemiddelhåndtering rettet mot kommunehelsetjenesten, som også kan benyttes i sykepleiestudiet.

Noen fagområder representerer særlige utfordringer – som landbruksfagene som i lengre tid har slitt både med rekruttering og gjennomføring. Jf. det særlige prosjektet som ble initiert tidligere og som førte til at landbruksfagene (Blæstad) ble overført til Avdeling for anvendt økologi (AØL). Her følges studentene opp individuelt, noe som har gitt gode resultater.

Studenter per undervisnings-, forsknings- og formidlingsstilling

Snittallet for statlige høyskoler er 17, 4, og høyskolen ligger over dette. Antall studenter har økt uten at antall faglige årsverk har økt i samme grad. Derfor er det en stigning i dette tallet.

Gjennomføring i henhold til avtalte utdanningsplaner

Arbeidet med utdanningsplanene er videreført inn i 2011. Resultatet for 2011 viser at vi ligger tett opp under ambisjonen – avstanden er bare 1%. Vi oppfatter dette som uttrykk for at det målbevisste arbeidet på bruken av utdanningsplaner bærer frukter.

Grad av studenttilfredshet

Tilfredshetsundersøkelsen gjennomføres årlig i februar måned. 2011 var femte året undersøkelsen ble gjennomført. Totalt svarte 82 % av studentene at de var ”fornøyde” eller ”svært fornøyde” med studiet og studiestedet. Dette er samme høye nivå som i 2010. Vi tolker tallene som et uttrykk for at vi har lykkes med å skape et godt studiemiljø for studentene.

Denne årlige studentundersøkelsen kan oppfattes som et ledd i høyskolens *brukerundersøkelser* (se nedenfor under 2.2.14). Resultatene fra undersøkelsen presenteres på den årlig Kvalitetskonferansen. Undersøkelsen har blitt gjennomført uten store endringer for å opprettholde sammenligningsgrunnlaget. Etter gjennomføringen i 2009 ble det imidlertid bestemt at hver avdeling skulle definere egne fokusområder med bakgrunn i resultatene fra undersøkelsen. På denne måten har vi kunnet måle om vi oppnår økt tilfredshet på de områdene vi ønsker å forbedre oss på. Resultatene viser at vi har forbedret tilfredsheten betydelig på spørsmålene knyttet til fokusområder ved samtlige avdelinger. Dette tiltaket er dermed videreført også til 2011. Vi jobber samtidig videre med diverse tiltak for å forbedre svarprosenten, og i 2011 var den på 40%.

Den generelle endringen i tilfredshet på campus gjennom de 5 år vi har gjennomført undersøkelsen, kan oppsummeres slik:

- 83% av studentene svarer at de er tilfredse eller svært tilfredse med studiet og studiestedet. Denne tilfredsheten har økt hvert eneste år siden undersøkelsen startet.

- Tilfredsheten med det faglige utbyttet har økt til 80% i 2011, mens tilfredsheten med service og informasjon har ligget stabilt på 70% de siste tre årene.
- Tilfredsheten med de fysiske forholdene er på 80% og har holdt seg ganske likt de siste årene, men det er en merkbart forbedring i år.
- 60% av studentene svarer at de er tilfredse eller svært tilfredse med det studentsosiale miljøet. Dette er omtrent som de siste årene.

Virksomhetsmål 1.3

Høgskolene skal ha et utstrakt internasjonalt utdanningssamarbeid av høy kvalitet, som bidrar til økt utdanningskvalitet

Vurdering av oppnåelse av virksomhetsmål 1.3 og utviklingen i styringsparameterne

I 2011 er det arbeidet videre med koordinering av internasjonalt arbeid på tvers av avdelingene og det er ferdigstilt en Handlingsplan for internasjonalisering basert på høgskolens strategiske plan. Handlingsplanen har følgende 5 kategorier/ overordnede mål for internasjonaliseringsarbeidet:

1. *Internasjonalt samarbeid om utdannings- og FoU virksomhet*
Hovedmål: Styrket faglig og administrativt samarbeid ut over Norges grenser
2. *Formalisert samarbeid med utenlandske institusjonspartnere*
Hovedmål: Ivareta en god kombinasjon av strategiske, langsiktige institusjonsavtaler og et bredt spekter av samarbeidsavtaler - og program innen ulike fagfelt
3. *Internasjonal kompetansebygging i alle studier*
Hovedmål: Et internasjonalt perspektiv skal være en del av alle studietilbudene ved HH og et grunnlag for kandidatenes kompetanse
4. *Tilrettelagte studietilbud for internasjonale studenter*
Hovedmål: Tilby internasjonale semesterkurs innenfor utvalgte fag og emner med engelsk som undervisningspråk både vår og høst ved alle avdelinger samt studium i norsk for internasjonale studenter
5. *Delta i bistands- og utviklingsarbeid innen utdanning og forskning*
Hovedmål: Bistandsperspektivet og det globale perspektivet skal være en synlig del av HHs internasjonale virksomhet

Handlingsplanen har prioriterte tiltakspunkter både på fellesnivået og på avdelingsnivå. Det er gjort et betydelig arbeid med å tydeliggjøre hva vi mener med strategiske internasjonale partnere og hvem som skal være slike samarbeidspartnere. På dette grunnlaget har avdelingene arbeidet med helhetlige planer for studentutveksling og spesielt med å gjøre prosessen med studentene som reiser ut mer forutsigbar og effektiv. De internasjonale koordinatorene på avdeling/ campus samarbeider tett med de studieansvarlige (programledere) i denne tilretteleggingen.

Mobilitetstallene for 2011 viser at flere fagmiljøer ved HH har lykket med å få økt antall utreisende studenter betydelig de siste to årene. Høgskolen legger til grunn at internasjonalt

samarbeid skal bygge opp under de faglige satsinger som er knyttet til masterstudiene og PhD-områdene, men også til å legge til rette for utenlandsopphold i bachelorgradene inklusiv profesjonsutdanningene som BA i sykepleie, lærerutdanningene, førskolelærerutdanning og spesialstudier som BA musikkproduksjon.

Antallet internasjonale studenter har en markert økning de siste årene, det gjelder både utvekslingsstudenter og gradsstudenter. Hver avdeling har tilbud om internasjonalt semester for utvekslingsstudenter både i høst- og vårsemester. Hovedandelen av de utenlandske utvekslingsstudentene kommer gjennom Erasmus- programmet. Det er i første rekke de to engelskspråklige MA programmene (anvendt økologi og bioteknologi) som rekrutterer utenlandske gradsstudenter. Det rekrutteres også studenter til de norskspråklige MA programmene, i hovedsak gjelder det kvotestudenter. Disse tar kvalifiserende årsstudium i Norsk språk og kultur for internasjonale studenter (NOIS) ved vår avdeling på Hamar.

Høgskolen deltok i 2011 i 10 NORPLUS-nettverk der det samarbeides om utdanningsprogram: Fire innenfor sykepleieutdanning, ett innenfor tannpleieutdanning, tre innenfor lærerutdanning, ett innenfor anvendt økologi og ett innenfor entrepenørskap. I fem av disse er HH koordinator.

I Handlingsplan for internasjonalisering vektlegges også arbeidet med internasjonalisering hjemme. Høsten 2011 ble det gjennomført et kurs i Fadderarbeid og internasjonalisering (5 ECTS) for ”international student buddies”. Fadderne for de internasjonale studentene er en betydelig ressurs i arbeidet med å videreutvikle internasjonale campus. Gjennom HHs Utviklingsprosjekt Skills settes det fokus på globale spørsmål og utdanning for alle, med studentene/ StorHk som pådrivere. Skills- kampanjen 2011 innbrakte ca. 120.000 kroner, det meste av dette kanalisert videre til utdanningsprosjekter i India og Namibia i regi av FORUT og Namibiaforeningen.

Den oppsummerende vurderingen er at vi mener vi har funnet en god måte å arbeide med internasjonalisering som bidrar til å styrke utdanningskvalitet og som på sikt vil føre til bedre koordinering av utdannings- og forskningssamarbeid. Likevel ser vi at det gjenstår arbeid før vi kan si at vi har nådd målet.

Tabell for styringsparametere, virksomhetsmål 1.3

Styringsparametere	Resultat					
	2007	2008	2009	2010	2011	Ambisjonsnivå 2011
Antall utvekslingsstudenter (ut/innreisende)	148	84	92	128	196	140
Antall fremmedspråklige utdanningstilbud	9	22	16	22	16	22
Antall studietilbud i samarbeid med utenlandske institusjoner (fellesgrader)	0	0	0	0	0	0

Kommentar til utviklingen av styringsparametere:

Antall utvekslingsstudenter (ut/innreisende)

Mobilitetstall for studenter viser en fortsatt positiv oppgang fra 2010 til 2011. Økningen totalt

sett er på over 50 %. Antall studenter inn øker fra 86 i 2010 til 105 i 2011, mens tallene for utreisende studenter fra HH til samarbeidsinstitusjoner viser mer enn en dobling fra 42 i 2010 til 91 i 2011. Dermed oppnår høgsolen en bedre balanse mellom ut- og innreisende studenter enn vi har hatt de siste årene.

Det er avdelingene på Hamar/ LUNA og Rena/ ØLR som står for økningen i ut-mobilitet. For ØLR sin del er det BA programmene i Music Management, Music Production og Digital Medieproduksjon der det store flertallet av studentene tar et studiesemester ute. For LUNA sin del er det et økt antall førskolelærer- og lærerstudenter som velger en studieperiode ute som innarbeidet del av sin profesjonsutdanning, gjerne kombinert med noe praksisarbeid. Utreisetilbudet for Elverum/ FH studenter i profesjonsutdanning sykepleie er fortsatt populært, og etableringen av et internasjonalt høstsemester i Elverum har bidratt til å styrke innslaget av internasjonale studenter på campus høsten 2011. For Evenstad- Blæstad/ AØL sin del er det en utfordring å få studenter til å velge studieperiode ute, mens de internasjonale kursene på Evenstad rekrutterer godt.

Antall fremmedspråklige utdanningstilbud

De engelskspråklige studieprogram/ moduler er de samme som for 2010 med to endringer for 2011: Det er etablert PhD i anvendt økologi ved avdelingen på Evenstad (i sin helhet undervisning på engelsk) og halvårskurset Society and Culture (til 2009 på LUNA) har i omarbeidet form blitt gjenetablert i 2011 som ”Challenges of Contemporary Society” på avdeling FH/ Elverum med University of Namibia og Pacific Lutheran University, USA som programpartnere. Noen av enkeltmodulene som ble tatt med i 2010 er i 2011 slått sammen i hele engelskspråklige semesterprogrammer, noe som forklarer nedgangen i antall registrerte engelskspråklige kurs.

Samlet vurdering av oppnåelse av sektormål 1

Høgsolen har fra 2004 til og med 2009 opplevd en årlig økning i søkertall til NOM-studiene, mens vi de to siste årene har hatt en liten nedgang. Nedgangen de siste to årene kan i hovedsak knyttes til færre studier (fra 68 studier i 2009 til 50 studier i 2011) og noe nedgang i interessen til enkeltstudier. I 2010 var nedgangen 7,7% og i 2011 2,2%. Inkluderes det lokale opptaket hadde høgsolen 1950 studenter til 1763 studieplasser, noe som høgsolen sier seg tilfreds med.

Høgsolen har fortsatt sitt systematiske arbeid med å styrke de fagvitenskapeliges kompetanse. Et positivt uttrykk for dette er at høgsolen i 2011 fikk akkreditert sitt første PhD-studium (i Anvendt økologi) og en master i folkehelsevitenskap med vekt på endring av livsstilsvaner.

Også samarbeid med arbeids- og samfunnsliv om utdanningsprogrammene våre er i en positiv utvikling blant annet gjennom samarbeid om ulike praksisordninger, også i studier der praksis ikke er bestemt gjennom rammeplaner, men der vi velger å legge inn praksis som en måte å fremme kvalitet og relevans i studiene. Dette var et av de aspekter som NOKUT valgte å vektlegge under sitt revisjonsbesøk i 2011 (ny godkjenning av høgsolens kvalitetssystem). NOKUT-komiteen hadde en positiv vurdering av det arbeidet som er nedlagt for å gi en god arbeidsplasspraksis til studentene i ikke-rammeplanbaserte utdanninger. Dialogen med

regionen ønsker vi å styrke i årene som kommer både gjennom deltakelse i Regionalt partnerskap og gjennom dialogmøter om høgskolens studieprogram.

Høgskolen har fortsatt utfordringer knyttet til studiepoeng- og kandidatproduksjonen. Mange forhold spiller inn her, alt fra å ha de ”riktige” studiene til oppfølging av den enkelte student. Det er også viktig å være oppmerksom på sektortendenser her – det vil si at dette er en sektorutfordring med noen mulige felles årsaker. Høgskolen forsøker å avklare – blant annet gjennom tilfredshetsundersøkelsen og andre evalueringer, om det er interne forhold som påvirker studentenes evne til å fullføre studiene. Høgskolen har dessuten arbeidet videre med organiseringen av studiene, blant annet ved å utvikle ordninger for fleksible studier. Gjennom etablering av pris for godt læringsmiljø ønsker vi å fremme systematisk arbeid med studiekvalitet, påskjønne godt arbeid og lære av god praksis. Årets tall viser at vi er på riktig vei. Både studiepoengproduksjonen og andel studenter som fullfører etter avtalt utdanningsplan viser en klar økning. For å nå slike resultater kreves det en systematisk innsats som er svært ressurskrevende.

Fornytt godkjenning av høgskolens kvalitetssystem var også en viktig milepæl i 2011. Systemet har gjennomgått en omfattende revisjon, hvor siktemålet har vært en høyere grad av brukervennlighet og forenkling. Det har vært lagt vekt på å gjøre systemet oversiktlig og lett å orientere seg i. De ulike studentevalueringer har blitt endret, og resultatene gir et godt grunnlag for videre forbedringer. Vi tolker den høye tilfredshetsprosenten på høgskolens tilfredshetsundersøkelse som et uttrykk for dette.

Sektormål 2

Universiteter og høyskoler skal oppnå resultat av høy internasjonal kvalitet i forskning, faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid

Punkter under sektormål 2 som departementet ønsker særskilt omtalt, er integrert i teksten nedenfor.

Virksomhetsmål 2.1

Universiteter og høyskoler skal gjennom nasjonalt og internasjonalt samarbeid tilby forskerutdanning av høy kvalitet. Forskerutdanningen skal være innrettet og dimensjonert for å ivareta behovene i sektoren og samfunnet for øvrig

Vurdering av oppnåelse av virksomhetsmål 2.1 og utviklingen i styringsparameterne

HH fikk i juni 2011 akkreditert sitt første PhD-program, PhD in Applied Ecology på Campus Evenstad. KD godkjente etableringen i juli. I august ble det gjennomført en samling i forskerskolen *The International Research School in Applied Ecology (IRSAE)* med 60 forskere og doktorgradsstipendiater fra ni europeiske utdannings- og forskningsinstitusjoner. Forskerskolen er et nettverk som fagmiljøet på Evenstad har initiert og leder. Dette er ledd i arbeidet med å skape et robust PhD-program. Seks stipendiater fra Evenstad med avhandlingstema innenfor anvendt økologi disputerte i 2011 ved UiO, NTNU, UMB, Universitetet i Roma, Sveriges Landbruksuniversitet. I november ble den første PhD-studenten tatt opp på eget program, og i desember ble en av avdelingens tidligere stipendiater tilsatt i en post.doc.-stilling.

Høgskolen sendte 15. mars inn ny søknad om å få akkreditert PhD i profesjonsrettede lærerutdanningsfag. I løpet av 2011 er denne vurdert etter den nye forskriften, og i januar 2012 forelå godkjenning fra komiteen. NOKUTs styre akkrediterte PhD-en 14.2.2012. Dette doktorgradsprogrammet blir tilknyttet Nasjonal forskerskole for lærerutdanning der høgskolen allerede er institusjonsmedlem. I 2011 disputerte én stipendiat fra Hamar-avdelingen med avhandling innenfor temaområdet ved Universitetet i Oslo. Ytterligere én har fått godkjent sin avhandling. De første PhD-studentene i dette forskerutdanningsprogrammet forventes tatt opp i løpet av vårsemesteret 2012.

Begge PhD-områdene er del av fullstendige utdanningsløp ved høgskolen på den måten at arbeidet med PhD-programmene og forskning i tilknytning til dem styrker både bachelor- og masternivå. Videre er programmene helt sentrale i høgskolens arbeid med å oppnå høy internasjonal kvalitet i FoU-arbeid. Anvendt økologi representerer dessuten en sentral satsing på regionalt forankret FoU – i og med Hedmarks posisjon som landets største jord- og skogbruksfylke, mens profesjonsrettede lærerutdanningsfag innebærer en satsing på å styrke og videreutvikle forskningsforankring og profesjonsretting av lærerutdanningene.

Høgskolen har lenge arbeidet med å bygge miljø rundt stipendiater som har høgskolen som arbeidsplass. Rekrutteringsstipendiatstillinger tildeles strategisk, primært for å understøtte de to ønskede PhD-områdene, men enkeltstillinger går også til satsinger innenfor de andre områdene der høgskolen har mastergrader og robusthet i FoU-miljøet. Stipendiatene inngår i fagmiljøene knyttet til høgskolens strategiske innsatsområder og deltar i de ulike avdelingenes/områdenes forskerforum. Høgskolens stipendiater har en fast representant i høgskolens FoU-utvalg.

Høgskolen har valgt to egendefinerte styringsparametere til dette virksomhetsmålet: antall disputaser og gjennomstrømning i netto årsverk. Begge parameterne er valgt for å følge opp den enkelte stipendiats gjennomføring. I arbeidet med etablering av de to PhD-programmene har høgskolen arbeidet med systemer for kvalitetssikring av forskerutdanning. Dette er beskrevet som del av høgskolens kvalitetssystem og er tilgjengelig i kvalitetsarkivet på høgskolens hjemmesider. Det er lagt vekt på tiltak som kan sikre god gjennomstrømning i de nye programmene.

Tabell for styringsparametere – virksomhetsmål 2.1

Styringsparameter	Resultat					Ambisjonsnivå 2011
	2007	2008	2009	2010	2011	
Antall uteksaminerte doktorgradskandidater per undervisnings-, forsknings- og formidlingsstilling ¹	-	-	-	-	-	-
Andel disputerte doktorgradskandidater av opptatte personer på doktorgradsprogram fem år tidligere ²	-	-	-	-	-	-
Egendefinerte						
Antall disputaser	5	7	1	3	10	5
Gjennomstrømning i organisert	3,8	3,7	3,4	3,4		3,7

¹ Gjelder ikke for HH i 2011

² Gjelder ikke for HH i 2011

doktorgradsutdanning (netto årsverk)					3,4	
---	--	--	--	--	-----	--

Antall disputaser (egendefinert)

I 2011 har hele 10 tilsatte ved HH disputert, så målet er nådd med meget god margin. De fleste disputasene har vært innenfor anvendt økologi (seks) og landbruksfag (én). Ellers har én disputert innenfor bioteknologi, én i psykisk helse og én innenfor lærerutdanning (engelsk språkdidaktikk). I tillegg har ytterligere tre levert avhandlinger til bedømming (én innenfor anvendt økologi og to tilknyttet lærerutdanning). En av disse (norskdidaktikk) fikk beskjed om godkjent avhandling i november 2011, men disputerte først januar 2012.

Gjennomstrømning i organisert doktorgradsutdanning (egendefinert)

Av ti tilsatte var det 9 som oppnådde PhD-grad, mens en oppnådde graden dr. philos. Gjennomstrømningen er derfor basert på de 9 som i 2011 fullførte en organisert doktorgradsutdanning. Resultatet er bedre enn ambisjonen.

Virksomhetsmål 2.4

De statlige høyskolene har et særskilt ansvar for profesjonsrettet forskning, utviklingsarbeid, kompetanseutvikling og nyskapende virksomhet i regionene. Samtidig skal de statlige høyskolene innrette sin forskningsinnsats slik at de oppnår resultater av høy internasjonal kvalitet innen fagområder de tildeler doktorgrad, og samarbeide nasjonalt og internasjonalt om forskning og utviklingsarbeid

Vurdering av oppnåelse av virksomhetsmål 2.4 og utviklingen i styringsparameterne

Strategisk arbeid med å utvikle FoU-innsatsen

En grunnleggende prioritering for HHs FoU-arbeid er å videreutvikle sammenhengen mellom de utdanningene høgskolen tilbyr, og forsknings- og utviklingsarbeidet. FoU-arbeidet skal med andre ord både bidra til å utvikle ny kunnskap innenfor høgskolens fagområder og til at høgskolens utdanningsprogram er forskningsbaserte. Hovedgrepet for å konsentrere FoU-innsatsen er høgskolens strategiske forskningsområder og disse områdenes kobling til master- og PhD-grader. De strategiske forskningsområdene omtales nedenfor. Høgskolestyret satte i 2011 av fem millioner til strategisk satsing: Tre millioner til stipendprogram for å styrke kompetanse og kvalitet i FoU-arbeidet og to millioner til strategiske forskningsområder for å bygge robuste FoU-miljøer.

I 2011 har den strategiske forskningsledelsen på avdelingene på Hamar, Elverum og Rena blitt styrket gjennom å tilsette prodekaner for forskning. Også den administrative FoU-ledelsen har fått økt kapasitet gjennom en heltidsstilling som FoU-rådgiver i høgskoleadministrasjonen. Videre vedtok høgskolestyret i juni ny sammensetning og nytt mandat for FoU-utvalget. Den nye sammensetningen sikrer en sterkere kobling mellom strategisk arbeid på avdelings- og høgskolenivå, i og med at rektor leder utvalget og de nye prodekanene blir medlemmer. FoU-utvalget tildeler på vegne av høgskolestyret de fem millionene som er satt av til strategisk satsing.

Også i 2011 har de forskningspolitiske målene i *Klima for forskning* om forskningsbasert profesjonsutøvelse og kunnskapsbasert næringsliv vært en viktig inspirasjon i høgskolens strategiske arbeid. Å kunne bidra til å styrke forskningsbasert profesjonsutøvelse innenfor førskole- og læreryrket er for eksempel en viktig motivasjon for PhD-søknaden innenfor profesjonsrettede lærerutdanningsfag. Samtidig motiverer det samarbeidet høgskolen har med skoler og barnehager og skole- og barnehageeiere, både i form av partnerskapsavtaler og i form av FoU-prosjekter, blant annet de som er kanalisert gjennom *Senter for praksisrettet utdanningsforskning* og innsatsområdene *Arena for kultur og språkfag* og *Flerkulturell barnehage og skole*.

Innenfor helse- og idrettsfagene har innflyttingen på Terningen Arena bidratt til å styrke eksternt samarbeid om FoU innenfor helsefag. Høgskolen har initiert Terningen Nettverk der formålet er å stimulere til fagutvikling og innovasjon i den kompetanseklunge som nå finnes på Terningen Arena og som har folkehelse som felles overbyggende profil. Foruten høgskolen er følgende virksomheter medlemmer: NAV Hjelpemiddelsentral Hedmark, Fylkestannlegen i Hedmark, Flerbruksanlegget Terningen Arena, Forsvaret, Family Sports Club, Oppfølgingsenheten Frisk Elverum, Hernes Institutt, Studentsamskipnaden i Hedmark, Elverumsregionen Næringsutvikling, Østerdal sivil – militært samarbeid, Elverum idrettsråd og Elverum kommune. I 2011 har nettverket arrangert konferansen ”Arbeid og folkehelse” i samarbeid med FFO, LO Hedmark og NHO Innlandet, og satt i gang prosjektene ”Helhetlig oppfølging av mennesker som har vært utsatt for kriser”, ”E-helse – Bruk av IKT i helse og omsorgssektoren”, ”Aktiv fritid for barn og unge med funksjonsnedsettelse” og ”Internasjonalt folkehelsearbeid”.

Sentrale satsinger innenfor helse er for øvrig Prosjekt Undervisningssykehjem, forskningssamarbeid med Sykehus Innlandet, bla. innenfor innsatsområdet *Psykisk helse* og Lovisenberg Diakonale Sykehus om kreftsykepleie (blant annet med en doktorgradsstipendiat) som viktige bidrag for å være med og utvikle profesjonsrettet forskning og forskningsbasert profesjonsutøvelse. Innenfor idrettsfag leder høgskolen en regionalt støttet del av idrettens kompetansesenter der det samarbeides med bla. idrettslag, skoler og kommuner om folkehelse og breddeidrett, blant annet i prosjektet *Sør-Østerdal – en region i bevegelse*.

Kunnskapsbasert nærings- og arbeidsliv er en motivasjon både for de naturvitenskapelige satsingene (PhD og master i anvendt økologi samt master i bioteknologi) og for økonomi- og ledelsesfagene. Innenfor anvendt økologi er det for eksempel brukerstyrte forskningsprosjekter, mens bioteknologi har et utstrakt samarbeid med den bioteknologiske næringsklynga på Hamar, blant annet om mastergradsoppgaver knyttet til ulike næringsrettede prosjekt og om fem eksternt finansierte II-stillinger. På oppdrag fra høgskolen har NIFU utredet videre satsing på bioteknologi i 2011 og blant annet anbefalt at høgskolen vurderer samarbeid med næringslivet i form av en senterorganisering. Campus Rena har spisset sitt strategiske forskningsområde til ”Verdiskaping i næringsliv og forvaltning” og har i 2011 både hatt midler fra VRI og fra Regionale forskningsfond.

Internasjonalisering i FoU-arbeidet

Høgskolens strategiske arbeid med internasjonalisering av FoU er dels knyttet til de strategiske satsingsområder og dels til å øke kvaliteten i forskningen mer allment. I økende grad brukes de strategiske forskningsområdemidlene til internasjonal nettverksbygging – for å utvikle forskningssamarbeid og for å søke felles prosjektmidler. Konferansestipend er et annet

virkemiddel innenfor internasjonalisering. I 2011 ble om lag 600.000 av høgskolens strategiske FoU-stipend-pott brukt til å støtte internasjonal konferansedeltakelse der høgskolens ansatte presenterer egen forskning.

Som nevnt under sektormål 1, er høgskolen aktiv i NORDPLUS-nettverk. Dette samarbeidet tar utgangspunkt i utdanning, men i økende grad brukes samarbeidet som er etablert, til å utvikle felles FoU-prosjekter.

I 2011 har fire fagområder stått sentralt i arbeidet med å øke kvalitet både i utdanning og forskning gjennom internasjonalt samarbeid. Det gjelder de to spissområdene for høgskolens FoU-satsinger, anvendt økologi og profesjonsrettede lærerutdanningsfag, sykepleieutdanning og sykepleieforskning og samarbeid med Karlstads universitet om å styrke organisasjons- og ledelsesfag knyttet til høgskolens master i offentlig administrasjon.

I august ble det for andre år på rad gjennomført en konferanse i *The International Research School in Applied Ecology (IRSAE)* (omtalt under virksomhetsmål 2.1.). Fagmiljøet på Evenstad har lenge vært svært aktivt i internasjonalt forskningssamarbeid og med å involvere studenter i forskningsprosjekter. Etableringen av engelskspråklig master og PhD har bidratt til å styrke koblingen mellom utdanning og internasjonalt forskningssamarbeid. Samtidig er også norsk-svensk-finsk-forskningssamarbeid viktig. Et mangeårig nordisk forskningsprosjekt er bestandsovervåking av ulv. I dette arbeidet har studenter fra Høgskolen i Hedmark deltatt i sporing og kvalitetssikring av data etter å ha gjennomført et eget metodekurs.

I arbeidet med å få etablert en PhD i profesjonsrettede lærerutdanningsfag har høgskolen i 2011 inngått samarbeidsavtaler med Stockholms universitet, Örebro universitet og University of Strathclyde, Glasgow, Scotland. Dessuten arbeides det med å få formalisert det langvarige samarbeidet med Ontario Institute of Education (OISE) ved University of Toronto. I april samarbeidet HH med OISE, Høgskolen i Oslo, Nordisk-forening for Canada-forskning og Den kanadiske ambassaden om "Nasjonal konferanse om lærerutdanning i et flerkulturelt samfunn". Høgskolens fagmiljø er videre med i nettverket *Diverse Teachers for Diverse Learners*, et samarbeid mellom Canada, Skottland, Reykjavik, Island og Norge ledet av University of Toronto og som inkluderer både stipendiater og seniorforskere. Nettverket er støttet fra *The Economic and Social Research Council (UK)*. Denne kontakten har i 2011 bl.a. resultert i et forskningsseminar om feltnotatskriving for høgskolens stipendiater og i samarbeid om en EU-søknad. Fra lærerutdanningsmiljøet må også prosjekter og nettverk som kobler masterstudenter og forskning framheves. Gjennom NORADs NOMA-program har høgskolen samarbeid med University of Zambia og University of Namibia om *Master in Education, Literacy and Learning* (2008-2012). Prosjektet inkluderer også forskningssamarbeid mellom de tre institusjonene. Et annet eksempel er Nordplusnettverket *Nordic Network for Music Education* der masterstudenter og deres veiledere møtes til årlige temakonferanser. Knyttet til lærerutdanningsmiljøet er også *Partnership for Education and Research about Responsible Living* (PERL). I 2011 er PERL med i prosjektet COMENVIR, finansiert av EUs 7. rammeprogram.

Når det gjelder forskning innen helsefag, har HH i 2011 inngått en samarbeidsavtale med Karlstads universitet. For tiden er det sju HH-ansatte som er i forskerutdanning ved universitetet. Høgskolen har dessuten professorutveksling med Karlstad. To av Karlstads professorer i sykepleievitenskap har II-stillinger ved HH, mens én professor i psykisk helsearbeid ved HH har II-stilling i Karlstad. I 2011 har HH kombinert forskningssamarbeidet med Karlstads universitet og høgskolens utdanningssamarbeid med Akademia Keparawatan

Ibnu Sina (AKIS) på Sabang i Indonesia. De tre institusjonene har samarbeidet om en forskningskonferanse *Clinical Nursing Facing the Future* som ble arrangert i juni 2011. Konferansen samlet 180 deltakere fra Indonesia, Malaysia, Thailand, Canada, Danmark, Sverige, Norge. Fra HH deltok både vitenskapelig ansatte og mastergradsstudenter.

Master i offentlig forvaltning (MPA) startet som et samarbeid mellom HH og Karlstads universitet i 1999. I 2009 fikk HH egen akkreditering. Samarbeidet med Karlstads fortsetter, både i form av lærerutveksling og faste møtepunkter for studentene. I 2011 begynte 60 norske og 20 svenske studenter på programmet. Mange masterstudenter har svensk-norske problemstillinger for mastergradsarbeidene, og etter hvert samarbeider de vitenskapelig tilsatte også om FoU-prosjekter med temaer relevante for Hedmark og Värmland.

Arbeid med å utvikle og konsentrere FoU-innsats og utvikle fagmiljøer av høy kvalitet

Høgskolen har siden 1999 konsentrert og spisset sin faglige satsing på noen utvalgte innsatsområder. Disse har vært tematisk knyttet til høgskolens særlig ansvar for profesjonsrettet FoU og for å bidra til regional forankring av FOU-virksomheten. Innsatsområdene har så langt vært et virkemiddel både for å styrke FoU og for å få etablert master- og PhD-er innenfor de utvalgte områdene. I 2011 vedtok høgskolestyret at innsatsen i neste fireårsperiode skal konsentreres om å styrke forskningen. Innsatsområdene ble dermed omstrukturert til strategiske forskningsområder som er organisert i forskningsgrupper. Slik skal de bidra til høgskolens mål om å bygge sterke FoU-miljø og øke kvalitet og omfang på FoU-produksjonen. Områdene deles i to grupper:

- *Strategiske forskningsområder som styrker profesjonsrettet forskning:* To områder er knyttet til lærerutdanning (Arena for kultur- og språkfag og Flerkulturell barnehage og skole) og ett til helseutdanninger (Folkehelse).
- *Strategiske forskningsområder som styrker FoU med særlig relevans for regionen:* Anvendt økologi, Bioteknologi og Verdiskaping i næringsliv og forvaltning

Regionale forskningsfond

Regionalt forskningsfond Innlandet har hatt to utlysninger i 2011. I april ble det lyst ut midler til kvalifiseringsstøtte og hovedprosjekter (forskerprosjekter og institusjonsprosjekter). I alt kom det inn 15 søknader om hovedprosjekt, hvorav HH leverte fem søknader. RFF Innlandet sier om søknadene: "Samtlige prosjekter ble vurdert av fagekspertene, og søknadene hadde gjennomgående svært gode karakterer. Flere av søknadene fikk topp karakterer på minst ett kriterium, og kan derfor sies å være av ekstremt god kvalitet." Tre hovedprosjekter ble innvilget. To av disse var sendt inn fra høgskolens avdeling for anvendt økologi på Evenstad. Det var forskerprosjektet "Forest and moose - can increased forage reduce browsing damage?" (kr 3.034.000) og institusjonsprosjektet: "Intelligent monitoring of fish and wildlife: Linking ecological theory to achieve science based management" (kr. 3.500.000).

Fondet mottok 30 søknader om kvalifiseringsstøtte. Høgskolen søkte her om fem prosjekter. I alt åtte prosjekter fikk slik støtte med kr. 200.000 hver. To av høgskolens søknader nådde opp: "Bioteknologiske metoder i forvaltning av biologisk mangfold", og "Improving the quality of willow grouse winter habitat by manipulating stands for mountain birch".

RFF Innlandet har også hatt en felles utlysning med RFF Hovedstaden innenfor ett av HHs fagområder. Til utlysningen, "Kunnskapsbasert næringsutvikling med bioteknologi som

verktøy", kom det inn 11 søknader. HH leverte én søknad som ikke nådde opp. Tre av prosjektene fikk midler.

Alt i alt viser resultatene at høgskolens fagmiljøer har arbeidet godt mot det regionale forskningsfondet i 2011 og fått god uttelling på søknadene.

Tabell for styringsparametere - virksomhetsmål 2.4

Styringsparametere	Resultat					Ambisjonsnivå 2011
	2007	2008	2009	2010	2011	
Publikasjonspoeng per undervisnings-, forsknings- og formidlingsstilling	64,1:263 = 0,24	90,52: 287 = 0,32	74,51: 267,4 = 0,28	92,8:263,6 = 0,35	88,07:273 = 0,322*	0,38
NFR-tildeling per undervisnings-, forsknings- og formidlingsstilling	4 388 233:26 3 = 16 685	8 890 000:287 = 30 965	8 374 000: 267,4= 31 316	8 653 000 :263,6= 32 826	6 527 584 :273 = 23 910	8,5 millioner 232,5= 32 245
EU-tildeling per undervisnings-, forsknings- og formidlingsstilling**	3 434 374:263 = 13 058	1 929 000:287 = 6 823	0	0	0	0
Egendefinert						
Vitenskapelige konferanseinnlegg på nasjonale og internasjonale konferanser	152	137	170	191	220*	200
Antall og andel ansatte som bidrar til publikasjonspoeng	55 (21 %)	61 (21 %)	81 (30 %)	84 (32 %)	111 (41 %)*	96 (36 %)

* Rapporteringen til Cristin er 30.3.12. Alle tall basert på data fra Cristin er derfor foreløpige.

** Fra 2009 er det bare forskningsmidler fra EUs 7. rammeprogram som telles med. I 2007 og 2008 ble også midler til undervisning og utviklingsarbeid regnet med.

Utviklingen i styringsparameterne

Publikasjonspoeng og antall og andel ansatte som bidrar til poengene (egendefinert)

HH har tatt del i den generelle veksten i publiseringspoeng i sektoren siden tellekantsystemet ble innført i 2005. 2010 er vårt foreløpige toppår når det gjelder antall publiseringspoeng med 92,8. Årets tall er noe lavere enn det, på 88,07. Vi må derfor konstatere at vi ikke når den høye ambisjonen vi har satt oss når det gjelder antall poeng. En nærmere analyse av årets resultater viser likevel at vi også i 2011 bidrar til å realisere våre strategiske mål om *Økt forskningsinnsats, Økt kvalitet og Styrket FoU-kultur, Sterke FoU-miljøer*.

Den økte forskningsinnsatsen viser seg altså ikke i antall poeng, men bl.a. i *antall* publikasjoner som er poenggivende. Dette tallet har økt fra 121 i 2010 til 152. Tabellen nedenfor viser at økningen særlig har skjedd på Rena og Elverum, Evenstad/Blæstad har en økning mens Hamar har samme resultat som i 2009.

Antall publikasjoner som bidrar til publiseringspoengene

	2008	2009	2010	2011
LUNA (Hamar)	52	61	62	61
FH (Elverum)	13	20	22	35

ØLR (Rena)	8	19	14	28
AØL(Evenstad/Blæstad)	18	21	24	28
HH samlet	91	121	121	152

Når økningen i antall arbeider som bidrar til poengene har økt uten at poengene øker, skyldes det blant annet at vi i 2011 ikke har noen registrerte monografier, mens tallet i 2010 var fire (hver monografi tilsvarer fem poeng). en annen årsak er at høgskolen, i tråd med nasjonale utfordringer, har stimulert til samarbeid om forskning, blant annet til internasjonalt samarbeid, noe som igjen fører til internasjonal sampublisering. Dette er et tiltak for å øke forskningskvaliteten. Samtidig vil slik publisering redusere forfatterandelen til HH og dermed poengene. Også når det gjelder internasjonal sampublisering har vi opplevd jevn økning de siste tre årene. I 2009 var 23 % av HHs vitenskapelige *tidsskriftartikler* resultat av internasjonalt samforfatterskap, i 2010 var tilsvarende tall 29 % (22 av 75 artikler) og i 2011 hele 38 % (39 av 102 artikler).

Når det gjelder kvalitetsnivå, viser antall og andel nivå-2-publikasjoner at antallet er nokså likt året før - med 16 i 2011 mot 15 i 2010. Andelen i 2011 blir da 11 % mot 12 % i 2010.

Høgskolen bruker en allsidig analyse av publikasjonspoengene for å vurdere utviklingen i omfang og kvalitet på den vitenskapelige produksjonen. Det strategiske målet vi har satt oss om å styrke FoU-kultur og bygge sterke FoU-miljøer, har vært og er viktig i en høgskole med basis i store profesjonsutdanninger der forskningstradisjonen ikke er like sterke som i tradisjonelle akademiske fag. Den egendefinerte styringsparameteren ”antall og andel ansatte som bidrar til publikasjonspoengene” bruker vi som et resultat på utviklingen på dette området. Resultatene på denne parameteren viser en kraftig økning også fra 2010 til 2011, fra 84 bidragsyttere til 111. Det tilsvarer en økning fra 32 % til 41 % av høgskolens ansatte. Fra målingene begynte i 2007 er antall og andel fordoblet. Dette er et resultat vi er svært stolte av.

Tildelinger fra Norges forskningsråd

Høgskolens tildeling fra NFR er noe over 6,5 millioner. Det er en nedgang i forhold til 2010. Ambisjonen om 8,5 millioner er ikke nådd. Noe av grunnen er at noen store prosjekter som ble avsluttet i 2010 ennå ikke er erstattet med nye, og at midler fra noen av de store prosjektsøknadene vi fikk innvilget i 2011, ikke blir utbetalt før i 2012. Dette gjelder de innvilgede midlene fra Regionale forskningsfond samt midler fra NFR til et prosjekt på LUNA hvor utbetalingen er utsatt til 2012.

Følgende prosjekt har blitt tildelt midler i 2011:

- Proteiner i evolusjon (Strategisk høgskoleårprosjekt), LUNA (1,6 millioner)
- Mobilitetsstipend – Sandra Kleppe, LUNA (107.000)
- Green Care Recovery, FH (1,3 millioner)
- Elgforingsprosjekt, AØL (700.000)
- Extinction mechanisms in small populations: Linking theory, experiments and observational studies, AØL (1,3 millioner)
- Prosjektetableringsstøtte i forbindelse med EU-søknad, LUNA (32.000)
- Bruk av digitale verktøy. Eleven som aktiv kunnskapsprodusent, LUNA (225.000)
- Hva styrer elgbeitet i ungskog?, AØL (150.000)
- VRI - Virkemidler for regional FoU og innovasjon, (991.418)

HH er ikke fornøyd med resultatet for 2011, men konstaterer at vi i alle fall fortsatt ligger

over snittet for de statlige høyskolene (som er på 22,0). Ambisjonene er imidlertid fortsatt høyere, og vi har arbeidet med mange søknader i 2011. Dette arbeidet intensiveres i 2012. Blant annet vil høyskolen sende tre søknader til Strategisk høyskoleprosjekt.

EU-tildeling:

Når det gjelder EU-tildelinger, må vi bare konstatere at vi ennå ikke har forskningsmidler, men at flere fagmiljøer samarbeider med andre for å prøve å lykkes med nettopp det. Det ble sendt inn tre søknader om midler fra EU i 2011. To av disse har fått avslag, mens den tredje, er under behandling. Arbeidet videreføres i 2012.

Ifølge KDs tilstandsrapport 2011 (s. 109) var HH i 2010 den av de statlige høyskolene som hadde størst overføringer fra EU totalt sett, 5.505 mill, noe som utgjorde 1,4 % i forhold til statstilskuddet. De midlene vi mottok i 2010 og i 2011, er til undervisnings- og utviklingsarbeid. I 2011 dreier det seg om 6,3 millioner til *Hjerte i Skandinavia, Education, Globalisation and sustainable development, Communication and Environment (ComEnvir), UNISKA, Partnership for Education and Research about Responsible Living (PERL), Integrert kompetanseutvikling, Fokuseret kompetanseutvikling, AMBIOS, Rookie to Whiz og Innovation Music Network.*”

Vitenskapelige konferanseinnlegg på nasjonale og internasjonale konferanser (egendefinert)

Årets resultat er litt bedre (219) enn fjorårets (191), og litt over ambisjonen. Omleggingen fra FORSKDOK til CRISTIN gjør imidlertid at tallene ikke er like enkle å sammenlikne fordi CRISTIN har noe færre kategorier. Denne egendefinerte styringsparameteren er valgt som et ledd i arbeidet med å øke FoU-kvaliteten og for å motivere ansatte til internasjonal nettverksbygging og samarbeid og til økt publisering (jf. det strategiske målet *Økt Forskningsinnsats, økt kvalitet*). Gjennom de strategiske midlene høyskolestyret hvert år setter av, utlyses reisestipend som skal stimulere til denne typen konferansedeltakelse. Også de strategiske midlene høyskolenes innsatsområder tildeles, forutsettes brukt til å styrke konferansedeltakelse.

Samlet vurdering av oppnåelse av sektormål 2

I 2011 har høyskolen fortsatt med å utvikle samarbeidet med regionalt arbeids- og samfunnsnivå om FoU. Vi har hatt flere søknader til Regionalt Forskningsfond Innlandet enn året før, og ikke minst har vi fått tildelt to hovedprosjekter. De nasjonale forskningspolitiske målene om kunnskapsbasert profesjonsutøvelse og kunnskapsbasert næringsliv har inspirert oss til å tydeliggjøre vår rolle i arbeid med kompetanseheving og samarbeid om FoU. Alle avdelinger har nå midler fra forskningsrådet, men dette er et område vi må ha enda sterkere fokus på. Høyskolen har også ambisjoner om å samarbeide med andre slik at vi kan lykkes med å få midler gjennom EUs 7. rammeprogram. Søking på eksterne forskningsmidler har vært et område med økt oppmerksomhet i 2011. Vi har ikke fått innfridd ambisjonene for 2011 og arbeidet må derfor fortsette. Blant annet har høyskolen i samarbeid med andre høyskoler på Østlandet fått midler fra forskningsrådet til å samarbeide om å utvikle kompetanse til å søke EU-midler.

Et annet område som stadig får mer oppmerksomhet ved HH, er nasjonalt og internasjonalt samarbeid. I 2011 har vi arbeidet særlig med nettverk knyttet til lærerutdanninger og anvendt

økologi. Arbeid med å etablere forskningssamarbeid nord-sør bør nevnes spesielt. Det arbeides med fellesprosjekter innenfor lærerutdanning med Namibia og Zambia og med Indonesia innenfor sykepleieutdanning. Innenfor helsefag er samarbeidet om å styrke FoU mellom de tre høyskolene i Innlandet og Sykehus Innlandet viktig.

Selv om vi har en liten nedgang i antallet publikasjonspoeng, viser den brede analysen vi gjør av poengene at det likevel dreier seg om økt forskningsaktivitet, økt kvalitet og ikke minst at hele 41 % av de vitenskapelig ansatte bidro til publiseringspoengene i 2011. Videre er flere av publikasjonene enn tidligere resultat av internasjonalt samforfatterskap. Dette er en type samarbeid vi ønsker å styrke i arbeidet med å nå sektormålet.

Den positive utviklingen på FoU-området som vi har sett de siste årene, har med andre ord fortsatt også i 2011. Resultatet skyldes mange enkeltansattes arbeidsinnsats og engasjement og flere års målrettet strategisk satsing på kompetansebygging, tilsettingspolitikk, utvikling av forskningsledelse, bygging av nettverk og utvikling av samarbeid.

Sektormål 3

Universiteter og høyskoler skal medvirke til å spre og formidle resultater fra forskning og faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid, og medvirke til innovasjon og verdiskapning basert på disse resultatene. Universiteter og høyskoler skal også legge til rette for at tilsatte og studenter kan delta i samfunnsdebatten

Virksomhetsmål 3.1

Høyskolene skal gjennom formidling og deltagelse i offentlig debatt tilføre samfunnet resultatene fra FoU-virksomheten.

De særlige momenter som departementet ønsker vurdert som ledd i måloppnåelsen, er integrert i den løpende tekst nedenfor.

Vurdering av virksomhetsmål 3.1 og utviklingen i styringsparameterne

Tilrettelegging for formidling

Høgskolen har gjennom flere år valgt å ha en egendefinert styringsparameter som måler faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid og formidling av FoU-resultater. Dette har vi gjort for å sette et positivt fokus på resultatene innenfor bruker- og allmennrettet formidling og for lettere å kunne følge opp utviklingen på området. I forbindelse med stipendsøknader og planlegging av FoU-tid brukes disse resultatene i vurderingen.

I 2011 har samarbeidet mellom FoU-ledelsen og kommunikasjonsseksjonen om formidling vært videreført. Dette har resultert i mer stoff om FoU på nettsidene til høgskolen, både de eksterne og de interne sidene. I 2011 startet også arbeidet med en revisjon av høgskolens nettsider for FoU. Hensikten er å få til en bedre forskningsformidling samt gi lettere tilgjengelig informasjon om høgskolens forsknings- og utviklingsarbeid. Ikke minst vil det bli lagt vekt på at eksterne lett skal kunne få en systematisk oversikt over høgskolens forskning og de fagansattes prosjekter. Den nye hjemmesiden for dette vil være aktiv i løpet av våren 2012.

Formidlingssamarbeid knyttet til årets Forskningsdagene ble også videreført. I 2011, som tidligere år, ble alle faglige tilsatte oppfordret til å skrive kronikker, primært i *Hamar Arbeiderblad* og *Østlendingen*, i forbindelse med Forskningsdagene. Vi fikk inn 9 kronikker, som er mindre enn i 2010, men mange av disse ble publisert i begge aviser. I tillegg ble noen også publisert i *Hamar Dagblad*. 8 av kronikkene er lagt ut på høgskolens hjemmesider. Tema for Forskningsdagene 2011 var ”Kjemi – magisk og logisk”, noe som gjenspeiles i mange av titlene:

- Forsuring av våre vassdrag – fortsatt et problem
- Forskningsdagene – angår det deg?
- Finansmarkedene – mystiske og logiske?
- Den europeiske språkdagen – 10 år
- Forskning og utdanning i sykepleie på tvers av landegrenser
- Språkets kjemi – magisk og logisk
- En pille som gjør deg rik – fleip eller fakta?
- Har sykepleien plass i en folkehelseprofil?
- Klarer du merket til Birken uten frokost og mat underveis?

Forskningsdagene er en viktig årlig arena for allmennrettet formidling. I 2011 hadde høgskolen i alt tre arrangementer fordelt på to Campus. Hovedarrangementet, ”Folkehelsedagen”, var på Campus Elverum 26. september, etterfulgt av kveldsarrangementet ”Myter om mat” samme dag, også på Elverum, mens ”Kjemiens dag” ble arrangert på Campus Hamar den 27. september. I tillegg var avdeling for folkehelsefag på Elverum involvert i å arrangere den årlige helsekonferansen på Honne 27. september sammen med Sykehuset Innlandet og høgskolene i Gjøvik og Lillehammer.

For å stimulere til økt formidling er ordningen med en pris for fremragende formidling videreført i 2011. Det ble da delt ut to priser og en ærespris. Den ene prisen gikk til førsteamanuensis Bent Sofus Tranøy for hans bidrag i offentlig debatt, både skriftlig og muntlig. Tranøy har også bidratt til offentlige utredninger. Førstelektor Tove Britt Haugstveit fikk den andre prisen for sin omfattende formidlingsvirksomhet knyttet til etter- og videreutdanning av lærere. Gjennom denne virksomheten har hun en bred kontaktflate og har bidratt til å spre viktig kunnskap. Det ble besluttet også å dele ut en ærespris for 2011. Den gikk til førsteamanuensis Knut Imerslund for hans mangeårige innsats med de årlige litteraturseminarene på campus Hamar. Flere av disse seminarene har i ettertid resultert i bokutgivelser.

Innenfor jord- og skogbruksfag har flere av forelesningene (Avdeling AØL) vært annonsert som åpne forelesninger for eksterne tilhørere. Det har også vært flere jord- og skogfaglige seminarer med deltagelse utenfra. Dette har bidratt til større oppmerksomhet rundt jord- og skogbruksutdanningene på Blæstad og Evenstad. På Hamar har arbeidet med Flerkulturelt forum fortsatt. Disse åpne arrangementene skjer dels på høgskolen dels i samarbeid med andre aktører som folkebibliotek og bokhandel.

Brage – HHs åpne institusjonelle arkiv

I 2011 fortsatte høgskolebiblioteket videreutviklingen av HHs åpne institusjonelle arkiv, Brage. Arkivet inneholder bidrag fra vitenskapelig tilsatte i tillegg til mastergradsoppgaver og bacheloroppgaver som utmerker seg. Ved årsskiftet har arkivet bidrag fra til sammen 625 personer med blant annet 132 artikler (86 fagfelleverderte), 5 avhandlinger , 161

masteroppgaver, 240 publikasjoner i høgskolens egen FoU-rapportserie og 71 andre bidrag.

Tabell for styringsparametere - virksomhetsmål 3.1

Styringsparameter	Resultat						Ambisjonsnivå 2011
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	
<i>Styringsparameter fastsatt av HH:</i> Resultater innen faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid og formidling *	252	351	437	507	434	626**	520

* Tallene 06-10 er hentet fra FORSKDOK og omfatter: skrevne bidrag i nasjonalt publiserte tidsskrift (følgende publikasjonskategorier i FORSKDOK: A 17, A 18, A 21, A 23, A 24, A 41, A 42, A 43, A 52, B 12, B 13, B 14), oppdragsrapporter i HHs egen rapportserie, foredrag/fagmøter/populærvitenskapelige gjesteforelesninger/radio/TV og kunstnerisk utviklingsarbeid.

** Dette er resultatet vi ønsker å bruke i det nye systemet fra 2012. Omleggingen fra FORSKDOK til Cristin gjør at styringsparameteret må legges om. Dette tallet er antall registreringer i Cristin minus de registreringene som gir vitenskapelige publiseringspoeng.

Formidlingsresultater (egendefinert)

Vi har tidligere år brukt FORSKDOK-registreringene som grunnlag for dette egendefinerte styringsparameteret. Ved overgangen til Cristin forutså vi ikke at vi ikke vil kunne bruke de samme kategoriene som tidligere. Cristin skiller for eksempel ikke mellom allmennrettet og brukerrettet formidling, slik FORSKDOK gjorde. Tallene for 2010 og 2011 er med andre ord ikke direkte sammenlignbare. Høgskolens vurdering er at nivået på formidlingsaktiviteter er omtrent som i 2010. Til tross for mange års forsøk på å skape oppmerksomhet rundt registrering av formidlingsresultater er det åpenbart at det fortsatt er underreportering. De ansatte konsentrerer seg om å registrere i de kategoriene som gir poeng i tellekantsystemet for vitenskapelig publisering.

Virksomhetsmål 3.2

Høgskolene skal medvirke til samfunns- og næringsutvikling gjennom innovasjon og verdiskapning

I vurderingen av måloppnåelse under dette virksomhetsmålet er følgende inkludert: "Arbeidet med stimulering og tilrettelegging for innovasjon og entrepenørskap", "Arbeidet med å øke bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet" og "Arbeidet med å utvikle retningslinjer for immaterielle rettigheter og forbedre håndteringen av slike rettigheter"

Vurdering av virksomhetsmål 3.2 og utviklingen i styringsparameterne

Høgskolen har endrings- og samhandlingskompetanse som del av verdigrunnlaget i strategisk plan. Endrings- og utviklingskompetanse er videre en kompetanse vi har framhevet i strategisk plan at vi ønsker at alle studenter skal utvikle gjennom å studere ved høgskolen. For oss har dette vært et viktig mål å sette i erkjennelsen av at utdanning av kandidater er vårt viktigste bidrag til regional utvikling og innovasjon. I forbindelse med innføringen av det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket og arbeid med KDs handlingsplan for entrepenørskap i utdanningen har vi tydeliggjort dette området i høgskolens reviderte studieplanmal som

danner grunnlag for utforming av planer i alle fag og emner. Å utvikle utdanningstilbud i dynamikken mellom innsikt fra forskning og samarbeidet med arbeids- og samfunnsliv er et viktig utgangspunkt for å utvikle kvalitativt gode og innovative studietilbud med relevans, jf. her omtale under sektormål 1. Gjennom satsing på å styrke forskning knyttet til utdanningene og samarbeid med ulike bransjer er det vår ambisjon å utvikle oss videre. Blant tiltak som har vært brukt også i 2011 er samarbeid med Elverum næringspark, Terningen nettverk, partnerskapsavtaler med skoler, Idrettens kompetansesenter og personmobilitetsordning for nye kandidater.

I 2011 ble det gjennomført en bredere satsing på gründercamper (2 dagers intenst samarbeid om å utvikle en forretningside ut fra en gitt oppgave) i samarbeid med Ungt entreprenørskap. På Rena var det studenter fra ulike program som deltok. Oppgaven som skulle løses var, å lage et årlig arrangement som gir merverdi for enten studenter, Renabeboere eller avslutningsarrangement for BA-kandidater. På Hamar deltok andreårsstudentene på grunnskolelærerutdanningen, og deres oppgave dreide seg om å profilere Hamar som studentby. På Elverum deltok alle førsteårsstudenter, 240 til sammen. De arbeidet tverrfaglig med et aktivitetsopplegg for barn og unge i et folkehelseperspektiv.

Høgskolen har et Årsstudium i innovasjon og entreprenørskap på Campus Rena.

Når det gjelder tematisering av innovasjon i FoU-arbeid, er høgskolens deltakelse i VRI-programmet et tiltak. VRI-søknaden for 2011 og fremover ble i første omgang avslått, men har etter en ny runde fått innvilget penger fra Norges forskningsråd. I forskningsprosjektet er det Campus Rena ved førsteamanuensis Peter de Souza som er involvert, mens professor Bengt Hillring ved Campus Evenstad er involvert i samhandlingsprosjektet.

Høgskolen var i 2011 også involvert i flere prosjekt knyttet til regionalt samfunns- og næringsutvikling, noe som kommer fram av prosjektlisten i samarbeidsprogrammet for Hedmark 2010-2011. Samarbeidsprogrammet er en liste over prosjekt som koordineres av Hedmark fylkeskommune og er en del av arbeidet til Regionalt partnerskap hvor HH er representert både i selve partnerskapet og i arbeidsgruppen til partnerskapet. Høgskolen har vært med i følgende prosjekt i samarbeidsprogrammet:

- Kompetanse innen samfunnssikkerhet og strategisk beredskap
- Samfunnssikkerhet – Sivilt-militært samarbeid
- Sør-Østerdal en region i bevegelse (se nedenfor)
- Kompetansesenter for helhetlig oppfølging etter kriser
- Frisklivssentral med utvidet veiledning – kompetanse og folkehelse
- Høgskolen i Hedmark som programområde
- Prosjekt Innlandsuniversitetet
- Etablereroplæring
- Grønn Bioteknologi
- Satsing på nettverk og klynger som programområde
- Skoleledelse som programområde
- Viten og vilje – helhetlig plan for voksenopplæring i Hedmark
- Kompetanseprogram – opplevelsesnæringene
- Regionale forskningsfond
- Karrieresenter

- Høgskoletilbud i fjellregionen
- Traineeordninger
- Konkurransedyktige regionsentra som programområde
- Kompetent stedsutvikling

Andre eksempler på samarbeidstiltak:

- På skogbrukssiden har vi etablert et tett samarbeid med velgskog.no som er et rekrutteringsprosjekt i regi av NHO - mat og bio. Gjennom dette har vi kommet inn i skoglauget som er et samarbeid mellom UMB, HH og næringslivet. Skoglauget gir blant annet stipender til studenter som begynner med skogfaglige studier.

Arbeid med å øke oppdrags- og bidragsfinansiert aktivitet

BOA-aktivt brukes aktivt for å realisere ambisjonene som er knyttet til virksomhetsmål 3.2. Eksempler på tiltak er:

- *Veilederutdanning.* Høgskolen Hedmark har i mange år hatt veilederutdanning knyttet opp mot praksisfeltet i barnehage og skolen. I partneravtalene som ble etablert i 2007 er det nedfelt at de lærerne som tar i mot studenter i praksis skal få 10 studiepoeng veiledning. I tillegg har vi mot en studieavgift tatt inn andre lærere som ønsker denne veilederutdanningen. Dette er første del av et 30 studiepoengskurs og mange har valgt å ta de siste 20 studiepoengene som betalingskurs for å tilegne seg bedre kompetanse innen veiledning. Etter innføringen av veilederkorps i alle kommuner er nå studiet endret til 15+15 studiepoeng. Så fra høsten 2011 vil våre partnerbarnehager og skoler få tilbud om 15 studiepoeng innen veiledningspedagogikk.
- *Klasseledelse og lærerautoritet.* Er et oppdragsprosjekt med bestilling fra Hedmark Fylkeskommune med en totalramme på kr 6 mill. Oppdraget omfatter 7 videregående skoler og deres lærere. Fokuset er utvikling og opplæring av lærere i videregående skole med fokus på klasseledelse og lærerautoritet. Målet er å heve kompetansen i videregående skole for å øke gjennomstrømning og å heve læringsutbyttet i den videregående skolen i Hedmark fylke. Leveransen er knyttet til Senter for Praksisrettet Utdanningsforskning (SePU) med de forskerne som er tilsatt der.
- *Sør-Østerdal – en region i bevegelse.* Sør-Østerdal en region i bevegelse finansieres av Norges Idrettsforbund, Elverum kommune, Regionrådet for Sør-Østerdal og Høgskolen i Hedmark. Sør-Østerdal en region i bevegelse er et kompetansenettverk for breddeidrett og folkehelse. Prosjektet er knyttet til Norges Idrettsforbunds satsing på regionale kompetanseknutepunkt. Kompetanseknutepunktet i Sør-Østerdal er spesielt ved at det er koblet til en høgskole. Kompetansenettverket skal etablere gode modeller som kan videreutvikles og videreføres i andre fylkesregioner og/eller nasjonalt. Videre vil etablering av et kompetansenettverk være viktig i forhold til Terningen Arena. I 2011 er følgende aktiviteter vektlagt
  - Utvikling og salg av aktivitetskurs med aktivitetskasser til barnehager og skoler i Sør - Østerdalen
  - Utvikling av en nettbasert aktivitetssti
  - Utvikling og salg av kurshefte aktiv læring
- *Skatteetaten innen regnskapsfag og juridiske emner.* Utdanningsoppdraget finansiert av Skatteetaten har pågått siden 2006, etter at Høgskolen vant anbudet knyttet til

årsstudium innen økonomisk- administrative emner samt moduler innen fagområdet regnskap. Rammeavtalen er forlenget til 2013 når det gjelder regnskapsmoduler og juridiske emner som kan bestilles enkeltvis. I perioden 2006-2010 utgjorde dette utdanningsoppdraget en betydelig andel av BOA-O virksomhetens omsetning. Prosjektperioden 2006-2010 ga ca kr 20 mill. i inntekter, og for perioden januar- juni 2011 kr 0,360 mill. Det vil være nye oppstarter høsten 2011, som vil utløse ytterligere inntekter i 2011.

- *Lederutdanningsprogram for kommunesektoren.* Finansieres av enkeltkommuner som kjøper skreddersydde lederutdanningsprogrammer, p.t. Karlsøy kommune og 6 kommuner i Nord-Gudbrandsdal. Fagprofilen på Campus Rena knyttet til organisasjons-, ledelses- og økonomifag har de siste 20 årene bidratt til at vi har hatt mange utdanningsoppdrag mot enkeltkommuner eller kommuner i samarbeid. Vi har i samarbeid med Fagakademiet utviklet studiet 'Endringsledelse og økonomi i kommunal sektor', et studieprogram som har vist seg å "treffe" mange av lederanbudene fra kommunesektoren. Utdanningsoppdragene skreddersys for de enkelte kommuner både i omfang og faglig tilnærming. Prisene på utdanningsprogrammene vil variere i forhold til spesialtilpasningene. For pågående program er inntektene på ca kr 1,2 mill. kroner.
- *Naturoppdrag Evenstad.* Avdelingen har et lite oppdrag på elgbeiteskader og fire større og langsiktige oppdragsprosjekter som nevnes her. Disse er:
  - Nasjonalt ansvar for overvåking av stasjonær ulv, finansiert av Direktoratet for Naturforvaltning. Dette prosjektet har pågått siden 2001 med avtaler på 1 til 3 år. Dagens avtale er 3-årig og gikk ut i 2011. Vi forventer at den blir forlenget med minimum 3 nye år.
  - Settefiskanlegget ble etablert i 1994 da Glommen og Laagens brukseierforening ble pålagt å sette ut fisk i Glomma. Prosjektet har vært i stadig utvikling og har i dag ansatt 3,25 årsverk for produksjon av settefisk til regionen. Prosjektet har en avtale med 5-årig gjensidig oppsigelse.
  - Veterinærfaglig bistand. Avdelingen bidrar med viltmedisinsk kompetanse til Direktoratet for naturforvaltning, Grimsø forskningsstasjon i Sverige og til NINA. Dette tilsvarer totalt over ett årsverk i året og består av 1-3-årige avtaler.
  - Fysiologiske sensorer, finansiert av Direktoratet for Naturforvaltning. Dette er et nytt stort prosjekt på kr 7,13 mill over 4 år. Den inkluderer bl.a. en stipendiat- og en post doc-stilling. Prosjektet skal redegjøre for utvikling og anvendelse av sensorer for å studere fysiologiske parametre på viltlevende dyr i sitt naturlige miljø.

Tabell for styringsparametere, virksomhetsmål 3.2

Styringsparameter	Resultat					Ambisjonsnivå 2011
	2007	2008	2009	2010	2011	
Omfang av bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet	41 0177 000*	42 135 000*	61 492 000**	59 688 000**	69017000	59 000 000
Mottatte forretningsideer	0	0	0	0	0	0
Mottatte forretningsideer som har resultert i nyopprettede selskaper	0	0	0	0	0	0

Omfang av bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA)

Som tallene ovenfor viser er det en meget betydelig økning i omsetningen – det faktiske resultat ligger klart over den formulerte ambisjon. Summen dekker både BOA-O og BOA-B. Med den første menes fullfinansierte oppdrag med krav til motytelse hvor en skal ha et positivt økonomisk resultat, mens BOA-B er delfinansiert av en ekstern bidragsyter uten krav til motytelse. Omfanget av ekstern virksomhet gir positive virkninger for ordinær drift gjennom muligheten for økt bemanning utover rammetildelingen i driftsåret, samtidig som det gir handlingsrom for høgskolens avdelinger når overskuddet frigjøres for strategiske satsinger. Virksomheten er organisert på avdelingsnivå. Avdeling LUNA har egen BOA-enhet, mens det er en felles for campus Elverum og campus Rena. Ved Avdeling AØL er det ikke noen egen enhet.

På høgskolestyrets møte i ultimo september 2011 ble det gitt en omfattende orientering om BOA (HS 2011/13). Denne orienteringen vil bli fulgt opp en samlet redegjørelse og tanker om veien videre når det gjelder organisering av virksomheten.

Det legges stor vekt på at BOA skal være en integrert del av den øvrige virksomhet. Ansatte frikjøpes for å gå inn i prosjekter, noe som bidrar til robuste fagmiljøer som kan levere spisskompetanse til undervisning og forskning, og annen ekstern virksomhet.

Det er lagt stor vekt på å utvikle gode økonomirutiner slik at kryssfinansiering ikke er mulig og man oppnår et klart skille mellom ekstern finansiering og høgskolens ordinære rammetildeling. Det er en uttalt ambisjon at den eksterne virksomheten skal gå med overskudd og gi avdelingene – og høgskolen – økonomisk handlingsrom, og at oppdragene skal styrke den faglige virksomheten. Vi har gjort den erfaring at det er viktig å øke søknadskompetansen (NFR og EU), og har arbeidet målbevisst med å styrke denne. Høgskolen har som mål å være den foretrukne leverandør både nasjonalt og regionalt. Det meste av BOA er knyttet til oppdrag for offentlig sektor, jf. tilbakemelding etter etatstyringsmøtet 2011 hvor departementet ønsker at høgskolen skal vurdere en økt innsats overfor privat sektor. Store prosjekter ved campus Rena som eksempelvis Utdanningssamarbeid innen økonomi og regnskapsfag med Norges kemner- og kommunøkonomers forbund og Utdanningssamarbeid med Fagforbundet innen personalforvaltning og grunnleggende kommuneøkonomi kan sies å bevege seg inn mot privat sektor, samtidig som de er nasjonale prosjekter. Et klart eksempel på et nasjonalt oppdrag er samarbeidet med Skatteetaten om et opplæringsprogram innen regnskapsfag og juridiske emner. Også innenfor lærerutdanningsrettet virksomhet er det satset offensivt gjennom opprettelsen av Senter for praksisrettet utdanning med egen leder. Organiseringen har bidratt til en økning i oppdrag knyttet til utdanningssektoren.

Mottatte forretningsideer og forretningsideer som har ført til oppretting av selskaper

HH hadde ikke satt opp forventninger om forretningsideer fra ansatte i 2011. Det har heller ikke blitt registrert noen. Det samme gjelder for styringsparameteren ”Nyopprettede selskaper basert på forretningsideer”.

Innovasjon

Evenstad har startet det egenfinansierte prosjektet *Evenstad næringsutvikling* hvis formål er å selge tjenester til skog-, utmark og turistnæringen, og samtidig gi studentene praksis i innovasjon og forretningsdrift. Tanken er å styrke verdiskaping, kompetanse og innovasjonsevne innen landbruksnæringen gjennom å skape fornyelse og kommersialisering

av jord, skog-, fiske- og viltressurser. Oppgavene kan være konsekvensutredninger, utviklingsprosjekter, forvaltningsplaner, takseringer m.m.

Evenstad har også startet et samarbeid med Stor-Elvdal og Åmot kommuner om å utvikle strategier for en næringspark i regionen som omfatter flere kommuner i Sør-Østerdal.

Ved campus Rena er det gjennomført tiltak for å få innovasjon mer systematisk inn i utdanningene, ved at det er utviklet et nytt innovasjonsemne som skal inngå som obligatorisk emne i de fleste av avdelingens bachelorutdanninger.

Immaterielle rettigheter

HH har hittil, i sitt arbeid med å utvikle retningslinjer for håndtering av immaterielle rettigheter, hatt fokus på de mer kommersielle sidene av disse. I den sammenheng har vi gjennomført et grunnlagsarbeid for å utvikle en politikk på området der Kunnskapsparken Hedmark er tenkt å ha en rolle, men dette arbeidet er ikke i mål. I den siste tiden har vi også tatt grep for å få på plass en bedre regulering når det gjelder egne ansattes opphavsrettigheter, der disse er utviklet til bruk i høgskolens virksomhet. Her er det snart på plass et regelverk, og et utkast til standardavtale, som skal skape forutsigbarhet for alle parter.

Samlet vurdering av oppnåelse av sektormål 3

Beskrivelsen av aktivitetene ovenfor gir et bilde av hvordan høgskolen aktivt bidrar til å realisere ambisjonene i dette målet. Mange av høgskolens ansatte er synlige bidragsyttere i offentligheten med resultater av egen forskning. Høgskolen oppfordrer ansatte til å delta i slik samfunnsdebatt som berører deres egne forskningsområder. Høgskolen bidrar i økende grad med fagkompetanse inn i ulike former for samarbeidsprosjekter, i hovedsak innenfor offentlig sektor (forvaltning og administrasjon, skole og utdanning, helse). Utviklingen av nye lederutviklings- og lederutdanningsprogrammer for offentlig virksomhet er en sentral forutsetning for at BOA ved en avdeling som ØLR kan være konkurransedyktig. I 2011 vant avdelingen sammen med Avdeling FH et stort anbud om lederutdanning til Helsedirektoratet, noe som medfører at høgskolen fra 2012 vil være den største leverandøren nasjonalt av lederutdanning til helse- og omsorgssektoren. Det er for øvrig viktig å se måloppnåelsen her i sammenheng med sektormålene 1 og 2.

Sektormål 4

Universiteter og høyskoler skal organisere og drive sin virksomhet på en slik måte at samfunnsoppdraget blir best mulig ivaretatt innenfor rammen av disponible ressurser

Virksomhetsmål 4.1

Høgskolene skal sikre en god og effektiv forvaltning av ressursene

Vurdering av virksomhetsmål 4.1 og utviklingen av styringsparameterne

Organisasjonsutvikling

Høgskolen i Hedmark har i 2011 arbeidet videre med utvikling av den interne organiseringen, med sikte på å styrke både muligheter for faglige synergier og forvaltningsmessig flyt. Det mest fremtredende prosjektet knytter seg til at det er vedtatt og gjennomført en endret organisering av den faglige virksomheten ved høgskolens avdeling på Elverum. Fra 01.01. 2011 ble de to enhetene som i 2006 ble fusjonert til høgskolens Avdeling for helse- og idrettsfag, for første gang samlokalisert i det nye bygget på Terningen Arena. Organisasjonsprosjektet ble startet i 2010, og konkluderte i løpet av vårsemesteret 2011 med vedtak om nytt navn på avdelingen (Avdeling for folkehelsefag), om ny inndeling i to institutter (Institutt for sykepleie og psykisk helse, samt Institutt for idrett og aktiv livsstil), og med ny ledelsesstruktur med to nye prodekanfunksjoner (prodekan FoU og prodekan studier). Målsettingen har vært å styrke faglig samspill og få til så vel faglige som økonomiske synergier av samlokaliseringen, både når det gjelder forskningsvirksomhet og studentrettet virksomhet.

Også andre avdelinger har tilsvarende ønsket styrket ledelse av faglig virksomhet. Ved Avdeling for økonomi og ledelsesfag er den instituttovergripende forsknings- og studiekoordinerende ledelsesmodellen som ble etablert i 2010 videreutviklet til en ordning med to prodekaner. Tilsvarende er det ved Avdeling for lærerutdanning og naturvitenskap etablert ordning med en prodekan for FoU.

Innenfor den administrative virksomheten er det i 2011 gjennomført en omorganisering av økonomiarbeidet, der alle økonomimedarbeiderne nå er lagt under direkte ledelse av økonomidirektøren. Økonomiteamet er delt i to hovedfunksjonsområder: økonomistyring og regnskap. Regnskapsarbeidet er nå i all hovedsak utført samlet i fellesleddet, mens arbeidet som utføres av økonomistyringsteamet løses ved at medarbeiderne har deler av sitt arbeid ute på de forskjellige campus. Også på lønnsområdet er det omorganisert, og vi har nå en modell med egen lønningssjef som rapporterer til personal- og organisasjonsdirektøren, og med tett samarbeid med økonomiområdet.

Styrings- og ledelsesmodellene er for øvrig videreført med styresammensetning etter lovens normalmodell, og med toppledelse med valgt rektor og ansatt administrerende direktør. Det er også ansatt en prorektor (med særlig ansvar for utdanningsspørsmål) på åremål. Som departementet er kjent med er det inngått avtale mellom høgskolene i innlandet om å søke om å fusjonere 01.01. 2013 med sikte på å etablere et universitet i innlandet, dersom forutsetningene er til stede. På rapporteringstidspunktet er det imidlertid ikke inngått noen endelig avtale om dette, og forsøkene på å oppnå enighet om modeller for organisering av den faglige og administrative virksomheten i en fusjonert institusjon har så langt ikke lyktes.

Gjennom 2011 har studentdemokratiet hatt høyt fokus. Målsetningen har vært å stabilisere et robust, stabilt og velfungerende studentdemokrati ved Høgskolen i HedmarkH, både på institusjonsnivå og for hver av campusene. Arbeidet har blitt utført i tett samarbeid mellom Studentorganisasjonen i Hedmark (StorHk) og høgskolen. Resultatet er en forenklet organisasjonsstruktur for studentorganisasjonen, med forenkling også av vedtekter og rutiner. Det er nå lagt til grunn et prinsipp om gjennomgående representasjon og en styrket tilstedeværelse på campus fra StorHks side, og det er lagt opp til forbedret kommunikasjon og styrket kontinuitet i studentdemokratiet. I årets siste kvartal ble ny organisasjon vedtatt, sammen med planer for kommunikasjon og implementering.

Omstillingsarbeidene i HH

Høgskolens omstillingsarbeid ble startet i 2008 med sikte på å bringe balanse mellom inntekter og utgifter. Bemanningsnivået har også i 2011 vært fulgt opp ved hjelp av stillingsplaner, basert på planlagt aktivitet for studieåret og hvilken bemanning det er rom for innen bevilgningen. Høgskolens økonomi har gjennom disse tiltakene blitt vesentlig styrket, og det har blitt rom for bemanningsøkning. Men fortsatt er det behov for å beholde en stram styring av bemanningsnivå. Fortsatt gjennomføres det omstillingsprosesser innenfor mer avgrensede områder, knyttet til endringer i studietilbud og lignende.

Mest utfordrende er situasjonen for landbruksutdanningene. Selv om høgskolen ser positiv økning i studentsøkning og resultater for disse utdanningene, er det store utfordringer knyttet til det økonomiske grunnlaget for tilbudene. Høgskolen frykter fortsatt at dette er et område der det er behov for tilførsel av særlige ressurser for at utdanningene skal kunne opprettholdes.

Med bakgrunn i behovet for god utnyttelse av personalressursene har det også blitt gjennomført flere omstillingsprosesser som ikke har vært knyttet til nedbemanning, men som har hatt som målsetting å få til bedre fordeling av ressursene og bedre arbeidsorganisering. Slike arbeider er gjennomført for den samlede ressursen innenfor høgskolebiblioteket, samt innenfor deler av driftspersonalet. Planlegging og gjennomføring av omstillingsarbeidet er utført i nært samarbeid med de hovedtillitsvalgte.

Bemanningen har vært opplevd som svært stram ved høgskolens avdelinger og enheter. Etter en periode med så stram bemanning har høgskolen sett at det har vært nødvendig å utvide personalressursen noe. DBH-rapporten for 2011 viser en økning i bemanningen samlet for Høgskolen i Hedmark med ca 14 årsverk fra DBH-tallene pr 1.10. 2010. Vi ser at bruk av timelærere ligger på omtrent samme nivå i 2011 som i 2010, når en ser på kostnaden omregnet til årsverk. Vi vil imidlertid peke på at tallene ikke er helt sammenliknbare fra 2010 til 2011, ettersom departementet her har endret beløpet som anslås for et årsverk.

Fagprofil og arbeidsmåter

Arbeidet med gjennomgang av høgskolens fagmiljøer, med sikte på å sikre at høgskolen framover satser på robuste fagområder, har fortsatt i 2011. Både fra høgskoleledelsens side og ved den enkelte avdeling er det igangsatt arbeider med sikte på utvikling av studieprogrammene på en måte som utnytter og utvikler eksisterende kompetanse og forbedrer det interne samspillet som ledd i en bedre utnyttelse av stillingsressursene. Avdeling for økonomi og ledelsesfag har hatt en gjennomgang og restrukturering av avdelingens studieprogram, et arbeid som danner grunnlag for utvikling av en kompetanseplan for avdelingen. Avdeling for lærerutdanning og naturvitenskap har gjennomført en samlet analyse (Prosjekt LUNA 2015) av avdelingens virksomhet med sikte på å finne et bærekraftig

balansepunkt mellom avdelingens faglige aktiviteter og økonomiske ressurser. Det er høgskolens opplevelse at vi, samtidig som vi har måttet ha fokus på økonomisk innstramning, i hovedsak greier å arbeide med videreutvikling av den faglige plattformen som høgskolen trenger for å rette seg mot framtidens utfordringer.

På administrativ side har fokuset på å utvikle det tverrgående samarbeidet i høgskolen blitt videreført. Høgskolens matriseorganisering har som mål å øke forståelsen for utfordringene slik de ser ut på andre nivåer og steder, som grunnlag for bedre sammenheng, flyt og ressursutnyttelse i administrative saker. Fortsatt er det mulighet for å forbedre både samspill og organisatoriske løsninger.

Administrative løsninger innen økonomiområdene

Det framgikk av Rapport 2010 at høgskolens nye økonomidirektør påpekte kapasitetsutfordringer på økonomiområdet. Det er (som det framgår tidligere) i 2011 gjennomført strukturelle forbedringstiltak i økonomienheten. Høgskolen har i denne sammenhengen også styrket regnskapsområdet både kapasitets- og kompetansemessig, noe vi ser at har hevet kvaliteten i arbeidet vårt. Ny organisering innebærer styrket utnyttelse av de samlede ressursene innenfor økonomiområdet. Vi har fått en løsning der regnskapsarbeid og økonomistyring i all hovedsak er sentralisert, og hvor vi bedre kan utveksle og utnytte erfaringer på tvers.

Tabell for styringsparametere, virksomhetsmål 4.1

Styringsparametere	Resultat					Ambisjonsnivå 2011
	2007	2008	2009	2010	2011	
						
Driftsutgifter pr avlagte 60-studiepoengsenheter	138,2	144,3	151,2	147,0	142,36	150
Driftsutgifter pr publikasjonspoeng (kr)	6.327	4.846	6.041	5,036	15.mars	6.000
Forholdet mellom vitenskapelig og administrativt ansatte	Vit: 291 T/A: 173 1,68	Vit: 313 T/A: 177 1,77	Vit: 294 T/A: 163 1,8	Vit: 288 T/A: 157 1,84	Vit: 308 T/A: 151 2,04	1,8

Kommentarer til enkelte forhold i tabellen

Driftsutgifter pr avlagte 60-studiepoengsenheter: Høgskolen har fortsatt positiv utvikling i avlagte 60- studiepoengsenheter.

Forholdet mellom vitenskapelig og administrativt ansatte: Høgskolen i Hedmark har i 2011 ryddet opp i stillingskoder for IT-ansatte. Endringen innebærer at vi i årets rapportering har registrert mer likt sektoren for øvrig når det gjelder støttestillinger for undervisning. Forholdstallet mellom vitenskapelige stillinger og ansatte i teknisk/administrative stillinger viser seg da å være ganske nær landsgjennomsnittet.

Vurdering av oppnåelse av virksomhetsmål 4.1

Høgskolens driftsresultat på ordinær drift ble for 2011 positivt med kr 3,756 mill.

Det framgikk av Rapport 2010 at Avdeling for økonomi- og ledelsesfag hadde for høye kostnader i forhold til inntekter. Tiltak har vært gjennomført over flere år, og avdelingen viser nå et positivt resultat for året 2011 med ca 2,3 mill på ordinær drift, i tillegg kommer overskudd på BOA-virksomheten.

Ved Avdeling for anvendt økologi og landbruksfag er kostnadsbildet for høyt i forhold til inntektene, noe som særlig knytter seg til landbruksutdanningene. Det er tatt initiativ til umiddelbare tiltak, men situasjonen er utfordrende for en utdanning som både er kostnadskrevende og som gjennom svært mange år har hatt utfordringer knyttet til studentrekruttering. Vi ser bedring i rekrutteringen, men høgskolen har også vært i kontakt med Landbruksdepartementet på grunnlag av vår bekymring for fremtiden til landbruksutdanningene.

Også i 2011 har det påløpt omstillingskostnader ved høgskolen samlet, med til sammen rundt kr 1,4 mill.

Virksomhetsmål 4.2

Høgskolene skal gjennom sin personalpolitikk medvirke til et høyt kompetansenivå, et godt arbeidsmiljø og et mindre kjønnsdelt arbeidsliv

Vurdering av virksomhetsmål 4.2 og utviklingen i styringsparameterne

Kompetanseutvikling

Kompetansebyggingsarbeidet for det faglige personalet foregår både fra institusjons- og avdelingsnivå målrettet med sikte på å styrke og konsolidere HHs bidrag til Master og PhD-utdanninger, ut fra vår ambisjon om å utvikle universitetskompetanse. Vi ble i 2011 gitt rett til å gi vår første doktorgradsutdanning, som resultat av at det målbevisst har vært bygget kompetanse. Vi synes det står stor respekt av at dette har vært mulig ved vår minste avdeling. (Når rapporten skrives vet vi også at NOKUTs styre har anbefalt godkjent vår andre doktorgradsutdanning, denne ved vår største avdeling.)

Gjennom høgskolens FoU-stipendprogram har det gjennom flere år vært lagt til rette for tiltak som fungerer meritterende for den enkelte, samtidig som det har bygget den kompetanse høgskolen har trengt for sin utvikling. Svært viktige som kompetansebyggings-elementer er også høgskolens stipendiatstillinger. Høgskolen har på telletidspunktet i 2011 over 25 årsverk i stipendiatkodene. I tillegg har enkelte av høgskolens ansatte fått intern tilrettelegging for et doktorgradsløp. Pr. 31.12.11 var det totalt 46 av høgskolens ansatte (inkl. stipendiatene) som var i et doktorgradsløp. Høgskolen i Hedmark er tildelt 19 rekrutteringsstipendiatthjemler fra Kunnskapsdepartementet. Når det er stillinger tilgjengelig og det er faglig hensiktsmessig, arbeider avdelingene med sikte på å knytte til seg gode doktorander også etter disputas.

Vi registrerer som en utfordring at høgskolen i 2011 ikke lyktes i å opprettholde den positive utviklingen vi var inne i, når det gjelder andelen førstekompetente av det totale antallet ansatte i undervisnings- og forskerstilling. Det viser oss at etter en periode med stram styring har trykket på å få flere ansatte inn i undervisningsoppgavene og i administrative funksjoner veid tyngst. Generelt ser vi utfordringen knyttet til å få gjort et tilstrekkelig strategisk avklaringsarbeid av behovet for kompetanse, slik at vi får en målrettet kompetansebygging gjennom så vel rekruttering som utviklingstiltak. Vi ser at vi allerede har et potensiale for økning av førstestillingsandelen ved at høgskolen, som nevnt over, har hele 46 personer som er i et doktorgradsløp. I tillegg er det flere ansatte som deltar i førstelektorprogram eller selvstendig arbeider med førstelektorqualifisering, noe vi også ønsker å stimulere til gjennom høgskolens stipendtildelinger. På Avdeling for økonomi- og ledelsesfag er det igangsatt et prosjekt knyttet til kompetanseplanlegging for det vitenskapelige personalet, relatert til

avdelingens studieprogram og nåværende og fremtidige kompetanseutfordringer, som vi har forventninger til at kan fungere som en pilot for slikt arbeid også ved de andre avdelingene.

Høgskolen er også opptatt av å sikre et høyt nivå på undervisningen. Det er i arbeidsavtalen stilt krav til ansatte som ikke innehar tilstrekkelig formell pedagogisk kompetanse om at de må gjennomføre et internt høgskolepedagogisk kurs. I samarbeid med de andre innlandshøgskolene arrangerer høgskolen et 15 studiepoengs kurs i høgskolepedagogikk. Målet er at deltakerne tilegner seg bl.a. pedagogisk og didaktisk kompetanse, kritisk forståelse av rammene for den pedagogiske virksomheten i høgskolen, refleksjoner om og utvikling av egen pedagogisk virksomhet og formelt grunnlag for å drive utviklingsarbeid i høgskolens organisasjon innenfor ulike områder som studieutvikling, evalueringsformer og kvalitet i undervisningen. I 2011 var det 7 ansatte som avla eksamen i høgskolepedagogikk, og i januar 2012 startet en ny gruppe på 8 personer fra Høgskolen i Hedmark. Deltagerne har vært både nytilsatte og mer erfarne tilsatte som ønsker å oppdatere sin pedagogiske kompetanse og arbeide med utvikling av nye undervisningsformer.

For det teknisk/administrative personale er det etablert en stipendordning der ansatte kan søke midler for kompetanseutvikling. I 2011 er det tildelt stipender til et bredt register av tiltak, fra karriereveiledning, arkivutdanning, kunnskapsledelse og fagbrev for renholdere, til ulike fagmoduler innen organisasjons- og ledelsesfag. Den viktigste kompetanseutviklingen for teknisk/administrativt personale er imidlertid knyttet til målrettet arbeid med ”læring på jobben”, der det på de forskjellige administrative områder er laget tverrgående team som arbeider med utvikling og kontinuerlig forbedring i interne rutiner og prosesser. Kompetanseutvikling er tema i alle medarbeidersamtaler, og det arbeides med å utvikle høgskolens evne til å generere kunnskap fra medarbeidersamtalene som grunnlag for analyser av kompetansebehov og til å benytte medarbeidersamtalene systematisk som grunnlag for kompetanseutviklingsplaner.

I samarbeid med høgskolene i Lillehammer og Gjøvik, og på grunnlag av tildelte kompetansemidler gjennom Difi fra avsetningene i Hovedtariffavtalen, har vi ved Høgskolen i Hedmark utviklet og tatt i bruk kompetanse for ledelse av interne utviklingsprosesser basert på ”det fremmede prinsipp”. Metodikken bygger opp under medarbeideres involvering, engasjement og medansvar, og har vist seg å være et svært positivt verktøy i utvikling av så vel arbeidsprosesser som miljø. Det er til sammen utdannet 4 prosessledere ved HH, og kompetansen benyttes stadig oftere i interne utviklingsprosesser, særlig innen administrative enheter.

Arbeidsmiljø

Etter tilbakemeldinger som viser at medarbeidere i forskjellig grad opplevde arbeidsmiljøundersøkelsen vår som relevant, og at det også varierer mer enn ønskelig i hvilken grad ansatte har opplevd at undersøkelsene følges opp, valgte HH ikke å gjennomføre arbeidsmiljøundersøkelse i 2011, og har i løpet av 2011 vurdert andre verktøy og videreutvikle prosessene knyttet til undersøkelsene, med sikte på å sikre at undersøkelser og oppfølging bidrar til å sikre en positiv utvikling av bedriftskulturen ved høgskolen. Høgskolen konkluderte med valg av DIFIs verktøy AVANT, og skal gjennomføre medarbeiderundersøkelse i 2012.

Nærværsarbeid (fremmede fokus) og sykefraværsutvikling

Sykefraværet på landbasis gikk ned fra 7 % til 6,6 % fra 3. kvartal 2010 til 3. kvartal 2011. I samme periode gikk sykefraværet ved HH ned fra 5,6 % til 5,4 %. Samlet for 2011 lå høgskolens sykefravær på 4,8 %. Høgskolen har et lavt og stabilt sykefravær, men nådde ikke

ambisjonsnivået for 2011 på 4,5 %. Høgskolen ønsker å analysere fraværet nærmere, for å vurdere hvilke tiltak som kan skape ytterligere forbedring.

Høgskolen har utdannet 2 nye prosessledere innen ”langtidsfrisk-konseptet”, og det fremmede tankesett er godt forankret i høgskolens øverste ledelse og i ferd med å bli innarbeidet i høgskolen. Helsefremmende arbeidsmiljø er framover definert som et av høgskolens virksomhetsmål. Høgskolen har anlagt et bredt fokus, og ønsker på dette området å arbeide både fremmende, forebyggende, sykefraværsoppfølgende og med fokus på god tilbakeføring etter sykdom.

Mangfold og likestilling

Høgskolen har i en periode valgt en modell der kravet om aktivitets- og redegjøringsplikten for likestilling er ivaretatt gjennom de sentrale utvalgenes handlingsplaner og rapporter. Begrunnelsen for – og ideen bak - denne modellen har vært at en ved å spre ansvar kan bidra til økt bevissthet om og bedre ivaretagelse av mangfolds- og likestillingsperspektivet. Det har imidlertid vært satt press på at det skal være særskilte handlingsplaner for likestilling, og høgskolen vedtok i 2011 en samlet plan for mangfold og likestilling.

Handlingsplanen bygger på høgskolens strategier (Strategisk plan for 2009 - 2012), og hovedformålet for handlingsplanen er at det skal arbeides med å sikre, ivareta og utvikle et inkluderende studie- og studentmiljø og et arbeids- og læringsmiljø preget av mangfold og likestilling. Videre skal perspektivene gjenspeiles i forskning og kompetanseutviklingsarbeidet.

Vi viser for øvrig til eget punkt ”Rapportering knyttet til aktivitets og redegjøringsplikt” når det gjelder mer utfyllende rapportering innen området likestillings-, mangfolds- og antidiskrimineringsarbeid.

Tabell for styringsparametere – virksomhetsmål 4.2

Styringsparametere	Resultat					Ambisjonsnivå 2011
	2007	2008	2009	2010	2011	
Andel førstestillinger av totalt antall undervisnings-, forsker- og formidlingsstilling	0,38	0,39	0,42	0,46	0,43	0,45
Andel kvinner, totalt	0,56	0,56	0,57	0,55	0,56	0,57
Andel kvinner pr undervisnings-, forsker- og formidlingsstillinger	0,50	0,50	0,48	0,47	0,50	0,50
Egendefinerte						
Andel kvinner professorer	0,27	0,18	0,18	0,19	0,24	0,25

Andel kvinner førsteamanuensis	0,33	0,30	0,32	0,32	0,36	0,35
Andel kvinner førstelektor	0,51	0,52	0,47	0,46	0,47	0,50
Andel kvinner første nivå og høyere samlet	0,39	0,34	0,33	0,34	0,36	0,35
Andel ansatte som trives godt eller meget godt på arbeidsplassen	-	90 %	82,7 %	91,5 %	Ikke undersøkt i 2011	80%
Sykefraværspersent	4,8	4,9	5,1	4,8	4,78	4,8

Kommentarer til enkelte forhold i tabellen

Andel førstestillinger: Som nevnt har økningen i stillinger annet halvår i 2011 medført en beklagelig nedgang i andelen førstekompetente. Særlig stor er utfordringen ved Avdeling for folkehelsefag, og det er tatt initiativ til mer strategisk planlegging av kompetansebyggingen ved avdelingen.

Andel kvinner i vitenskapelige stillinger: Andelen kvinner i toppstillinger er noe økt. Fortsatt er imidlertid det samlede antallet faglige toppstillinger såpass lavt at det skal små faktiske endringer til for å gi relativt stort utslag.

Trivsel på arbeidsplassen: Dette måles ved medarbeiderundersøkelser. Høgskolen har i 2011 ikke gjennomført noen slik undersøkelse, fordi en har valgt å bruke noe tid på å finne et bedre verktøy enn det man har brukt til nå. I 2012 vil det bli gjennomført medarbeiderundersøkelse igjen for høgskolen som helhet.

Sykefravær: Høgskolen i Hedmark har et resultat når det gjelder sykefravær, som er i samsvar med ambisjonene for året. Vi ligger fortsatt godt under snittet, både for undervisningssektoren, for vårt fylke og for landet som helhet.

Vurdering av oppnåelse av virksomhetsmål 4.2

Høgskolen i Hedmark har ikke lyktes med å opprettholde den positive økningen i andel førstekompetente som har preget utviklingen gjennom flere år. Vi ser at også vår alderssammensetning, hvor mange av våre førstekompetente er i øvre aldersklasser, gjør at det er viktig å være bevisst behovet for førstekompetanse når det skal rekrutteres framover. Den videre utviklingen følges imidlertid tett opp, både med krav om vurderinger i rekrutteringsprosesser og med oppfølging av ansatte i forhold til stipendtildelinger og veiledning knyttet til spørsmålet om mulig førstelektorkompetanse. I 2012 har 12 ansatte fått stipend til å fullføre søknader om opprykk til førstelektor i løpet av året.

Høgskolen tenker også bredt om kompetanse. Høy fagkompetanse er ikke den eneste faktoren som avgjør om vi lykkes. Bygging av et arbeidsmiljø der ansatte har samarbeidskompetanse og evnen til læring og forbedring, samt hvor ledere ser og så vel støtter som utfordrer medarbeidere, er også elementer som bidrar til resultater. Utvikling av en intern bedriftskultur der vi har oppmerksomme og aktive ledere og engasjerte og involverte medarbeidere er målsettinger vi vil følge opp videre i Høgskolen i Hedmark.

Virksomhetsmål 4.3

Høgskolene skal ivareta høy kvalitet i økonomiforvaltningen. God internkontroll og effektiv ressursforvaltning skal tas hensyn til i institusjonens strategiske prioriteringer

Vurdering av virksomhetsmål 4.3 og utviklingen av styringsparameterne

Omstillinger og arbeid for bedret budsjettstyring

Selv om Avdeling for økonomi og ledelsesfag tok kraftige grep med sikte på å skape et bærekraftig grunnlag for avdelingen allerede ved årsskiftet 2008/2009, ved at Institutt for informatikk ble nedlagt, har det på grunn av studentforpliktelsene tatt tid å få full effekt av tiltakene. Disse arbeidene har imidlertid i 2011 gitt endelig positivt økonomisk effekt. Avdelingen leverte et svært positivt resultat ved årsskiftet. Etter 2011 er det imidlertid driften av landbruksutdanningene som representerer den største økonomiske utfordringen.

Tabell for styringsparametere, virksomhetsmål 4.3

Styringsparametere	Resultat					Ambisjonsnivå 2011
	2007	2008	2009	2010	2011	
Likviditetsgrad	1,51	1,26	1,32	1,43	1,42	1,30
Avregninger	-2.664	7.359	5.827	-3.879	-1111	10.mill
Egendefinerte						
Resultat BOA-oppdrag	4,4 mill	5,8 mill	4,68 mill	5,9 mill	3,7 mill	3,5 mill
Øk. rapportering til styret	3	4	4	6	6	4
Gjennomføre interne kontroller på økonomidata jf. øk.regelverkets §14	3	4	4	4	4	4
Nødvendig antall anbudsrunder gjennomføres innenfor offentlig regelverk for anskaffelser	2	2	4	13	0	12

Vurdering av måloppnåelse - virksomhetsmål 4.3

For å sikre at alle aktiviteter er gjennomført innenfor budsjetttrammen er det gjennomført månedlig rapportering av regnskapstall, hvor avvik mellom regnskap og budsjett fremkommer. Rapportene er distribuert til avdelingsledere hver mnd.

Høgskolen har også utviklet en virksomhetsrapport som viser avvik mellom budsjett og regnskap, som gjennomgås i høgskolestyret. Månedlig rapportering og virksomhetsrapport sikrer at aktiviteter blir gjennomført innenfor budsjetttrammen og at eventuelle korrigerende tiltak kan iverksettes.

For å sikre ytterligere kontroll på økonomistyringen har høgskolen innført nye retningslinjer for styring av budsjettprosessen ute på alle avdelingene.

Ledere fra alle nivåer har vært involvert i budsjettprosessen, og dette vil forhåpentligvis

medvirke til at høgsolen framover sikrer at aktivitet gjennomføres innenfor budsjettammen.

Arbeidet med lønnsbudsjettet for 2012 startet i august 2011. Lønn og sosiale kostnader er sentrale elementer i økonomistyringen, da dette er de største kostnadsdriverne i høgsolen.

Høgsolen har lyktes med å ha kontinuerlig oppfølging av budsjettet med alle aktuelle ledernivåer i organisasjonen.

Virksomhetsmål 4.4

Universiteter og høyskoler skal bidra til at nasjonale kunnskapsressurser forvaltes helhetlig og til at oppgaver og ansvar fordeles og løses gjennom samarbeid

Vurdering av virksomhetsmål 4.4 og utviklingen av styringsparameterne

Høgsolen har i 2011 gjennomført en rekke SAK-samarbeid. De sentrale er innenfor Prosjekt Innlandsuniversitetet, grunnskolelærerutdanningene og innenfor landbruksutdanningene. Det gjøres nærmere rede for dem i det følgende. Gjennomgående er vi positive til de ulike samarbeidstiltakene om utdanningskvalitet. Når det gjelder fellesgrader har ikke høgsolen noen tilbud som kommer inn under definisjonen, men høgsolen har utstrakt samarbeid om studieprogram med flere institusjoner både på bachelor- og masternivå. For SAK-rapporten henvises til punkt 2.2.6 nedenfor s.54.

Tabell for styringsparametere - virksomhetsmål 4.4

Styringsparameter	Resultat					Ambisjonsnivå 2011
	2007	2008	2009	2010	2011	
Antall studietilbud i samarbeid med andre norske institusjoner (fellesgrader)	-	-	-	-	0	0

Kommentar til styringsparameter

Høgsolen har i dag ingen studietilbud i samarbeid med andre, såkalte fellesgrader. Det er likevel lagt til rette for at studenter i ulike utdanninger kan ta deler av sin utdanning ved en annen institusjon. Et eksempel på dette er de muligheter som samarbeidet om grunnskolelærerutdanningene åpner for. MPA-studiet ved Avdeling ØLR har både norske og svenske studenter, med tilhørende nytt godkjent Interreg-prosjekt. Formålet er blant å styrke det internasjonale aspektet. KAU og HH har formelt sett fullt ansvar for egne studenter, men gjennomfører fellessamlinger og seminarer, og utveksler forelesere og veiledere.

Et annet eksempel som kan nevnes her, er et påbegynt samarbeid mellom Høgsolen i Gjøvik og Høgsolen i Lillehammer om en felles helsefaglig PhD. Det er utarbeidet en felles skisse med representanter fra de tre høgskolene, og arbeidet med en studieplan er i gang. Prosjektet videreføres inn i 2012.

Utvikling av Oslo-Nord samarbeidet – grunnskolelærerutdanning m.v.

Det er etablert samarbeid med HiOA om lærerutdanninger og med region OSLO NORD om etter- og videreutdanninger. Samarbeid med HiOA og UiKarlstad og Imtec om styrerutdanning (førskolelærerutdanningen). Det er et tilsvarende samarbeid om rektorutdanning.

Det har vært gjennomført en nasjonal konferanse: Lærerutdanning for et flerkulturelt samfunn' 4.-5.april, i samarbeid med HiOA, Nordisk forening for Canada-studier og den kanadiske ambassade.

Samarbeidet med HiOA om lærerutdanning muliggjør master i realfag for våre studenter.

Prosjekt Innlandsuniversitetet - Rapport fra SAK-prosjektene

Se egen rapport nedenfor s.57.

"Rett landbruksutdanning 2020"

Et samarbeid mellom Høgskolen i Hedmark, Høgskolen i Nord-Trøndelag og Universitetet for miljø og biovitenskap

I Norge er det nå kun tre institusjoner som gir høyere landbruksutdanning, Universitet for miljø og biovitenskap, Høgskolen i Nord-Trøndelag og Høgskolen i Hedmark. Søkningen til alle landbruksstudier har gått ned de siste årene og det har resultert i at mange studier har blitt lagt ned. UMB, HiNT og HH ønsker nå å koordinere og samordne studietilbudene innen landbruksutdanningene og tydeliggjøre overfor studentene hvordan utdanningene passer sammen. Det har også nylig vært gjort en utredning fra Landbrukets Utredningskontor rundt framtidig behov for landbruksakademikere, der det tydelig går frem at næringa, forvaltning og rådgivinga vil trenge flere landbruksakademikere enn det som utdannes nå. For å bidra til best mulig kompetanse i landbruket mener alle rektorene ved de tre institusjonene at det er nødvendig med et slikt fellesprosjekt.

UMB, HiNT og HH vil nå gå sammen i et femårig prosjekt som strekker seg fra 2010-2014, og der målene er:

1. Felles markedsføring av de studietilbudene som tilbys fra både UMB, HiNT og HH for å sikre at ungdom har kjennskap til de mulighetene som finns innen landbruksutdanning
2. Markedsanalyse. Analyse av fremtidige kunnskapsbehov sett fra ungdom sin side og fra næringa sin side. Dette for å sikre at både ungdom og næringa sine behov blir ivaretatt i fremtidig landbruksutdanning
3. Utvikling av scenerier for å beskrive "Rett landbruksutdanning 2020" som viser hvordan utdanningstilbudene skal utvikles for å møte fremtidige kompetansebehov i næringa.

Prosjektleder sa i løpet av 2011 opp sin stilling, og ny prosjektleder er tilsatt. Dette har redusert framdriften ubetydelig.

Samlet vurdering av oppnåelse av sektormål 4

Hvordan strategiske valg i økonomisk prioritering og rekruttering underbygger faglige ambisjoner innen forskning og utdanning

Basert på universitetsambisjonene har Høgskolen i Hedmark gjennom mange år arbeidet målbevisst med å utvikle master- og PhD-utdanninger på utvalgte områder. Målsettingene her har preget avdelingenes arbeid med rekruttering og kompetansebygging, for eksempel har høgskolen i dag 33 ansatte med professorkompetanse i ordinære stillinger (nær 20 årsverk), mot 1 ansatt med professorkompetanse i 2002. Endringen i kompetanseprofilering har foregått samtidig som virksomheten har måttet stramme inn bemanning for øvrig, for å skape balanse mellom kostnader og inntekter. Høgskolen har over flere år benyttet avsetninger til interne stipend målrettet for å heve kompetanse, først som interne doktorgradsstipend, nå målrettet også mot førstelektorutvikling. Høgskolen målretter tilsetting av rekrutteringsstipendiater til de områdene der høgskolen nå har utviklet egne doktorgradsutdanninger.

Personalpolitiske virkemidler som bidrar til å realisere målet om et høyt kompetansenivå, et godt arbeidsmiljø og et mindre kjønnsdelt arbeidsliv

Høgskolen har en omforent lokal lønnspolitikk som vektlegger kompetanse. Her er det bl.a. nedfelt at vi ønsker å stimulere ansatte til å ta doktorgrader, bl.a. ved å gi ytterligere lønnsopprykk til ansatte med førstestilling som tar doktorgrad. Høgskolen har vedtatt at det skal gjennomføres arbeidsmiljøundersøkelser ved alle enheter, og at den enkelte enhet skal lage handlingsplaner for sitt arbeidsmiljø, med utgangspunkt i funnene i undersøkelsen. Høgskolen har arbeidet stadig mer målrettet med arbeidsmiljø og med en bedriftskultur der det legges vekt på helhetsforståelse og sammenheng innen de administrative områdene, bl.a. med årlige personalseminarer. Sammenhengen mellom lederskap og medarbeiderskap fokuseres. Det er i 2011 etablert et lederforum som jevnlig setter ledelsesutvikling knyttet til de ledelsesutfordringene som våre ledere møter, på dagsordenen.

Institusjonens oppfølging av regelverk for anskaffelser og forvaltning av bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet

Innad i høgskolen skiftet ledelsen av fagområdet innkjøp og anskaffelser fra økonomidirektøren til leder for eiendom og innkjøp våren 2011. Denne endringen medførte en delvis utskifting av hvem som jobber med fagområdet sentralt i høgskoleadministrasjonen. Det har vært lagt stor vekt på erfaringsutveksling før, under og etter ansvarsoverføringen. I regi av Kunnskapsdepartementet evaluerte sektoren seg selv på grad av modenhet innen oppfølging og organisering av anskaffelser. Resultatet for høgskolen er at vi er over middels modne, men at det fortsatt er områder der det må jobbes videre. Dette arbeidet vil bli fulgt opp i løpet av 2012. Fagområdet videreførte samarbeidet med høgskolene i Oppland i 2011, og vi har også, som en del av Prosjekt Innlandsuniversitetet, sett nærmere på en modell for felles fremtidig organisering. I 2011, med noen utsettelse til 2012, er de siste store anskaffelsene til Terningen Arena fullført. For øvrig har det ikke vært behov for større anbudsrunder dette året. Det er, i tråd med avtalevilkårene, forlenget 5 rammeavtaler i 2011.

Økonomiavdelingen har de siste årene arbeidet med å oppdatere interne prosedyrer innenfor bidrags- og oppdragsaktivitet. Høgskolen har hatt meget gode resultater innenfor bidrags- og oppdragsfinansiert virksomhet, og har i 2011 vunnet en rekke anbud knyttet til store oppdrag, bl.a. kan vi nevne at våre avdelinger på Rena og Elverum i samarbeid har vunnet den nasjonale anbudskonkurransen om lederutdanning i helse/omsorg i tilknytning til samhandlingsreformen. Vi ser at dette betyr behov for økt kapasitet knyttet til BOA-forvaltningen, og er i ferd med å styrke bemanningen på dette området.

Institusjonens oppfølging av internkontroll

Høgskolen har jobbet videre med rutiner og styrking av interne retningslinjer innenfor økonomiområdet. Vi vil som eksempler peke på:

- I 2011 er det gjennomført ny rutine, der regnskapet avsluttes månedlig, og kontrolleres opp mot periodisert budsjett. Om nødvendig gjøres korrigerende tiltak i styringen av det videre forbruket.
- Hvert styremøte framlegges en virksomhetsrapport med oversikt over utvikling i regnskap og personalressurs.
- Styret får halvårsrapport for hvordan høgskolen har fulgt opp Plandelen av ”Rapport og planer”
- Det er utarbeidet og ajourført anleggsregister.

Institusjonens arbeid med å redusere midlertidighet i ordinære utdannings- og forskerstillinger

Med bakgrunn særlig i trange budsjetter, men også i skjerpet bevissthet om hjemmelsgrunnlag i lov- og regelverk, hadde Høgskolen i Hedmark fra 2009 sterkt redusert bruk av midlertidighet i ordinære utdannings- og forskerstillinger. På bakgrunn av tildelingsbrevet for 2011 ble det utarbeidet en måte å sikre systematisk oversikt over bruken av og hjemmelsgrunnlaget for midlertidig tilsetning i det enkelte tilfelle. Oversikten ble drøftet med de tillitsvalgte våren 2011.

Som tidligere beskrevet i rapporten har Høgskolen i Hedmark fra høstsemesteret i 2011 hatt stillingsøkning. Innenfor undervisnings- og forskerstillingene utgjør økningen ca 19 stillinger. Vi ser at det i en stor andel av disse er foretatt midlertidig tilsetning. Hvis vi holder åremålstilsetninger utenfor, er bruken av midlertidige tilsetninger i undervisnings- og forskerstillinger ved høgskolen økt fra ca 9,9 % på telletidspunktet (01.10.) i 2010 til 17,1 % pr 31.12. 2011. Det er (i tillegg til rene vikariater) særlig tre forhold som har ført til dette: For det første er avdelingene i starten av prosjekter knyttet til avklaring av mer strategisk baserte stillingsbehov, og det oppleves nødvendig å gjennomføre disse avklaringene før det foretas fast tilsetning på en rekke områder. For det andre har usikkerheten knyttet til Prosjekt Innlandsuniversitetet, bl.a. knyttet til spørsmålet om varighet på ekstern finansiering av faglig oppbygging, på noen områder medført forsiktighet med å tilsette fast. For det tredje har høgskolen vunnet flere tidsbegrensede eksterne oppdrag, der det har vært naturlig å tilsette midlertidig.

Positivt driftsresultat

Høgskolen i Hedmark har lyktes med å snu en vanskelig økonomisk situasjon, gjennom omstillingstiltak og en stram styring for øvrig. Tre av fire avdelinger har et positivt driftsresultat i 2011, herunder Avdeling for økonomi og ledelsesfag, som er den avdelingen som har gjort mest dyptgripende omstillingstiltak ved å nedlegge et institutt/fagområde – noe som det samtidig tar lengst tid å få full effekt av. Ved den fjerde avdelingen er det særlige utfordringer knyttet til landbruksutdanningene.

2.2. Annen rapportering

2.2.1.a Rapportering på kvalitet i grunnskolelærerutdanningen

Nedenfor følger en kort redegjørelse for tiltak som følge av økte ressurser til grunnskolelærerutdanningene ved Høgskolen i Hedmark.

1. Styrket samarbeid om praksisopplæringen

I forskrift om rammeplan for grunnskolelærerutdanningene (F-05/2010) står det at institusjonene skal tilby integrerte grunnskolelærerutdanninger med helhet og sammenheng mellom teori- og praksisstudier, og at utdanningene skal kjennetegnes av et nært samarbeid med praksisfeltet.

Høgskolen i Hedmark har i flere år arbeidet systematisk for å styrke relasjonen og *samarbeidet* mellom høgskolen og praksisfeltet. Høgskolen har inngått gjensidige og forpliktende *partneravtaler* med grunnskoler i seks kommuner i regionen. Høgskolen har, samarbeid med praksisfeltet utarbeidet en detaljert *Plan for praksisopplæringen* som tydeliggjør forventninger, ansvar og krav til partene i praksisopplæringen. På oppfølgingsmøtene på praksisskolene i praksisperiodene og på profesjonsseminarene etter praksis gjennomføres forberedte *trepartsamtaler* mellom studenter, praksislærere og faglærere. I de nye grunnskolelærerutdanningene styrkes også integrasjonen mellom fagstudiet og praksisopplæringen med fredagsseminarer på høgskolen i praksisperiodene.

I de nye grunnskolelærerutdanningene skal høgskolens faglærere også vurdere studenter i praksis. Tilførte ekstra ressurser er blant annet blitt brukt til å gi høgskolens faglærere tid til å følge opp studenter i deres praksisperioder.

2. Pedagogikk- og elevkunnskap, trinnkoordinering

Pedagogikk- og elevkunnskap skal være et overordnet profesjonsfag og det skal være samlende i utdanningene. For å ivareta dette er sentrale pedagoger tildelt et koordineringsansvar i utdanningene. Noe av tilleggsressursene er brukt til å styrke denne funksjonen.

3. Utviklingsmidler til fagplanarbeid

Alle fag skal utvikle nye fagplaner som er i tråd med forskrift og retningslinjer. Noen av ressursene har blitt brukt til å utvikle fagplaner i undervisningsfagene som kommer i tredje studieår, retningslinjer for bacheloroppgaven og fagplan for praksis i 3. og 4. studieår.

Høgskolen i Hedmark arbeider i tillegg bredt innenfor mange andre områder for å sikre kvalitet og søke å nå ambisjonene for de nye grunnskolelærerutdanningene.

2.2.1.b Rapportering vedrørende oppfølging av Nokut-evaluering av førskolelærerutdanningen

Det vises til Plan for tiltak og rapportering vedtatt i Høgskolestyret høst 2010.

Kort etter at Tiltaksplanen ble vedtatt fikk vi beskjed fra departementet at det skulle startes arbeid med ny Rammeplan for førskolelærerutdanningen i januar 2011. Den nye Rammeplanen skulle implementeres høsten 2012. Sekretariatet for Rammeplanutvalget ble lagt til Høgskolen i Hedmark. Meldingene fra departementet førte på mange måter til at fokus til alle i førskolelærerutdanningen ble flyttet fra å tenke tiltak i den ”gamle” utdanningen til å tenke muligheter og endringer i den nye. Derfor startet prosessen med å tenke ny utdanning, gjennom at det ble behandlet på ledermøte, ble informert på personalmøter, ble avholdt tre

seminarer med de ansatte.

Det er ressurskrevende på mange plan med store endringer, det virket derfor lite klokt å bruke mye ressurser på å flikke på en gammel modell som skulle vare bare ett år til. De ansattes fokus er nå den nye barnehagelærerutdanningen. Det er nedsatt arbeidsgruppe som har startet dette arbeidet, i gruppa er det representanter fra alle fag, studieadministrativt personale, studenter og praksisfeltet. Arbeidet vil foregå inn i alle fagmiljøer, praksisfeltet, blant studenter og administrativ enhet, for å utvikle en så god modell og tenkning som mulig. Førskolelærerutdanningen ser med spenning fram til at den nye Rammeplanen implementeres. Vi har parallelt med at å tenke nytt, gjennomført følgende tiltak med utgangspunkt i Tiltaksplanen:

Spesifikke tiltak:

Tverrfaglige oppgaver i praksis

Tiltak 1.

Vi har fulgt opp tiltak i planen som er knyttet til praksis. Vi har utarbeidet praksisoppgaver på alle trinn som tverrfaglige, dette i tråd med intensjonene. I arbeidet har vi hatt med studenter, faglærere og praksislærere. Endringene ble implementert i Plan for praksisopplæring fra høsten 2011 og er iverksatt i praksis for studentene fra samme tidspunkt.

Vi har videre intensivert samarbeidet med praksisfeltet ved bl.a. å bruke praksislærere og styrere inn i ulike undervisningstemaer sammen med aktuell faglærer. Dette gjelder for eksempel i temaer som de yngste barna i barnehagen, matematikk, styrerrollen, den pedagogiske leders rolle.

Flerkulturelle perspektiver i alle fag i utdanningen

Tiltak 3.

Vi har utviklet en ny fagplan for fordypning i Flerkulturelt arbeid i barnehagen, dette er en tverrfaglig fordypning mellom pedagogikk, drama, musikk, RLE og norsk.

Interaktive medier i den samlingsbaserte utdanningen

Tiltak 4.

Vi har utviklet flere av de fagliges kompetanse i bruk av video-streaming i undervisningen. Vi har utviklet en ny fagplan for fordypning IKT i barnehagen.

Generelle tiltak:

Deltakelse fra faglærere og studenter i praksisfeltet

Tiltak 6 og 7.

Flere faglærere har FoU-prosjekter knyttet til barnehagen. I noen av disse har det deltatt studenter som informanter, nevnes kan PIL-prosjektet.

Det har også vært mindre prosjekter der studenter har deltatt sammen med faglærere knyttet til matematikk, natur og bevegelse, norsk og drama.

De yngste barna i barnehagen

Tiltak 8.

Det var planlagt et fagseminar for ansatte på Førskolelærerutdanningen om de yngste barna i barnehagen høst 2012. Dette ble avlyst pga. at det var umulig å få aktuelle fagpersoner fra andre høyskoler/universiteter til å komme på de aktuelle datoene.

2.2.2 Rapportering om strategi for samarbeid med arbeidslivet

Råd for samarbeid med arbeidslivet (RSA) ble behandlet i høgskolestyret i HS 2011/27. Det ble i styresaken informert om bakgrunnen for opprettelsen av rådet. Saken ble første gang behandlet i høgskolens strategiske ledergruppe 11. januar 2011, hvor det ble besluttet å gjennomføre en kartlegging av eksisterende samarbeidstiltak i høgskoleadministrasjonen og avdelingene. RSA er opprettet som et råd for de tre høgskolene i Innlandet og har følgende sammensetning:

- Fra høgskolene: rektor, høgskoledirektør, leder av studentorganisasjonen
- Partene i arbeidslivet : arbeidsgiverforeninger som NHO, KS, HSH og fagforeninger som LO, UNIO
- Andre aktuelle representanter for arbeidslivet med stor strategisk betydning for høgskolene
- En representant for arbeidslivet fra hvert av de fem PhD-områdene i Prosjekt Innlandsuniversitetet samt inntil en representant fra et annet strategisk område ved hver av de tre høgskolene
- Samarbeidspartnere som dekker begge innlandsfylkene
  - Sykehuset Innlandet
  - Eidsiva

RSA gjennomførte ett møte i 2011. Det var avtalt et møte i januar 2012 for å arbeide med felles strategi, men møtet ble utsatt og arbeidet er blitt noe forsinket på grunn av innspurt i forhandlinger om Prosjekt innlandsuniversitetet. Strategidokumentet ettersendes.

2.2.3 Rapportering på bruk av studieplasser

Det vises til den orientering som ble i rapportering for 2010, hvor det ble tatt utgangspunkt i tildelingsbrevet for 2011. Den informasjon som ble gitt da gjentas derfor ikke her, og vi begrenser oss til å si at studieplassene er videreført på samme måte i samsvar med de føringer som er gitt. De 25 frie studieplassene som tildelt i statsbudsjettet for 2012 og som er en videreføring fra tidligere tildeling (og som ut fra et fireårig løp vil videreføres også i 2013 og 2014), er brukt for å styrke de økonomisk-administrative fagene, jf. de siste årenes store søkning til disse fagene og KDs rapport 'Tilbud og etterspørsel etter høyere utdannet arbeidskraft fram mot 2020'. Det heter her at det vil være stigende behov for personer med økonomisk-administrativ utdanning.

For å gi en historisk oversikt over utviklingen kan følgende tabell brukes:

1. OVERSIKT OVER UTVIKLINGEN I MÅLTALL (OG PLANLAGT OPPTAK)

Høgskolen har ved flere anledninger fått tildelt nye studieplasser, både gjennom Revidert Nasjonalbudsjett 2009 og som videreføring for 2010. En del av disse plassene er også videreført for 2011 (slik det er foreslått i statsbudsjettet for 2011). Nedenfor følger en tabell som viser hvilke plasser som ble tildelt i RVN 2009 og som er videreført, samt hvilke studieplasser som er helt nye.

Tildeling for 2010 – basert på dokumentet om orientering om statsbudsjettet for 2010			
Ettårig videreutdanning i eldreomsorg	10	Gitt i RVN 2009	Videreføres 2011
Sykepleie	15	Gitt i	Videreføres 2011

		RVN 2009	
Tannpleie	15	Gitt i RVN 2009	Videreføres 2011
Grunnskolelærerutdanning	20	Gitt i RVN 2009	Videreføres 2011
Frie studieplasser (EVU + des)	25	Gitt i RVN 2009	Alle plassene ble tildelt Rena
Arbeidsplassrelatert førskolelærerutdanning	30	Gitt i RVN 2009	Disse plassene videreføres ikke; bare tildelt kronebeløp (se tildelingsbrev for 2010) for videreføring av allerede tildelte plasser. Kullet fullfører, men ikke nye opptak utover engangsoptaket.
Ordinær førskolelærerutdanning	30	Gitt i eget brev av 3.3. 2009	Halvårsvirkning, det vil si opptak H-2009, med lokalisering til Oppland (binding fra departementet). Det skal da ligge helårsvirkning av disse plassene for 2010, men ikke (nødvendigvis) lokalisert til Oppland. Se også brev av 27.05.2009 fra KD (tilleggsbevilgninger). Denne videreføringen er imidlertid ikke omtalt spesielt i orientering om statsbudsjettet for 2010, men omtales i tildelingsbrev for 2010 (s. 7). Videreføres 2011.
Videreføring av tidligere tildelte studieplasser, jf. orientering om statsbudsjettet for 2011			
Grunnskolelærerutdanning	20		
Førskolelærerutdanning	30		Se ovenfor – med denne tildelingen er det nå gitt plasser til et 3-årig løp (hvor første opptak var høsten 2009)
Sykepleie	15		
Tannpleie	15		For opptak av tredje kull høsten 2011. Obs at det er gitt 5 nye studieplasser her; opptaket økes til 20 fra H-2011.
Nye studieplasser fra statsbudsjettet for 2011			
Eldreomsorg	5		Samme studium om ettårig videreutdanning. Avdelingen har imidlertid ikke årlige opptak da dette går som deltid.
Tannpleie	5		
ABIOK	5		
Frie plasser	25		Høgskolen vurderer selv bruken av disse
Andre særlige forhold			
Faglærerutdanning for tospråklige	6		Opprettet/gitt 2009, videreført for 2010 med kronebeløp, jf. tildelingsbrev 2010 s.7: ”Departementet understreker at det ikke vil følge midler til å ta opp nye kull i 2010 eller senere år. Det tas sikte på å legge midlene til fleksibelt utdanningstilbud for tospråklige inn i

Med bakgrunn i denne oppstillingen, er høgskolen fra 2011 tildelt 120 nye studieplasser (helt og videreføring av tidligere tildelinger). Den arbeidsplassrelaterte førskolelærerutdanningen videreføres ikke; det kullet som ble tatt opp H-2009 følges av de 30 studieplassene som da ble gitt. For senere år er det gitt en kronebevilgning (uten studieplasser), noe som betyr at når dette kullet uteksamineres V-2012, så trekkes de 30 studieplassene ut (ved at kronebevilgningen da opphører). Når det gjelder faglærerutdanningen for tospråklige, ble høgskolen i eget brev (mars 2009) tildelt 6 studieplasser, mens det i tildelingsbrev for 2010 ikke ble lagt inn midler til ytterligere opptak av nye kull. Derimot ble det for 2010 lagt inn et kronebeløp på 330 000 til fleksibelt utdanningstilbud for tospråklige. Departementet varslet da at midlene ville bli lagt inn i høgskolens totalramme for 2011 og ikke lenger øremerket spesielt. Til denne utdanningen valgte høgskolen for studieåret 2010 – 2011 å lyse ut 16 studieplasser, og studiet har per. 1.10. 15 registrerte studenter. Departementets bevilgningsopplegg åpner for tilrettelegging av framtidig fleksible utdanningstilbud målrettet mot denne gruppen.

Særskilt om Bachelor for tospråklige lærere

Høgskolen fikk tildelt seks studieplasser øremerket fleksibel Bachelor for tospråklige lærere (brev fra KD 3.3.09). Denne bevilgningen ble videreført 2010, men slik at tildelt sum ikke er bundet til nye studieplasser. Høgskolen hadde likevel i 2010 et ordinært opptak til denne utdanningen. Det var avsatt 16 studieplasser, med totalt 33 utsendte tilbud, og per. 1.10. 15 registrerte studenter. Det ble i tildelingsbrev for 2010 ikke ble lagt inn midler til ytterligere opptak av nye kull. Derimot ble det lagt inn et kronebeløp på 330 000 til fleksibelt utdanningstilbud for tospråklige.

2.2.4 Rapportering på studentkapasitet

Det vises til den oversikt som ble vedlagt rapport 2010 – planer 2011. I ettertid har noen forutsetninger endret seg, og vi ønsker derfor å justere noen av forslagene som gjelder 2013. I tabellen som ble levert i fjor, ble det nevnt flere studieplasser til masterstudier. Her kan også vises til 'Budsjettforslag 2013 – satsningsforslag innenfor og utenfor rammen' som ble sendt 30. november 2011. Fra dette forslaget siteres:

I samsvar med intensjonene i Stortingsmelding 11 (2008-2009) ønsker HH å kunne tilby lærerstudentene mulighet for å fullføre en utdanning på masternivå. Høgskolen har de egne masterne som nevnt ovenfor, og har som ledd i reformarbeidet inngått et samarbeid med Høgskolen i Oslo i region Oslo-Nord. Masterutdanningene, med komplementære tilbud på de to studiestedene, inngår i samarbeidet. Det innebærer at både studentene i Oslo og Hamar vil få mulighet til å fullføre studiet på masternivå, med ønsket fagfordypning.

Vi har over tid fokusert på muligheten for masterutdanning for lærerstudentene, og ønsker å kunne tilby flere denne muligheten samtidig som samarbeidet med Høgskolen i Oslo vil kunne gi økt behov for masterstudieplasser. Høgskolen gjentar derfor vår søknad fra 2009 om 50 nye studieplasser til masterutdanningene relatert til de nye grunnskolelærerutdanningene:

Utdanninger:	Antall st.plasser:
Master i kultur- og språkfagenes didaktikk:	15
Master i språk, kultur og digital kommunikasjon	15
Master i tilpasset opplæring	20
Totalt:	50

I februar 2012 ble høgskolens søknad om PhD i profesjonsrettede lærerutdanningsfag akkreditert av NOKUT, og søknad om etablering er sendt departementet. På dette grunnlag ønsker høgskolen også å tilby et 5-årig lektorprogram med oppstart høsten 2013. Vi ønsker et

årlig opptak på 20 studenter, til sammen 100 studieplasser over 5 år. Videre er det ønskelig å øke antall studieplasser innenfor begge grunnskolelærerutdanningene fra høsten 2013 (se tabell nedenfor).

Utdanninger	Antall studieplasser
5-årig lektorutdanning	20 i årlig opptak fra høsten 2013
GLU 1-7	10 fra høsten 2013 + 10 fra høsten 2014
GLU 5- 10	10 fra høsten 2014
Førskolelærerutdanning	10 fra høsten 2014
	Totalt 2013: 30
	For 2014 må det beregnes flerårsvirkning (flerårige utdanninger).

Det ble i budsjettforslaget utenfor rammen søkt om studieplasser til **barneveilederutdanning:**

Barneveilederutdanning (60 studiepoeng) er utviklet og blitt gjennomført som et oppdragsstudium ved HH siden 2010.

Bakgrunnen for at HH etablerte studiet var de kompetanseutfordringer som er i SFO-virksomheten i dag, "kompetansegapet" hos den enkelte ansatte i SFO og de økte krav til kvalitet på SFO tilbudet.

Departementets satsingsområder knyttet til program for helhetlig og utvidet skoledag samt opplæringslovens tillegg om retten til leksehjelp, ivaretas i dette utdanningsprogrammet.

Vi kjenner ikke til at det er tilsvarende utdanninger på høgsolenivå for målgruppen ansatte i SFO, og oppfatter at det vil være av nasjonal interesse at denne utdanningen får tildelt måltallsplasser.

Utdanninger:	Antall st.plasser:
Barneveilederutdanning	20
Totalt:	20

Også dette gjelder fra høsten 2013.

Høgskolen ønsker også å opprettholde økningen innenfor økonomi- og ledelsesfagene, jf. tabell innsendt i Rapport 2010 – Planer 2011, den kan ytterligere økes både innenfor masterstudiet (MPA + 10 stpl) og BA-utdanninger (+ 100 stpl). Økningen ønskes videreført fra høsten 2014.

2.2.5 Rapportering på midler tildelt over budsjettkapitel 281

I henhold til tildelingsbrev for 2011 mottok Høgskolen i Hedmark 630 000 kr over dette budsjettkapitlet. Pengene var øremerket aktivitet i Kongsvinger og fleksibelt utdanningstilbud for tospråklige lærere. Midlene er brukt i samsvar med bevilgningen ved at høgskolen har en avtale med Høgskolestiftelsen i Kongsvinger og gjennom mange år har hatt utdanningstilbud i

Sør-Østerdal. Videre har høgsolen hatt et eget studietilbud til to-språklige lærere med årlige opptak.

I supplerende tildelingsbrev (mai 2011) mottok høgsolen midler til utdanning av veiledere for nyutdannede, nytilsatte lærere og førskolelærere. Følgende kan rapporteres vedrørende bruk av disse midlene:

Tildelte midler, kr 860.125,- , er brukt til lønn til fagansvarlige og til ekstra administrasjon av studietilbudet, beregnet for studieåret 2011/2012:

Ressursbruk i Veiledingsmidler kap 281 post 01		
Tildeling	kr	860 125
Lønnskostnader		
Marit Børresen 50 %	kr	392 730
Solveig Aasen 40 %	kr	291 890
Studieadministrasjon 30 %	kr	176 836
Sum kostnader	kr	861 456
Resultat	kr	-1 331

Veilederutdanning ved Høgsolen i Hedmark i studieåret 2011-2012

Høst 2011:

I høstsemesteret ble det gjennomført følgende studier innen veiledning:

1. Tilpasningsstudium 5 st.: 25 studenter har fullført og fått godkjent studiet.
Dette gir en studiepoengproduksjon på 125 studiepoeng
2. Veilederutdanning, del 1 – 15 st.: 25 studenter har fullført og fått godkjent studiet.
Dette gir en studiepoengproduksjon på 375 studiepoeng
3. Veilederutdanning del 2 – 15 st.: 7 studenter har fullført og fått godkjent studiet. Dette gir en studiepoengproduksjon på 105 studiepoeng.

For høst 2011 er det en samlet studiepoengproduksjon på 605 studiepoeng.

Igangsatte veiledningsstudier i 2011 og 2012 som har skal avsluttes våren 2012:

- 1) Vi startet opp veilederutdanning del 1 – 15 studiepoeng i november 2011, og som avsluttes i mai 2012. Det er i alt 72 studenter som gjennomfører dette studiet. Dette vil utgjøre en studiepoengproduksjon på 1080 studiepoeng.
- 2) Vi gjennomfører veilederutdanning del 2 – 15 studiepoeng våren 2012 med 29 studenter. Dette vil utgjøre en studiepoengproduksjon på 435 studiepoeng.

Oppsummert:

Studiepoengproduksjonen i veilederutdanning for studieåret 2011-2012 vil anslagsvis bli totalt 2120 studiepoeng ved Høgsolen i Hedmark.

2.2.6 Rapportering om SAK

Høgskolene i Hedmark, Gjøvik og Lillehammer fikk tildelt 3 mill kroner i 2010 til SAK prosjekter. 6 prosjekter ble igangsatt og fullført ved utgangen av 2011. For 2011 fikk høgskolene nye 3 mill, hvor oppstart av 7 nye prosjekter ble besluttet.

For 2010 midlene er følgende prosjekter gjennomført og avsluttet:

1. Helse og sosialfag

AFI har vært engasjert som eksternt utredermiljø. De har via en kartleggingsperiode med bred involvering av fagmiljøene via dialogmøter, fokusgruppeintervju og dialogkonferanse avlevert sin rapport. Rapporten er en utredning av fagmiljøene ved innlandshøgskolenes helse- og sosialavdelinger, med fokus på faglig synergi. Rapporten gir også en oversikt over studieportefølje og forskningsvirksomhet, og vurdering av videre utvikling av samarbeidet mellom avdelingene innen rammen av prosjekt Innlandsuniversitetet.

2. Fornybar energi

Fagmiljøene ved høgskolene har sammen utviklet et nytt studium, bachelor i fornybar energi. Studiet er utlyst via SO med Høgskolen i Gjøvik som studieeier og vil ha oppstart studieåret 2012/13.

3. Høgskolepedagogiske tiltak

a. Førstelektorkvalifisering

Etablering av fellesstrukturer for førstelektorkvalifisering har vært målsetningen med prosjektet. Høgskolene har utviklet felles emneportefølje rettet mot førstelektorkvalifisering, hatt fokus på økt veilederkompetanse med bla. fellesseminarer, og gjennomført flere informasjonsmøter for nye kandidater.

b. Samordning av kvalitetssystem

Prosjektet har resultert i ”Ramme for kvalitetssikring og kvalitetsutvikling”, et førsteutkast til systembeskrivelse for et felles kvalitetssystem for den sammenslåtte høgskolen.

c. Digitale læringsressurser

Prosjektet har gjennomført en kartlegging av IKT bruk ved høgskolene, med fokusområdene: Pedagogikk (IKT som støtte for læring), teknologi (valg av tekniske løsninger for produksjon, forvaltning, distribusjon og anvendelse), organisasjon (hvordan støtteapparat/ressurspersoner er organisert) og juss (juridiske utfordringer knyttet til pedagogisk bruk av IKT). Prosjektrapporten har gitt anbefalinger og videre oppfølgingspunkter for alle nevnte områder.

d. Modeller for fleksibilisering

Fagmiljøene innenfor økonomi og administrasjon har sammen utviklet flere læringsstier, som kan benyttes i studier ved alle tre institusjonene.

For 2011 midlene er følgende prosjekt besluttet å igangsette; fakultetsprosjektet, nettverk for studiekvalitet, PhD i helse- og omsorgsvitenskap, studieplaner, internasjonalisering, bidrags- og oppdragsvirksomhet og virtuelle møter. Prosjektene vil styrke det faglige og administrative samarbeidet mellom høgskolene. Det har vært særlig fokus på å etablere prosjekter som vil styrke studiekvaliteten og samordne studietilbud. Noen av prosjektene ble påbegynt ved utgangen av 2011, mens hovedtyngden av prosjektperioden vil være i 2012.

2.2.7 Rapportering på saker fra Sivilombudsmannen og Riksrevisjonen

Riksrevisjonen har i 2011 ikke hatt merknader til regnskapet fra Høgskolen i Hedmark. Det har heller ikke vært saker reist for Sivilombudsmannen.

2.2.8 Rapportering om større investeringsprosjekter

HH ba i brev av 21.06.2011 om at Kunnskapsdepartementet skulle gi Statsbygg Øst i oppdrag

å gå videre med utviklingen av et nybygg på Campus Evenstad. Prosjektet er antatt å ha en kostnad som overstiger kr 50 millioner. De øvrige detaljer rundt dette investeringsprosjektet fremgår av høgskolens oversendelsesbrev med vedlegg. Ut over dette har HH ingen konkrete planer for investeringsprosjekter av vesentlig størrelse.

2.2.9 Rapportering om reduksjon av midlertidig tilsetting

Vi viser til vurderingene av måloppnåelse under sektormål 4, når det gjelder særskilt redegjørelse for utviklingen i bruken av midlertidig ansatte innen undervisnings- og forskerstillinger.

Når det gjelder den totale bruken av midlertidige, har også denne økt noe. Høgskolen har i alt 102 ansatte i midlertidige tilsettingsforhold. En må imidlertid merke seg at 42 av disse er tilsatt på åremålskontrakter (stipendiater, dekaner, ledere for grunnenheter), og at en stor del av disse har et fast tilsettingsforhold ved høgskolen som grunnlag. Bruken av faste ansatte i oppdragsvirksomhet medfører også at universiteter og høyskoler er institusjoner der det kontinuerlig vil være et høyt vikarbehov. Det er grunn til å understreke at dette også har positive sider, knyttet til at det gir muligheten for å prøve seg innenfor en akademisk institusjon. Slike tilsettingsforhold gir gjensidig utprøving, og sikrer at mennesker som har anlegg for akademisk virksomhet vil kunne videreutvikle seg med sikte på faste ansettelser.

Også i administrative stillinger er det imidlertid ikke minst usikkerhet knyttet til spørsmålet om en mulig fusjon i forbindelse med prosjekt Innlandsuniversitetet som har medført noe økt bruk av midlertidig tilsetting, for ikke å havne i situasjoner der det skapes unødig overtallighet ved en eventuell fusjon.

2.2.10 Rapportering om etiske retningslinjer

Høgskolen i Hedmark har siden 2006 hatt egne etiske retningslinjer, som dekker både primærvirksomheten (det studentrettet og vitenskapelig arbeid), arbeidsetikk og administrativ og forvaltningsmessig arbeid. I tillegg er det utarbeidet egne forskningsetiske retningslinjer.

Det fullstendige etikkregelverket ligger tilgjengelig (som ”snarvei” under overskriften ”Etikk”) fra høgskolens intranettsider. Fra de eksterne sidene finner man de generelle etiske retningslinjene under fanen ”Om høgskolen”/”Sentrale dokumenter”/”etikk”.

2.2.11 Rapportering om fullmakter

HH vedtok i styresak HS 2007/36 regelverk for randsonenvirksomhet og samarbeid med andre rettssubjekt. Der trekkes grensene tydelig opp for vår deltakelse i blant annet aksjeselskaper. I tiden etter at dette regelverket ble vedtatt er det ikke inngått samarbeid av denne art. Fra perioden før regelverket ble vedtatt, vedtok HH i styresak HS 2005/49 å inngå rammeavtale med Kunnskapsparken Hedmark AS. En følge av avtalen var at HH gikk inn som deleier i Kunnskapsparken Hedmark AS ved erverve aksjer for kr 250 000. I styresaken gjøres det rede for bakgrunnen for ervervet, og det vises blant annet til kunnskapsparkens rolle som sentral aktør i samspillet mellom næringsliv, politikk og FoU. I årene etter ervervet er samarbeidet utviklet nærmere, og det er HHs vurdering at eierskapet fortsatt er av faglig interesse. HH har ingen øvrige eierinteresser i aksjeselskaper.

2.2.12 Særskilte rapporteringskrav - styring av kapasitet på enkelte utdanninger 2011 – aktivitetskrav

Utdanning	Antall 60-studiepoengsenheter som skal avlegges første årstrinn	Resultat
Sykepleier	153	189 (heltid)
Sykepleier		20 (deltid)*
ABIOK	17	40,5
Tannpleie	20	13,8

For sykepleie gjelder at deltidsstudentene følger kalenderåret på grunn av oppstart januar 2011. Øvrige tall gjelder studenter som påbegynte sitt studium høsten 2010.

Når det gjelder tannpleiestudiet, er situasjonen som følger: Høgskolen ble tildelt 15 nye studieplasser til oppstart av tannpleiestudiet i tilleggsbevilgning 2009 (tildelingsbrev fra KD 27. mai 2009), og senere 5 ekstra studieplasser i tildelingsbrev/statsbudsjettet 2011. I 2010-2011 lyste høgskolen dermed ut 15 plasser og i 2011-2012 20 plasser. I opptaket til studieåret 2010/2011 fikk studiet 37 primærsøkere, og 16 nye studenter startet opp høsten 2010. Grunnet begrenset tilgang på praksisplasser er det i liten grad mulig å gjennomføre "overbooking" i opptaket (dvs ta inn flere studenter enn antall tilgjengelige studieplasser). Et resultattall på 13,8 avlagte 60-studiepoengsenheter for de 16 studentene som startet høsten 2010 vurderes av høgskolen til å være et godt resultat gitt den nevnte begrensningene knyttet til praksisplasser og overbooking.

2.2.13 Samfunnssikkerhet og beredskap

HH igangsatte høsten 2011 et arbeid med en risiko- og sårbarhetsanalyse knyttet til området samfunnssikkerhet og beredskap. Gjennom en prosess ved hver avdeling og i høgskolens ledergruppe er det i samarbeid med Studentsamskipnaden og Studentorganisasjonen identifisert 5 hovedkategorier som risikoområder:

- Hendelser med skade på mennesker, liv og helse
- Hendelser med skade på materielle og økonomiske verdier
- Hendelser med skade på organisasjon og funksjonalitet
- Hendelser med skade på høgskolens omdømme
- Hendelser med skade på ytre miljø

Innen hver av hovedkategoriene er det identifisert flere uønskede hendelser som kan inntreffe og det er foretatt en risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse) med vurdering av konsekvens og sannsynlighet. Det er iverksatt umiddelbare tiltak for risikoforhold som er vurdert å komme på "rød sone", og igangsatt arbeid med å utarbeide risikoreduserende tiltak for forhold som faller inn under "gul sone".

ROS-analysen følges opp med utarbeidelse av risikoreduserende tiltak som nedfelles i en oppfølgingsplan og som vil lede over i øvelse for å øke høgskolens beredskapskompetanse og forbedre beredskapsplanverket. Arbeidet gjennomføres i samarbeid med høgskolens fagmiljø innen krisehåndtering.

HH har i 2011 fulgt opp arbeidet med informasjonssikkerhet i tråd med de planer som ble beskrevet i fjorårets rapportering. I samarbeid med Uninett har HH jobbet videre med å utvikle sin policy for informasjonssikkerhet. I sammenheng med dette arbeidet er det etablert

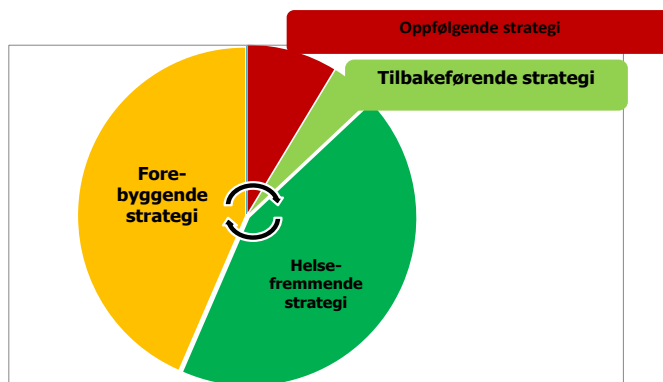
en organisasjon for informasjonssikkerhet.

HH har i 2011 fulgt opp arbeidet med informasjonssikkerhet i tråd med de planer som ble beskrevet i fjorårets rapportering. I samarbeid med Uninett har HH jobbet videre med å utvikle sin policy for informasjonssikkerhet. I sammenheng med dette arbeidet er også de første skritt tatt for å etablere en organisasjon for informasjonssikkerhet.

2.2. 14 Rapportering på felles føringer for statlige virksomheter

Inkluderende arbeidsliv

IA-arbeidet er en integrert del av høgskolens HMS-arbeid, og høgskolen har valgt å bygge så vel HMS-arbeidet som IA-arbeidet på 4 strategier; helsefremmende strategi, forebyggende strategi, oppfølgende strategi og tilbakeførende strategi.

Generelt om de 4 strategiene:

Helsefremmende strategi

Helsefremmende arbeid har utgangspunkt i forhold som er positive for helsen og legger til rette for å frigjøre og utnytte folks egne ressurser (salutogene faktorer). Denne tilnærmingen omfatter alle medarbeidere og ikke kun de som er i en risikogruppe i forhold til sykdom eller allerede er blitt syke. Helsefremmende arbeid bidrar til å bygge en forbedringskultur som gir ledere og medarbeidere de beste forutsetninger for å gjøre en god jobb og for å realisere høgskolens målsettinger. Kjentegn ved helsefremmende arbeid er tydelig lederskap, involvert og engasjert medarbeiderskap, felles mål som er kommunisert og akseptert, et åpent arbeidsmiljø med høy grad av delaktighet og en kultur preget av kreativitet og toleranse.

Forebyggende strategi

Forebyggende arbeid innebærer å fjerne, hindre eller stenge for faktorer som kan føre til sykdom, skade eller andre problemer (patogene faktorer), og sette inn tiltak for å prøve å forhindre at slike uønskede situasjoner oppstår. Denne tilnærmingen kan omfatte alle medarbeidere men også være målrettet inn mot medarbeidere som allerede har fått problemer eller sykdom, eller står i fare for å bli sykmeldt.

Oppfølgende strategi

Tidsaksen for oppfølging av sykmeldte skal sikre at medarbeidere som har fått problemer eller sykdom skal følges opp på en god måte og for at vedkommende skal komme raskest mulig tilbake i arbeid. Hele IA-arbeidet er fundert på tett dialog mellom leder og medarbeider og at aktiviteter til IA-arbeidet skjer på arbeidsplassen. Denne tilnærmingen omfatter medarbeidere som er sykmeldt.

Tilbakeførende strategi

Forskning viser at medarbeidere som kommer tilbake til jobb etter lengre sykefravær, utgjør en stor risiko for å gå ut i ny sykemelding. Man kan ikke forvente full effektivitet fra første dag, og det er i denne første perioden etter gjeninntreden behov for dialog og oppfølging mellom leder og medarbeider for å avklare forventninger og eventuelle behov for tilrettelegging for raskest mulig å kunne utføre oppgavene. Denne tilnærmingen omfatter medarbeidere som kommer tilbake på jobb etter sykemelding.

Høgskolens aktivitets- og resultatmål i IA-avtalen

Delmål 1

Resultatmål 1: Reduksjon i sykefraværsprosenten til 4,5 %

Resultatmål 2: Ledere og sykmeldte har gjennom dialog utarbeidet oppfølgingsplan innen 4 uker.

Resultatmål 3: Høgskolen har gode rutiner som gir tydelig beskrivelse av ledernes og medarbeidernes ansvar i sykefraværsoppfølgingen.

Aktivitetsmål/tiltak

- Høgskolens rutiner for oppfølging av sykmeldte er revidert og tydeliggjort.
- Opplæring innen helsefremmende ledelse, gjennom deltakelse på avdelingenes ledermøter og i samlet Lederforum
- Lederstøtten er videreutviklet slik at ledere gis støtte, veiledning og opplæring for å kunne følge opp sykmeldte tidlig, og på en omsorgsfull og formålstjenlig måte legge til rette for en god tilbakeføring av langtidssykmeldte medarbeidere.

Delmål 2

Resultatmål 1: Høgskolen skal legge til rette slik at personer med redusert funksjonsevne, varig eller midlertidig kan være i arbeid.

Resultatmål 2: Stille 1 – 2 IA-plasser til disposisjon for personer med nedsatt funksjonsevne og personer som har behov for arbeidsutprøving.

Aktivitetsmål/tiltak

- HH har tydeliggjort betydningen av dialog med medarbeidere som vender tilbake til arbeid etter sykefravær, for å avklare eventuelt behov for tilrettelegging av arbeidsoppgaver.
- Aktiv bruk av relevante virkemidler fra NAV for at medarbeidere skal kunne

- vende rask tilbake i arbeid å kunne gjennomføre tilrettelegging og
- Bedriftshelsetjenesten har bistått ledere og medarbeidere med midlertidig redusert nedsatt funksjonsevne, for å avklare mulige tilrettelegginger
  - Høgskolen har tatt imot personer som har hatt behov for arbeidsutprøving

Delmål 3

Resultatmål: Høgskolen skal i avtaleperioden holde gjennomsnittlig avgangsalder på samme nivå som i 2009.

Tiltak:

- Høgskolens seniorpolitiske tiltak benyttes der dette er relevante tiltak for å beholde kompetanse høgskolen trenger.
- Det er gitt individuell pensjonsrådgivning ved behov

Resultatoppnåelse

Det har vært arbeidet aktivt med å etablere dialog mellom leder og sykmeldte for raskest mulig å vurdere eventuelle tilretteleggingstiltak og utarbeide oppfølgingsplan. Høgskolens nye bedriftshelsetjeneste har vært en positiv bidragsyter i disse møtene og bidratt til å finne gode løsninger. Det er gitt opplæring i nytt regelverk, gjeldende fra 01.07. 2011, og etablert rutiner for å sikre både tidlig og tett oppfølging av sykmeldte og medarbeidere som kommer tilbake i arbeid etter sykmelding. Sykefraværprosenten er svært stabil, det har vært en mindre nedgang, men ambisjonsnivået om 4,5% er ikke nådd.

Gjennomsnittlig avgangsalder var i 2011 64,7 år og dermed stabilt i forhold til 2009-nivået, som er i samsvar med høgskolens målsetting for IA-avtalens delmål 3.

Brukerundersøkelser

Høgskolen gjennomfører hvert år den årlige studenttilfredshetsundersøkelsen. Denne er bredt lagt opp for å fange studentenes syn på læringsmiljø og utdanningskvalitet. Spørsmålene er de samme over flere år for lettere å kunne fange opp endringer i resultatene fra undersøkelsen. De oppsummerende resultater analyseres og presenteres i en årlig kvalitetsrapport som presenteres på høgskolens kvalitetskonferanse. Dette gir grunnlaget for oppfølgingstiltak. Undersøkelsen er forankret i Læringsmiljøutvalget.

Lærlinger i staten

Høgskolen i Hedmark har økt inntaket fra 3 til 4 læreplasser i data-elektronikerfaget. Når det gjelder andre fagområder har HH i samarbeid med Hedmark Fylkeskommune foretatt en vurdering av fylkeskommunes behov for læreplasser og høgskolens muligheter for å tilby plasser. Det faget som er mest aktuelt er resepsjonsfaget. En eventuell læreplass innen dette faget må opprettes i samarbeid med lokal reiselivs-/overnattingsbransje for å dekke alle fagområdene i læreplanen, og kan tidligst opprettes fom høsten 2013.

Rapportering knyttet til aktivitets- og redegjøringsplikt

Aktivitets – og redegjøringsplikten innebærer at det skal redegjøres for den faktiske likestillingstilstanden mht kjønnslikestilling, og det skal redegjøres for gjennomførte tiltak mht kjønnslikestilling, personer med nedsatt funksjonsevne, etnisitet og religion.

Tilstandsrapport kjønnslikestilling

Kjønn - lønn

		Kjønnsbalanse			Gjennomsnittslønn pr. 01.01.	
		M%	K%	Totalt (N)	M%	K%
Totalt i virksomheten	2011	43,49 %	56,51 %	522	100,00 %	93,19 %
	2010	46,67 %	53,33 %	465	100,00 %	92,67 %
	2009	44,81 %	55,19 %	453	100,00 %	90,54 %
1013 Professor	2011	70,97 %	29,03 %	31	100,00 %	97,13 %
	2010	73,33 %	26,67 %	30	100,00 %	103,67 %
	2009	73,91 %	26,09 %	23	100,00 %	108,58 %
1011 Førstemanuensis	2011	66,67 %	33,33 %	63	100,00 %	110,69 %
	2010	67,74 %	32,26 %	62	100,00 %	100,95 %
	2009	67,80 %	32,20 %	59	100,00 %	98,46 %
1060 Avdelingsdirektør	2011	66,67 %	33,33 %	3	100,00 %	107,57 %
	2010	66,67 %	33,33 %	3	100,00 %	111,09 %
	2009	75,00 %	25,00 %	4	100,00 %	99,53 %
1475 Instituttleder	2011	55,56 %	44,44 %	9	100,00 %	107,81 %
	2010	40,00 %	60,00 %	10	100,00 %	98,91 %
	2009	37,50 %	62,50 %	8	100,00 %	101,48 %
1198 Førstelektor	2011	50,00 %	50,00 %	14	100,00 %	101,62 %
	2010	51,85 %	48,15 %	27	100,00 %	99,83 %
	2009	51,72 %	48,28 %	29	100,00 %	100,83 %
1008 Høgskolelektor	2011	39,13 %	60,87 %	138	100,00 %	100,80 %
	2010	39,53 %	60,47 %	129	100,00 %	98,84 %
	2009	40,31 %	59,69 %	129	100,00 %	98,52 %
1364 Seniorrådgiver	2011		100,00 %	6		100,00 %
	2010					
1434 Rådgiver	2011	58,82 %	41,18 %	17	100,00 %	86,72 %
	2010	47,37 %	52,63 %	19	100,00 %	98,55 %
	2009	45,00 %	55,00 %	20	100,00 %	98,72 %
1408 Førstekonsulent	2011	15,79 %	84,21 %	38	100,00 %	86,78 %
	2010	37,78 %	62,22 %	45	100,00 %	96,40 %
	2009	41,46 %	58,54 %	41	100,00 %	96,54 %
1065 Konsulent	2011	12,50 %	87,50 %	16	100,00 %	126,62 %
	2010	27,78 %	72,22 %	18	100,00 %	99,92 %
	2009	15,38 %	84,62 %	26	100,00 %	93,76 %

Tabell 1: Gjennomsnittlig lønn pr. stillingskode

Vurdering: Vi ser en positiv utvikling totalt sett i retning av lønsmessig likestilling mellom kvinner og menn. Innen enkelte stillingskoder ser vi en negativ utvikling, som vi imidlertid mener har gode forklaringer. Som

eksempel kan vi peke på rådgiverkoden, der endringen i hovedsak er knyttet til at en rekke erfarne, kvinnelige rådgivere er omgjort til seniorrådgivere. I rådgiverkoden er det derfor i hovedsak nå yngre kvinnelige rådgivere.

Kjønn – midlertidige tilsetninger og deltidsstillinger

2011	Kjønnsbalanse			Midlertidige stillinger	Deltidsstillinger
	M%	K%	Totalt (N)	M % / K %	M % / K%
Totalt i virksomheten	43,49 %	56,51 %	522	54,32 / 45,68 %	37,5% / 62,50 %

Tabell 2:

Antall menn/kvinner i forhold til antall midlertidige stillinger.

Antall menn/kvinner i deltidsstillinger i forhold til antall i deltidsstillinger

Merknad: De fleste deltidsstillingene ved Høgskolen i Hedmark er oppstått som følge av den ansattes eget ønske.

Kjønn – sykefravær

2011	Egenmeldt				Legemeldt			
	Sykefraværsdagsv.		Sykefraværspros.		Sykefraværsdagsv.		Sykefraværspros.	
	Menn	Kvinner	Menn	kvinner	Menn	Kvinner	Menn	kvinner
Undervisnings-, forsknings- og formidlingsstillinger	106	126	0,31	0,38	1319	1331	3,9	3,98
Administrativt personale	83	225	0,74	1,13	195	913	1,73	4,57
Drifts- og teknisk personale/andre tilsatte	55	126	0,8	1,55	50	882	0,73	10,86

Tabell 3: sykefravær fordelt på kvinner om menn

Kjønn - ledelse og styring

	Antall	Kjønnsbalanse		
		antall M	antall K	kvinneandel %
Ledelse høgskolenivå	6	3	3	50,00 %
Rektorat	1	0	1	100,00 %
Prorektor	1	0	1	100,00 %
Høgskoledirektør	1	1	0	0,00 %
Studie- og forskningsdirektør	1	1	0	0,00 %
Økonomidirektør	1	0	1	100,00 %
Personal- og organisasjonsdirektør	1	1	0	0,00 %

Ledelse campusnivå	18	11	7	38,90 %
Dekan	4	4	0	0,00 %
Instituttledere	10	7	3	30,00 %

Stabsledere	4	0	4	100,00 %
-------------	---	---	---	----------

Høgskolestyret	10	4	6	60,00 %
----------------	----	---	---	---------

Tilsettingsorganene				
Tilsettingsutvalget	5	5	0	0 %
Tilsettingsrådet	8	4	4	50 %

Sentrale råd				
FoU-utvalget	9	5	4	44,44 %
Læringsmiljøutvalget	7	1	6	85,71 %
Utdanningsutvalget	8	3	5	62,50 %
Hovedarbeidsmiljøutvalget	4	3	1	25,00 %

Tabell 4: Ledelse og styring

Kommentarer

Det er god kjønnsbalanse på overordnet nivå i høgskolens ledelse, mens det på avdelingsnivå er en skjevfordeling ved at samtlige dekaner er menn og samtlige stabsledere er kvinner.

Tiltaksredegjørelse

Tiltak kjønnslikestilling

Høgskolen har i forkant av de lokale lønnsforhandlinger foretatt en gjennomgang av tallmateriale for å avdekke eventuelle kjønnsrelaterte lønnsforskjeller innenfor stillingskoder, mellom sammenlignbare stillinger og hvorvidt det synes å være noen forskjeller på kvinners og menns innplassering i stillingskoder og alternativt innen kodene.

Undervisnings- og forskerstillinger

Vi fant ikke betydelige lønnsforskjeller som kunne relateres til kjønn. I høgskolelektorgruppen så vi at det var noe lønnsforskjell mellom kvinner og menn, og det ble foretatt noen grep for undergrupper av kvinnelige høgskolelektorer for å utjevne forskjellen.

Tekniske og administrative stillinger

Det ble i 2010 foretatt grep for å redusere lønnsforskjeller mellom kjønnene for flere stillingskoder. To grupper som ble vurdert opp mot hverandre var 1410 bibliotekarer (kvinnedominert) og førstekonsulenter ved IT-tjenesten (mannsdominert). Det ble foretatt noen grep for å utjevne forskjellen mellom disse gruppene. I 2011 ble det gitt løft til kvinnedominerte segmenter innen stillingskodene 1065 og 1070.

Særskilt om renholdere vs driftsoperatører

Høgskolen har tidligere vurdert den kvinnedominerte gruppen renholdere opp mot den mannsdominerte gruppen driftsoperatører. I 2010 ble det gitt et generelt løft til renholderne som et bidrag i å utjevne lønnsforskjellene, og det ble foretatt ytterligere grep i 2011 for å redusere forskjellene.

Resultat i lokale forhandlinger

Som et resultat av ovenstående ble 77 % av potten tildelt kvinner (mens kvinners andel av ansatte utgjør 57 %).

Kompetanseutvikling for medarbeidere i teknisk-administrative stillinger og lederstillinger

Høgskolen har etablert en kompetansepolitikk og en stipendordning for medarbeidere i teknisk administrative stillinger og lederstillinger. Når det gjelder lederstipend er det nedfelt i kompetansepolitikken at høgskolen særskilt ønsker å utvikle og rekruttere kvinner for lederstillinger. I 2011 ble det søkt om kompetansemidler fra 15 kvinner og 0 menn. Det ble gitt økonomisk støtte til 13 av søkerne, herav 1 masterstudium, 4 høgskolestudier, 1 annen utdanning og 7 fagbrev innen renhold.

Forskning og formidling

Ved tildeling av Høgskolens formidlingspris og FoU-stipend er kjønnskriteriet blitt diskutert og det har vært bred enighet om at man må ta hensyn til kjønnsbalansen ved tildeling av formidlingsprisen. Ved vurdering av søknader om FoU- og konferansestipend skal det i følge retningslinjene legges særlig vekt på om prosjektet er et ledd i målrettet forskningsmessig kompetanseoppbygging for kvinner.

Tiltaksredegjørelse - nedsatt funksjonsevne, etnisk likestilling og religion.

Høgskolens mål er at alle bygg skal være universelt utformet, både mht studenter og ansattes behov, og det foregår et kontinuerlig arbeid med oppgradering av eldre bygg. Ved innflytting til moderne lokaler i Terningen Arena 01.01.2011 ble det tatt et stort skritt i retning av å nå dette målet.

Høgskolen har ved flere campus etablert ”stille rom”. Rommet er til bruk både for studenter og ansatte og er ment som et fleksibelt og inkluderende rom til flere formål slik som for eksempel bønn, stillhet og ettertanke.

Læringsmiljøutvalget (LMU) har i 2011 arbeidet spesielt med tilrettelegging for studenter med behov for særlig tilrettelegging av studiehverdagen og med tospråklige studenter og studenter som ikke har norsk som morsmål. Dette arbeidet vil fortsette også inn i 2012. Ett av mandatrådene for utvalget er å arbeide for at høgskolens lokaler er universelt utformet, slik at all undervisning er tilrettelagt for studenter med ulike funksjonshemninger. LMU har ansvaret for de årlige tilfredshetsundersøkelsene i Høgskolen, hvor studenter blant annet kan gi tilbakemeldinger på fysiske forhold. Alle relevante forslag til utbedringer som det er mulig å gjøre noe med, ble fulgt opp av avdelingene og rapportert til LMU.

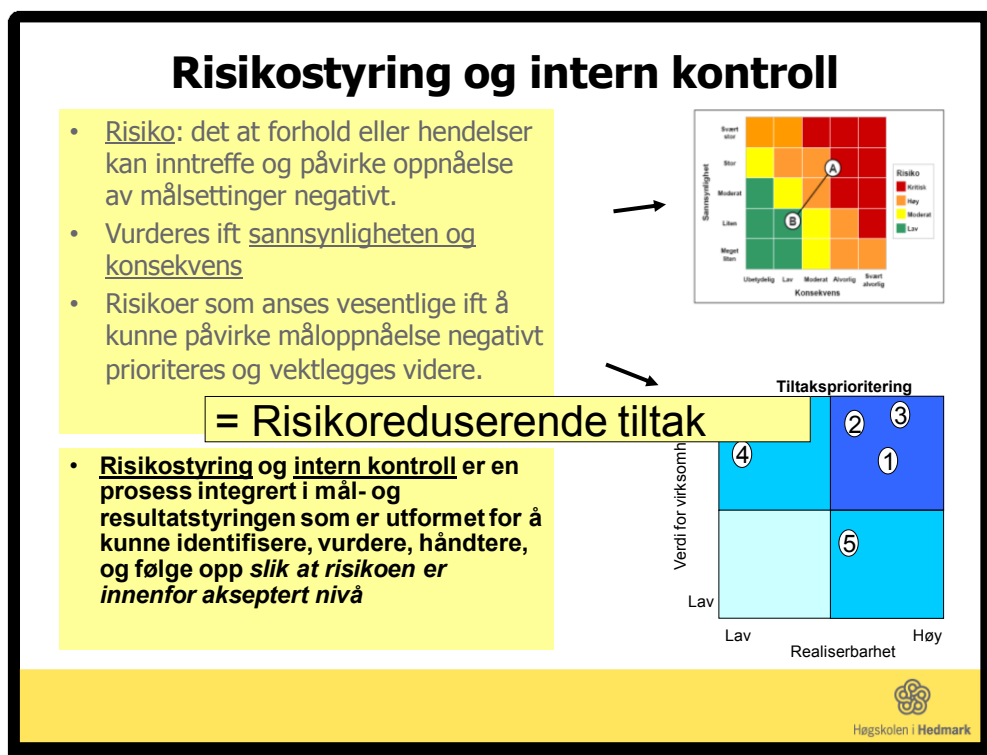
Planer 2012

Årlig styringsdokument

01.03.2012

Høgskolens konsept for integrert risikostyring – overordnet beskrivelse

I høgskolens konsept for integrert risikostyring danner følgende modell det overordnede utgangspunktet vår tenkning omkring risiko og risikostyring:

I modellen inngår disse hovedkomponentene:

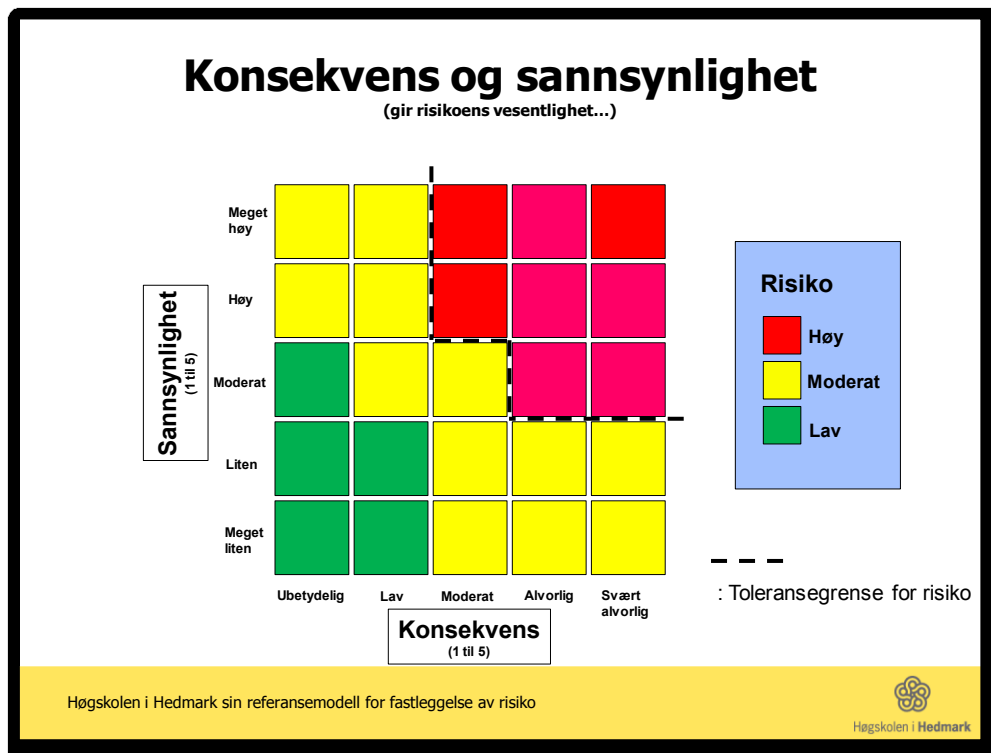
- **Overordnet ambisjon:** Den overordnede ambisjonen med å integrere risikostyringen³ er å kunne identifisere, vurdere, håndtere og følge opp risiki for å kunne redusere den negative effekten slik at den faller innenfor høgskolens *toleranse* for risiko (akseptert nivå).
- **Definisjonen av risiko:** Det at forhold eller hendelser kan inntreffe og påvirke oppnåelse av målsetninger på en negativ måte.
- **Vurdering av risiko:** Risiko defineres som en multiplikator av *sannsynligheten* for at risikoen oppstår og *konsekvensen* dersom den inntreffer.
- **Iverksetting av risikoreducerende tiltak:** Risiki som anses å kunne påvirke måloppnåelse negativt, og som ligger utenfor høgskolens *risikotoleranse* skal følges opp ved å iverksette risikoreducerende tiltak.
- **Integrert risikostyring:** Arbeidet med risikostyring skal betraktes som en prosess som inngår som en naturlig del av høgskolens arbeid med mål- og resultatstyring.

³ Les; Integrasjon med mål- og resultatstyringen

Høgskolens referansemodell for fastleggelse av vesentlig risiko

Med *vesentlig risiko* definerer høgskolen de risiki som har en sum på 12 eller høyere når risikoens vurderte konsekvens multipliseres med dens sannsynlighet⁴. I modellen nedenfor fremgår dette i form av de rote feltene. Vurdert risiko av denne typen betraktes av høgskolen til å ligge *utenfor risikotoleransen* og skal med det følges opp med risikoreducerende tiltak.

I arbeidet med å finne frem til faktorer med *vesentlig risiko* har vi lagt følgende referansemodell til grunn:

Av modellen følger det at høgskolen gjør et skille mellom *risikofaktorer* og *vesentlig risiko*, idet faktorer med vesentlig risiko alltid skal følges opp med et risikoreducerende tiltak.

Integrert risikostyring i praksis ved HH

Den konkrete fremgangsmåten som høgskolen følger i arbeidet med å fastlegge faktorer med vesentlig risiko kan i store trekk beskrives slik:

- innledende idémyldring for å få frem viktige forhold og momenter knyttet til gjennomføringen av de respektive virksomhetsmål for 2012, herunder gjennomgang av vurderte risikofaktorer som ble definert for virksomhetsåret 2011
- i dette arbeidet er virksomhetsmålene referansen. Det er med andre ord opp imot virksomhetsmålene at høgskolen til enhver tid vurderer risiko
- grovsortering av viktige forhold og momenter til de ulike kolonner (*mulig tiltak for måloppnåelse, mulig risikofaktor og mulig tiltak for å redusere risiko*)
- endelig fastlegging av *tiltak for måloppnåelse*

⁴ Illustrert ved at f eks sannsynligheten for at en hendelse kan inntreffe er 3 (på en skala fra 1-5) og at konsekvensen av at denne hendelsen inntreffer og derved påvirker målsetninger på en negativ måte, er 4 (på en skala fra 1-5).

- vurdering av foreløpige *risikofaktorer* mhp å fastlegge de forhold som ble vurdert som *vesentlig risiko*⁵
- endelig fastlegging av *tiltak for å redusere risiko*.⁶

Proessen med å integrere risiko i virksomhetsstyringen

På *strategisk nivå* har høgskolestyret behandlet høgskolens konsept for mål- og resultatstyring, herunder integrert risikostyring, på styremøtet i september. Styret fikk en gjennomgang av den foreløpige resultatoppnåelsen ift plandelen og restrisikoen ift risikofaktorene (som ble definert ved inngangen til virksomhetsåret), etter at de første 6 månedene av 2011 var gjennomført.

På *institusjonsnivå* har prosessen involvert medlemmene i rektoratet⁷, høgskolens strategiske ledergruppe⁸, høgskolens administrative møte⁹ og stabsmøtet¹⁰ i tilsvarende periode.

På *avdelingsnivå* har prosessen involvert avdelingenes ledergrupper og utvidede ledergrupper i perioden medio november til ultimo februar.

Proessen og fremgangsmåten for øvrig

Proessen omkring arbeidet med ”Rapport 2011, planer 2012” har fulgt følgende faser:

- innledende fase (november – desember 2011):
  - gjennomgang av erfaringer fra fjorårets prosess (”Rapport 2010, planer 2011”)
  - gjennomgang av erfaringene fra halvårsrapporteringen, som ble lagt fram for høgskolestyret i september
  - gjennomgang og revisjon av konseptet for *integrert risikostyring*
  - innledende gjennomgang for å identifisere *risikofaktorer* for virksomhetsåret 2012 og gjenstående restrisiko fra 2011.
- hovedfase (januar – ultimo februar 2012):
  - utvikling av rapportdelen av ”Rapport 2011, planer 2012”:
    - fagdirektører og rektoratet utarbeidet utkast til evaluering av måloppnåelse på institusjonsnivå, med utgangspunkt i plan-delen av ”Rapport 2010, planer 2011” og halvårsrapporten pr september og
    - avdelingene utarbeidet evalueringsrapporter om måloppnåelse, med utgangspunkt i avdelingsvise virksomhetsplaner for 2011
    - fagdirektørene og rektoratet utarbeidet endelig utkast til rapportformulering innen eget ansvarsområde
    - rapportbidragene sammenstilt av rektor og høgskoledirektør i uke 7.
  - utvikling av plandelen av ”Rapport 2011, planer 2012”:

⁵ Som vi har definert til å være de risikofaktorer som vi fikk tallet 12 eller høyere – jf HHs referansemodell for å fastlegge risiko (les; de risikofaktorer som ligger utenfor HHs *toleransegrense* - grensen er markert i referansemodellen)

⁶ Som i praksis vil si aktive tiltak for å redusere vurdert risiko, slik at risikoen faller *innenfor toleransegrensen*

⁷ Rektor og prorektorene

⁸ Rektor, prorektorer, høgskoledirektør, dekaner, fagdirektører og kommunikasjonssjef

⁹ Høgskoledirektør, stabsdirektør, fagansvarlige på fellesnivået og avdelingenes stabsledere

¹⁰ Høgskoledirektør, stabsdirektør og fagansvarlige på fellesnivået.

- fagdirektører og rektoratet utarbeidet utkast til nye virksomhetsmål med tilhørende tiltaksplaner og risikofaktorer
- planformuleringene sammenstilt av rektor og høgskoledirektør

Overordnede erfaringer

I løpet av prosessen har vi gjort oss disse overordnede erfaringene:

- vi opplever å ha funnet et format på dokumentet som fungerer bra for HH
- vi har lyktes med å nå videreutviklings-målsetningene, som ble definert etter fjorårets prosess.

Mot dette grunnlaget er det høgskolens vurdering at vi har på plass et operativt konsept for integrert risikostyring.

Sektormål 1

Universiteter og høyskoler skal gi utdanning av høy internasjonal kvalitet i samsvar med samfunnets behov

Virksomhetsmål 1.1

HH skal utdanne kandidater med høy kompetanse med relevans for utdannings- og helsesektoren, øvrig offentlig sektor, næringsliv og jord- og skogbruksnæringen

Styringsparameter (Virksomhetsmål 1.1)	Resultat					Ambisjon 2012
	2007	2008	2009	2010	2011	
Antall kvalifiserte primærsøkere per studie plass	-	1,1	1,2	1,3	1,3	1,4
Grad av studenttilfredshet med faglig kvalitet på studiene	72%	76%	79%	78%	80%	80 %
Arbeidsgiveres grad av tilfredshet med kandidater fra HH (ny)	-	-	-	-	-	80 %

Kvalitativ styringsparameter: Systematisk og målrettet studieprogramutvikling

Tiltak for måloppnåelse (Virksomhetsmål 1.1)
Tiltak 1.1.1 Dialog og samarbeid med arbeidsliv og regionene om utdanningene Tiltak 1.1.2 Gjennomføre kandidatundersøkelse Tiltak 1.1.3 Styrke strategisk utvikling av studieprogrammet og dets relevans

Vesentlig risiko (Virksomhetsmål 1.1)	Tiltak for å redusere risiko (Virksomhetsmål 1.1)
Risikofaktor 1: At vi ikke får god nok søkning til grunnskolelærerutdanningene Risikofaktor 2: At vi ikke får god nok søkning til landbruksutdanningene	Tiltak 1.1 Samarbeid i GNIST-Hedmark og GNIST-Oppland Tiltak 1.2 Fokuserer på grunnskolelærerutdanningene i rekrutteringskampanjen Tiltak 1.3 Samarbeid med kommuner i Hedmark og Oppland om rekruttering Tiltak 2.1 Fokuserer på landbruksutdanningene i rekrutteringskampanjen Tiltak 2.2 Samarbeid i SAK-prosjektet Rett landbruk 2020

Virksomhetsmål 1.2

Høgskolen i Hedmark skal tilby stimulerende og aktive læringsmiljøer på campus og i fleksible utdanningstilbud

Styringsparameter (Virksomhetsmål 1.2)	Resultat					Ambisjon 2012
	2007	2008	2009	2010	2011	
Grad av studenttilfredshet (studentenes tilfredshet med læringsmiljø og kvalitet, den totale studiesituasjon)	-	81%	80%	82%	82%	82 %

Kvalitativ styringsparameter:

- Samarbeid med studentorganisasjonen i Hedmark
- Samarbeid med Studentsamskipnaden i Hedmark

Tiltak for måloppnåelse (Virksomhetsmål 1.2)
Tiltak 1.2.1 Stimulere og legge til rette for økt studentdeltagelse i valgte organer Tiltak 1.2.2 Evaluere arbeidet med læringsmiljø i høgskolen Tiltak 1.2.3 Oppfølging av det strategiske arbeid med fleksible utdanningstilbud Tiltak 1.2.4 Systematisere erfaringer med bruk av Fronter

Vesentlig risiko (Virksomhetsmål 1.2)	Tiltak for å redusere risiko (Virksomhetsmål 1.2)
Risikofaktor 1 At det er lav oppslutning om arbeidet i læringsmiljøutvalget Risikofaktor 2 At ikke en tilstrekkelig andel av studentene deltar i tilfredshetsundersøkelsen Risikofaktor 3: At ikke en tilstrekkelig andel av studentene er motivert for innsats i studentdemokratiet	Tiltak 1.1 Igangsette utviklingsprosjekt om arbeidet i læringsmiljøutvalget i samarbeid med studentorganisasjonen Tiltak 2.1 Videreføre motivasjonsarbeid for deltakelse i tilfredshetsundersøkelsen i samarbeid med studentorganisasjonen Tiltak 3.1 Videreføre samarbeid med studentorganisasjonen om styrking av studentdemokratiet

Virksomhetsmål 1.3

HH skal tilby forskningsbaserte utdanninger av høy kvalitet med undervisnings-, arbeids- og vurderingsformer som sikrer relevant læringsutbytte og god gjennomstrømning

Styringsparameter (Virksomhetsmål 1.3)	Resultat					Ambisjon 2012
	2007	2008	2009	2010	2011	
Gjennomføring på normert tid						Avventer datagrunnlag fra KD
Antall nye studiepoeng per egenfinansiert heltidsekvivalent per år	-	48,4	45,0	44,9	46,7	48,0

Kvalitative styringsparameter:

- Studentene skal lykkes med å oppnå læringsutbyttet som er definert for studieprogrammene
- Systematiske og målrettede høskolepedagogiske tiltak

Tiltak for måloppnåelse (Virksomhetsmål 1.3)
<p>Tiltak 1.3.1 Bedre gjennomstrømningen og øke studiepoengproduksjonen</p> <p>Tiltak 1.3.2 Styrke forskningstilknypning og samarbeid om praksis i profesjonsutdanningene</p> <p>Tiltak 1.3.3 Arbeid med kvalitet i praksis i rammeplanstyrte og ikke-rammeplanstyrte utdanninger</p> <p>Tiltak 1.3.4 Styrke kvalitet i utdanningsprogrammene med vekt på ledelse, bruk av læringsutbyttebeskrivelser og relevante vurderingsformer</p> <p>Tiltak 1.3.5 Styrke involvering av studenter og fagansatte i videreutvikling av studiekvalitet</p> <p>Tiltak 1.3.6 Deltakelse i nettverk for studiekvalitet og utvikling av studieplanmal (SAK-prosjekt med HIG og HIL)</p>

Vesentlig risiko (Virksomhetsmål 1.3)	Tiltak for å redusere risiko (Virksomhetsmål 1.3)
<p>Risikofaktor 1: At for få studenter fullfører i henhold til normert tid</p> <p>Risikofaktor 2: At studentene ikke deltar aktivt i studiekvalitetsarbeidet</p>	<p>Tiltak 1.1 Arbeid med ledelse av utdanningsprogrammene, bl.a. organisering, arbeidsmåter og vurderingsformer slik at studentene arbeider jevnt og tar sine eksamener</p> <p>Tiltak 1.2 Følge opp studenter som ikke følger avtalt studieprogresjon, jf. bl.a. utdanningsplan</p> <p>Tiltak 1.3 Studieledere/programansvarlige tar i bruk analyseverktøy i Kvalitetshåndbok for utdanning for å følge gjennomstrømning</p>

	<p>Tiltak 2.1. Systematisk samarbeid på institusjons- og avdelingsnivå med Studentorganisasjonen i Hedmark</p> <p>Tiltak 2.2 Tydeliggjøre ansvaret på institusjons- og avdelingsnivå med å bistå nye studentkull i arbeidet med å velge tillitsvalgte og ta i bruk systemet for samarbeid om utdanningskvalitet</p>
--	---

Virksomhetsmål 1.4

HH skal et målrettet internasjonalt utdanningssamarbeid som bidrar til økt utdanningskvalitet i bachelor-, master-, og PhD-programmer

Styringsparameter (Virksomhetsmål 1.4)	Resultat					Ambisjon 2012
	2007	2008	2009	2010	2011	
Antall utvekslingsstudenter (ut- og innreisende)	148	84	92	127	196	200
Antall program for internasjonalt utdanningssamarbeid HH deltar i*(Jf, KDs Tilstandsrapport Tabell 4.2)	-	-	-	9	10	10

Tiltak for måloppnåelse (Virksomhetsmål 1.4)
<p>Tiltak 1.4.1 Stimulere studenter til å utnytte mulighetene til utveksling</p> <p>Tiltak 1.4.2 Systematisk bruke erfaringer fra studenter som har vært på utenlandsopphold</p> <p>Tiltak 1.4.3 Videreutvikle samarbeid med strategiske partnere og program for internasjonalt utdanningssamarbeid</p> <p>Tiltak 1.4.4 Tydeliggjøre internasjonalseringsperspektiver i utdanningsprogrammene på bachelor- og masternivå</p>

Vesentlig risiko (Virksomhetsmål 1.4)	Tiltak for å redusere risiko (Virksomhetsmål 1.4)
<p>Risikofaktor 1 At vi ikke lykkes med en gjennomgående kobling av internasjonalt utdanningssamarbeid og samarbeid om forskning</p>	<p>Tiltak 1.1 Øke bevisstheten om betydningen av å koble internasjonalt utdanningssamarbeid og forskningssamarbeid</p> <p>Tiltak 1.2. Systematisere erfaringer med slik kobling og synliggjøre gode eksempler</p> <p>Tiltak 1.3. Stimulere til søknader om internasjonalt utdanningssamarbeid på områder der det også er mulig med</p>

	forskningssamarbeid Tiltak 1.4 SAK-prosjekt med HIG og HIL om internasjonalisering
--	--

Sektormål 2

Universiteter og høyskoler skal i tråd med sin egenart, utføre forskning, kunstnerisk- og faglig utviklingsarbeid av høy internasjonal kvalitet

Virksomhetsmål 2.1

HH skal videreutvikle forsknings- og utviklingsarbeid med høy kvalitet innenfor utdanningsprogrammene høyskolen tilbyr, særlig vekt legges på profesjonsrettet FoU og på FoU med regionale perspektiver. HHs forskning skal skje i robuste fagmiljøer som samarbeider nasjonalt og internasjonalt

Styringsparameter (Virksomhetsmål 1.1)	Resultat					Ambisjon 2012
	2007	2008	2009	2010	2011	
Publikasjonspoeng per undervisnings-, forsknings-, og formidlingsstilling	64,1:263 = 0,24	90,52: 287,1 = 0,32	74,51: 267,4 = 0,28	92,8:263,6 = 0,359	88,07:273 = 0,322*	0,38
Andel vitenskapelig tilsatte som bidrar til publikasjonspoeng	21 %	21 %	30 %	32 %	41 %	45 %
NFR-tildeling per undervisnings-, forsknings- og formidlingsstilling	4 388 233:263 = 16 685	8 890 000:287= 30 965	8 374 000: 267,4= 31 316	8 653 000 :263,6= 32 826	6 527 584:273 = 23 910	8,5 millioner = 32 000
EU-tildeling per undervisnings-, forsknings- og formidlingsstilling	3 434 374:263 = 13 058	1 929 000:288,1= 6 823	0: 267,4= 0	0	0	Å få tilslag på ett prosjekt

Kvalitativ styringsparameter:

Samspill mellom forskning og utdanning

Resultatopptilnærning på forskning i forhold til institusjonens egenart. (KD). Styringsparameterne under 2.1 og 2.2 utgjør HHs konkretisering av dette styringsparameteret fra KD.

Tiltak for måloppnåelse (Virksomhetsmål 2.1)
Tiltak 2.1.1 Mållrettet arbeid knyttet til kompetanseheving og styrking av FoU knyttet til bachelorutdanningene, særlig profesjonsutdanningene
Tiltak 2.1.2 Videreutvikle spissingen i strategiske forskningsområder knyttet til master- og PhD-satsingene, blant annet gjennom nasjonal og internasjonal nettverksbygging
Tiltak 2.1.3 Aktivt og mållrettet arbeid for å lykkes med søknader om eksterne FoU-midler,

særlig mot NFR og EU

Tiltak 2.1.4 Øke oppmerksomhet omkring strategisk FoU-ledelse og kvalitet i forskning gjennom ny sammensetning av FoU-utvalget

Vesentlig risiko (Virksomhetsmål 2.1)	Tiltak for å redusere risiko (Virksomhetsmål 2.1)
Risikofaktor 1 At viktig forskningskompetanse ikke blir erstattet ved avgang eller oppsigelse Risikofaktor 2 At vi ikke har tilstrekkelig robust forskningskompetanse knyttet til helseutdanningene og økonomiutdanningene	Tiltak 1.1 Langsiktige kompetanseplanlegging for å ivareta robuste fag- og forskningsmiljø Tiltak 1.2 Videreutvikle forskningsledelse Tiltak 1.3 Ivareta kompetanseutviklingsperspektiv i tildeling av interne forskningsstipend Tiltak 1.4 Stimulere til FoU-prosjekter der seniorforskere og mindre erfarne forskere samarbeider Tiltak 1.5 Vurdere bruk av post-doc-stillinger Tiltak 2.1 Videreutvikle arbeid med kompetanse og FOU knyttet til helse- og økonomiutdanningene og iverksette nødvendige tiltak for å øke andel førstestillinger

Virksomhetsmål 2.2

HH skal tilby forskerutdanning av internasjonal kvalitet innenfor anvendt økologi og profesjonsrettede lærerutdanningsfag og samarbeide med andre institusjoner om forskerutdanning innen helse

Styringsparameter (Virksomhetsmål 2.2)	Resultat					Ambisjon 2012
	2007	2008	2009	2010	2011	
Antall PhD-studenter på interne program	-	-	-	-	1	10
Antall disputaser (interne og eksterne programmer)	5	7	1	3	9	5
Antall uteksaminerte kandidater tatt opp på doktorgradsprogram seks år tidligere	-	-	-	-	-	-

Kvalitative styringsparametere:

- Robuste fagmiljø på interne PhD-programmer (se 4.1)
- Resultatoppnåelse på forskning i forhold til institusjonens egenart

Tiltak for måloppnåelse (Virksomhetsmål 2.2)
<p>Tiltak 2.2.1 Oppfølging av igangsatt av PhD i anvendt økologi</p> <p>Tiltak 2.2.2 Igangsetting av PhD i profesjonsrettede lærerutdanningsfag</p> <p>Tiltak 2.2.3 Styrke forskningsadministrativt arbeid til PhD-programmene, blant annet gjennom høgskolens PhD-utvalg og programutvalgene.</p> <p>Tiltak 2.2.4 Utvikle samarbeid om forskerutdanning innen helse</p>

Vesentlig risiko (Virksomhetsmål 2.2)	Tiltak for å redusere risiko (Virksomhetsmål 2.2)
<p>Risikofaktor 1: At høgskolen ikke får tildelt nye rekrutteringsstipendiatstillinger</p> <p>Risikofaktor 2: At vi ikke lykkes med å skaffe store forskningsprosjekter til PhD-områdene med midler til stipendiatstillinger og post-doc</p>	<p>Tiltak 1.1 Kompensere manglende tildeling av nye rekrutteringsstipendiatstillinger med intern omfordeling og intensivert søking om ekstern finansiering</p> <p>Tiltak 2.1 Styrke søknadsintensitet og kompetanse gjennom styrket forskningsledelse og forskningsadministrativ kompetanse</p> <p>Tiltak 2.2 Aktivt bruke nasjonal og internasjonale forskernettverk i søknadsarbeid</p>

Sektormål 3

Universiteter og høyskoler skal være tydelige samfunnsaktører og bidra til formidling, internasjonal, nasjonal og regional utvikling, innovasjon og verdiskaping

Virksomhetsmål 3.1

HH skal bidra til samfunnsutvikling og møte regionale og nasjonale kunnskapsbehov, herunder være aktiv tilbyder og leverandør av eksternt finansiert etter- og videreutdanning og forsknings- og utviklingsarbeid

Styringsparameter (Virksomhetsmål 3.1)	Resultat			Ambisjon 2012
	2009	2010	2011	
Andel inntekter fra oppdragsfinansiert virksomhet (BOA-O)	33617'	31955'	35635'	36000'

Kvalitativ styringsparameter:

- Samarbeid med samfunns- og arbeidsliv, herunder desentralisert undervisning og fjernundervisning

Tiltak for måloppnåelse (Virksomhetsmål 3.1)
<p>Tiltak 3.1.1 Utvikle Råd for samarbeid med arbeidslivet i Innlandet</p> <p>Tiltak 3.1.2 Delta i Regionalt partnerskap i Hedmark</p> <p>Tiltak 3.1.3 Systematisk arbeid med å skaffe eksternt finansiert utdannings- og forskningsoppdrag innenfor høgskolens fagområder regionalt, nasjonalt og internasjonalt, alene og i samarbeid med andre</p> <p>Tiltak 3.1.4 SAK-posjekt med HIG og HIL om organisering og innretning av bidrags- og oppdragsfinansiert virksomhet</p>

Vesentlig risiko (Virksomhetsmål 3.1)	Tiltak for å redusere risiko (Virksomhetsmål 3.1)
<p>Risikofaktor 1 At vi ikke lykkes med å få eksterne oppdrag i samme omfang som tidligere</p>	<p>Tiltak 1.1 Dele og systematisere erfaringer med å delta i anbudskonkurranser</p> <p>Tiltak 1.2 Vurdere organisering av BOA-virksomheten</p> <p>Tiltak 1.3 Fortsatt oppmerksomhet mot å styrke kvalitet og øke aktivitetsnivået</p>

Virksomhetsmål 3.2

HH skal drive aktiv formidling av FoU-resultater og delta i offentlig debatt og gjennom dette bidra til å øke forståelsen for forskningens betydning, kritisk refleksjon og høyskolens samfunnsoppdrag

Styringsparameter (Virksomhetsmål 3.2)	Resultat					Ambisjon 2012
	2007	2008	2009	2010	2011	
Antall formidlingsbidrag*					626	650
Andel åpent tilgjengelige vitenskapelige artikler i HH-Brage			13 %	26 %	19 %	30 %

* Her brukes antallet registreringer i Cristin minus antall registreringer som gir vitenskapelige publiseringspoeng og antall doktor- og mastergrader. Tallet dekker da ulike former for formidling og faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid.

Tiltak for måloppnåelse (Virksomhetsmål 3.2)
<p>Tiltak 3.2.1 Bidra til offentlig debatt om forskningsresultater produsert ved HH</p> <p>Tiltak 3.2.2 Bruke Forskningsdagene, andre åpne arrangementer, HH-Brage og høyskolens nettsider til aktiv formidling av FoU-resultater</p>

Vesentlig risiko (Virksomhetsmål 3.2)	Tiltak for å redusere risiko (Virksomhetsmål 3.2)
<p>Risikofaktor 1 At forskningsresultatene er for usynlige for allmennheten</p> <p>Risikofaktor 2 At formidling ikke prioriteres i tilstrekkelig grad av vitenskapelig tilsatte</p>	<p>Tiltak 1.1 Vurdere medlemskap i Forskning.no</p> <p>Tiltak 1.2 Slutføre utviklingsarbeid med nye hjemmesider for FOU</p> <p>Tiltak 1.3 Fortsette arbeidet med å stiumlere til kronikkskriving</p> <p>Tiltak 2.1 Belønne god formidling gjennom å dele ut en formidlingspris på Forskningsdagene</p> <p>Tiltak 2.2 Formidlingsresultater som del av grunnlaget for tildeling av stipendmidler</p>

Sektormål 4

Universiteter og høyskoler skal ha en effektiv forvaltning av virksomheten, kompetansen og ressursene i samsvar med sin samfunnsrolle.

Virksomhetsmål 4.1

HH skal være en konkurransedyktig institusjon, som med god styring av sine ressurser er i kontinuerlig arbeid med forbedring og videreutvikling av faglige, organisatoriske og administrative forhold av betydning for samfunnsoppdraget.

Styringsparameter (Virksomhetsmål 4.1)	Resultat					Ambisjon 2012
	2007	2008	2009	2010	2011	
<u>Kvantitative</u> - Totalt antall årsverk	464,2	490,1	456,8	444,9	459	465

Styringsparameter

Kvalitative

- Utviklingsorientert og fremmede ledelses- og medarbeiderskapskultur

Tiltak for måloppnåelse (Virksomhetsmål 4.1)
<p>Tiltak 4.1.1: Utvikle forbedrings- og utviklingsorientert lederskap, som stimulerer til engasjert og aktivt medarbeiderskap</p> <p>Tiltak 4.1.2: Gjennomføre organisasjonsutviklingsarbeider som legger til rette for kvalitetsforbedring og effektivisering i så vel faglig som administrativ virksomhet</p> <p>Tiltak 4.1.3: Videreutvikle redskaper for styring av bemanningsomfang og for god utnyttelse av bemanningsressurs</p> <p>Tiltak 4.1.4: Skape økt bevissthet om høyskolens verdier, og styrke en bedriftskultur som utnytter vår matriseorganisering og preges av intern samhandling om felles mål</p>

Vesentlig risiko (Virksomhetsmål 4.1)	Tiltak for å redusere risiko (Virksomhetsmål 4.1)
<p>Risikofaktor 1 At ledere ikke utøver tydelig, involverende og utviklingsorientert lederskap</p> <p>Risikofaktor 2 For dårlig bemanningsstyring</p> <p>Risikofaktor 3 At høyskolen (med sin distribuerte organisasjonsstruktur) ikke opptrer enhetlig i administrativ forvaltning</p> <p>Risikofaktor 4 Omdømmetap i forbindelse med utfordrende prosesser</p>	<p>Tiltak 1.1 Betydningen av fremmede ledelse og lederskap gjøres til tema på lederkurs og ledersamlinger, og i lederes medarbeidersamtaler</p> <p>Tiltak 2.1 Det utarbeides stillingsplaner i august og januar, basert på lønnsbudsjett. Tilsetting ut over dette krever ny finansiering</p> <p>Tiltak 3.1 Det utvikles og følges opp campusovergripende administrative fagforum for de forskjellige administrasjonsområdene, for å utvikle felles forståelse, kompetanse og løsningsmodeller for administrative funksjoner</p> <p>Tiltak 4.1 Vektlegge kommunikasjon overfor ansatte og</p>

	aktuelle samarbeidsparter og interesser i situasjoner der omdømmet kan være truet
--	---

Virksomhetsmål 4.2

HH skal drive bevisst kompetansebygging som sikrer et høyt kompetansenivå, god kvalitet og profesjonalitet i alle deler av høgskolens virksomhet.

Styringsparameter (Virksomhetsmål 4.2)	Resultat					Ambisjon 2012
	2007	2008	2009	2010	2011	
Kvantitative						
- Andel førstestillinger av totalt antall undervisnings- og forskerstillinger,	0,38	0,39	0,42	0,46	0,43	0,45
- Antall årsverk professorer		12,4	14,1	18	18,9	22
- Antall ansatte som har doktorgradsavtale innenfor organisert forskerutdanning					46	50

Styringsparameter

Kvalitative

- Systematisk og målrettet kompetanseutvikling
- Robuste fagmiljøer ihht NOKUT-kriteriene

Tiltak for måloppnåelse (Virksomhetsmål 4.2)

Tiltak 4.2.1: Utvikle robuste fagmiljøer blant det vitenskapelige personalet gjennom strategisk og målrettet kompetanseplanlegging, rekruttering og kompetanseutvikling

Tiltak 4.2.2: Følge opp gode doktorgradskandidater med sikte på tilsetning i HH

Tiltak 4.2.3: Stimulere til, og tilrettelegge for kompetanseopprykk for tilsatte i vitenskapelige stillinger

Tiltak 4.2.4: Øke profesjonalitet og redusere sårbarhet i teknisk/administrative funksjoner gjennom målrettet kompetanseplanlegging, rekruttering og kompetansehevingstiltak

Vesentlig risiko (Virksomhetsmål 4.2)	Tiltak for å redusere risiko (Virksomhetsmål 4.2)
Risikofaktor 1 At vi ikke evner å forene arbeidet med å sikre en stram bemanning med høgskolens ambisjoner om høy kompetanse	Tiltak 1.1 Kompetanse skal være et hovedkriterium ved omstillingsarbeider i høgskolen Tiltak 1.2 Sikre riktig kompetansenivå ved nytilsetninger Tiltak 2.1 Strategisk arbeid med langsiktig profil og utvikling av studiestedene legges til grunn for
Risikofaktor 2 At det ikke foretas tilstrekkelig	

strategiske, langsiktige vurderinger som grunnlag for tilsettinger Risikofaktor 3 At vi ikke klarer å sikre god nok enhetlighet, erfaringsoverføring og ”læring på jobben” mellom de ulike avdelinger og ledd i organisasjonen Risikofaktor 4 Bortfall av kritisk kompetanse	arbeid med kompetanseplanlegging Tiltak 3.1 Intern kunnskap om hverandre, kommunikasjon og samarbeidsutvikling, samt målrettet bruk av fremmede og forbedringsfokusert metodikk settes i sentrum for intern utvikling Tiltak 4.1 Analyse av hva som er kritisk kompetanse ved HHs enheter, som grunnlag for beredskap og kompetansebygging
--	--

Virksomhetsmål 4.3

HH skal gjennom sitt personalpolitiske arbeid sikre et helsefremmende arbeidsmiljø og ivareta samfunnsplågte oppgaver knyttet til særskilte personalpolitiske fokusområder.

Styringsparameter (Virksomhetsmål 4.1)	Resultat					Ambisjon 2012
	2007	2008	2009	2010	2011	
Kvantitative						
- Sykefraværsprosent	4,8	4,9	5,1	4,82	4,78	4,5
- Andel ansatte som er tilfreds på jobben	*	90 %	82,7%	91,5%	*	85 %
- Andel kvinner i dosent og professorstilling	0,27	0,18	0,18	0,21	0,25	0,27
- Andel midlertidig ansatte					0,22	0,20

*Medarbeiderundersøkelse ikke gjennomført, gjennomføres 2012

Styringsparameter

Kvalitative

- Systematisk og målrettet oppfølging av arbeidsmiljø, mangfold og likestilling

Tiltak for måloppnåelse (Virksomhetsmål 4.3)

Tiltak 4.3.1: Utvikle et arbeidsmiljø ved alle enheter, der det både fokuseres på helsefremmende og forebyggende aktivitet, og på sykefravær- og tilbakeførende oppfølging

Tiltak 4.3.2: Videreutvikle IA- og HMS-arbeidet med et fremmede perspektiv, gjennom opplæring av verneombud og ledere, avdelingsvis og samlet for hele HH.

Tiltak 4.3.3: Gjennomføre medarbeiderundersøkelse og sikre en målrettet oppfølging gjennom involverende prosesser.

Tiltak4.3.4: Analysere sykefraværet som grunnlag for å iverksette målrettede tiltak for redusert fravær

Tiltak 4.3.5: Kartlegge og analysere midlertidige tilsetninger, med sikte på korrekt forvaltning.

Tiltak 4.3.6: Ansvarliggjøre sentrale utvalg, og bidra til at de gjennomfører tiltakene i handlingsplaner for mangfold og likestilling.

Vesentlig risiko (Virksomhetsmål 4.3)	Tiltak for å redusere risiko (Virksomhetsmål 4.3)
<p>Risikofaktor 1 At medarbeidere ikke opplever mening og motivasjon i arbeidet</p> <p>Risikofaktor 2 At det ikke blir gitt oppmerksomhet til utfordringer knyttet til likestilling, antidiskriminering og korrekt/lovlig praksis for midlertidig tilsetning</p>	<p>Tiltak 1.1 Planmessig oppfølging av arbeid og arbeidsmiljø ved alle avdelinger</p> <p>Tiltak 1.2 Vektlegge tydelig og involverende lederskap</p> <p>Tiltak 2.1 Det etableres rapporteringsrutiner som sikrer oppfølging av særskilte personalpolitiske fokusområder</p>

Virksomhetsmål 4.4

HH skal ivareta høy kvalitet i økonomiforvaltningen. God økonomistyring og effektiv ressursforvaltning skal ivaretas i høgskolens strategiske prioriteringer.

Styringsparameter (Virksomhetsmål 4.4)	Resultat					Ambisjon 2012
	2007	2008	2009	2010	2011	
Kvantitative						
- Driftsutgifter pr avlagt 60 studiepoengsenhet	Kr.138200	Kr.144300	Kr.151200	Kr.147000	Kr.142000	Kr.142000
- Resultat bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet	4,4 mill	5,8 mill	4,7 mill	5,9 mill	3,7mill	4,5 mill
- Antall fremlagte periodiserte driftsregnskap per år.	3	4	4	6	10	9
- Antall fremlagte virksomhetsrapporter	3	4	4	6	6	7

til styret per år.						
--------------------	--	--	--	--	--	--

Styringsparameter

Kvalitative

- Langsiktig økonomisk planlegging

Tiltak for måloppnåelse (Virksomhetsmål 4.4)
<p>Tiltak 4.4.1: Videreføre arbeidet med å sikre at alle aktiviteter gjennomføres innenfor budsjettammen.</p> <p>Tiltak 4.4.2: Fortsatt fokus på korrekt forvaltning av bidrags- og oppdragsfinansierte aktiviteter.</p> <p>Tiltak 4.4.3: Videreutvikle interne retningslinjer og rutiner for ytterligere styrke regnskapskvaliteten.</p> <p>Tiltak 4.4.4: Videreutvikle høgskolens system for intern kontroll.</p> <p>Tiltak 4.4.5: Tilrettelegge for ”rett lønn til rett tid”. Videreutvikle en profesjonell og serviceorientert lønnsforvaltning som utføres i henhold til gjeldende regelverk.</p> <p>Tiltak 4.4.6: Videreutvikle interne retningslinjer og rutiner innen innkjøp og anskaffelser.</p>

Vesentlig risiko (Virksomhetsmål 4.4)	Tiltak for å redusere risiko (Virksomhetsmål 4.4)
<p>Risikofaktor 1 At kortsiktige målsettinger går på bekostning av arbeidet med å nå de langsiktige målene.</p> <p>Risikofaktor 2 At vi ikke klarer å sikre god nok økonomisk kompetanse og –forståelse i de ulike ledd i organisasjonen.</p> <p>Risikofaktor 3 At det ikke iverksettes korrigerende tiltak på et tilstrekkelig tidlig tidspunkt</p>	<p>Tiltak 1.1 Måltrettet oppfølging av ledere og medarbeidere på ulike nivå for å styrke felles forståelse omkring de langsiktige målsettingene.</p> <p>Tiltak 2.1 Styrke opplæring og videreutvikle internkontrollfunksjoner</p> <p>Tiltak 2.2 Gjennomføre jevnlig oppfølgings- og dialogmøter med lederne i hele organisasjonen med sikte på å øke økonomiforståelsen og legge grunnlaget for bedre økonomistyring.</p> <p>Tiltak 3.1 Videreutvikle styringsrapporter for årsverk- og økonomiutvikling, som grunnlag for løpende vurdering av behov for korrigerende tiltak.</p>